

Lokalna Grupa Działania

„Brynica to nie granica”

Lokalna Strategia Rozwoju

8 listopada 2011

1. Charakterystyka LGD jako jednostki odpowiedzialnej za realizację LSR.....	4
Nazwa i status prawny LGD oraz data jej rejestracji i numer w Krajowym Rejestrze Sądowym	4
Opis procesu budowania partnerstwa	4
Charakterystyka partnerów i sposób rozszerzania składu LGD	5
Struktura ciała decyzyjnego	11
Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego.....	13
Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład ciała decyzyjnego	18
Doświadczenie LGD i partnerów LGD	18
2. Definicja obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju	19
2.1. Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, kulturowe i historyczne.....	19
2.1.1 Charakterystyka gmin z obszaru LGD	19
2.1.2 Uwarunkowania przestrzenno-geograficzne.....	24
2.1.3 Uwarunkowania przyrodnicze	26
2.1.3.1. Gleby	26
2.1.3.2. Lesistość	28
2.1.3.3. Zasoby wodne.....	30
2.1.3.4. Ochrona środowiska	31
2.1.4. Uwarunkowania kulturowe	33
2.1.5. Uwarunkowania historyczne	29
2.2. Uwarunkowania społeczno-demograficzne	39
2.3. Specyfika obszaru	45
3. Analiza SWOT.....	47
4. Cele ogólne i szczegółowe LSR oraz planowane do realizacji przedsięwzięcia.....	39
4.1. Cele ogólne i szczegółowe.....	39
4.2. Uzasadnienie wyboru celów oraz propozycje projektów	54
5. Misja i Wizja LGD	60
5.1. Misja LGD	68
5.2. Wizja Rozwoju LGD Brynica nie granica.....	68
6. Spójność specyfiki obszaru z celami LSR	68
7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć	70

8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć	72
9. Procedura wyboru operacji	74
10. Budżet LSR dla każdego roku realizacji LSR	104
11. Opis procesu przygotowania LSR	107
12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR	108
13. Zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej	119
14. Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR	120
14.1. Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015	120
14.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego	123
14.3. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	127
15. Planowane działania/przedsięwzięcia/operacje realizowane przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze LSR	129
16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich	131
17. Informacja o dołączanych do LSR załącznikach	133

1. Charakterystyka LGD jako jednostki odpowiedzialnej za realizację LSR

Nazwa i status prawny LGD oraz data jej rejestracji i numer w Krajowym Rejestrze Sądowym

Związek Stowarzyszeń o nazwie Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” z siedzibą w Pyrzowicach ul. Centralna 5 został utworzony przez podjęcie przez Członków- Założycieli stosownej uchwały w dniu 12 czerwca 2006r.

Związek Stowarzyszeń o nazwie LGD „Brynica to nie granica” został wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 6.09.2006r. pod nr KRS 0000263450. W dniu 19.12.2008 dokonano zmiany w KRS w oparciu o art.15 ustawy z 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz.U.Nr.64, poz. 427 oraz z 2008 r. Nr 98, poz. 634) REGON 240450792.

Opis procesu budowania partnerstwa

Pierwsze pomysły utworzenia Lokalnej Grupy Działania pojawiły się wiosną 2006r. po spotkaniach społeczności lokalnych, których tematem wiodącym była poprawa jakości życia na obszarze wiejskim. Inicjatorem jej powstania była Gmina Ożarówce z Wójtem Gminy Panem Grzegorzem Czaplą na czele, która zaproponowała współpracę Gminie Mierzęcice i Woźniki. Podczas kolejnych spotkań społeczności lokalnej, w których uczestniczyło 40 osób, wyłoniono grupę inicjatorów reprezentujących szeroki przekrój społeczny środowiska lokalnego w tym organizacje pozarządowe, samorządy oraz sektor gospodarczy, z terenu trzech gmin leżących przy źródłach rzeki Brynicy w trzech różnych powiatach. Inicjatywa stworzenia Związku nabrała dynamiki, kiedy to spotkania grupy inicjatywnej zaczęły nabierać coraz bardziej zorganizowaną formę i przyciągnęły coraz szerszą grupę podmiotów zainteresowanych udziałem w tworzenie Lokalnej Grupy Działania. Dalsze spotkania grupy inicjatorów z udziałem ekspertów, miały za zadanie wypracowanie i doprecyzowanie zapisów statutowych nowej organizacji – Związek Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” .

W dniu 12 czerwca 2006r. odbyło się zebranie założycielskie w którym brali udział przedstawiciele różnych środowisk , instytucji i organizacji co umożliwiło dużą reprezentatywność wszystkich sektorów z terenu tych trzech gmin. Wybrany na zebraniu Komitet Założycielski będący reprezentacją 13 Członków Założycieli kończąc społeczny proces tworzenia Lokalnej Grupy Działania jako nowego partnera w rozwiązywaniu problemów obszaru objętego Zintegrowaną Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich zgodnie z wolą reprezentowanych podmiotów powołali do życia Związek Stowarzyszeń o nazwie Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica”. Wybrany w trakcie zebrania

założycielskiego zarząd reprezentowany był w równej ilości przez trzy założycielskie gminy i składał się z dziewięciu osób.

Związek Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” zgodnie z założeniami jest Związkiem otwartym na współpracę ze wszystkimi zainteresowanymi. Chce rozszerzać zakres swoich działań. Nie bez znaczenia jest tutaj rola jaką w tej materii odegrał Przewodniczący Zarządu Pan Jerzy Józwik. Wykazał się dużą aktywnością i dodatkowo zainteresował ideą LEADERA sąsiednie gminy: Siewierz i Bobrowniki. Nawiązane zostały kontakty z włodarzami gmin oraz organizacjami i podmiotami gospodarczymi co ostatecznie doprowadziło do wstąpienia tych gmin do Związku Stowarzyszeń. W wyniku kolejnych oddolnych inicjatyw, a także zaangażowania Zarządu i Rady Związku Stowarzyszeń na początku 2011 roku kolejne gminy złożyły akces przystąpienia do LGD. Gmina Świerklaniec uchwałą Rady Gminy Nr III/19/10 z dnia 30 grudnia 2010r., gmina Mierzęcice uchwałą Nr III/17/2010 z dnia 9 grudnia 2010 oraz gmina Psary uchwałą Nr III/22/2010 z dnia 29 grudnia 2010 r. Wszystkie gminy stanowią spójny obszar działania LGD obecnie obejmuje on obszar 7 gmin: Bobrowniki, Mierzęcice, Ożarowice, Psary, Siewierz, Świerklaniec, i Woźniki z 3 powiatów: będzińskiego, lublinieckiego i tarnogórskiego. Związek Stowarzyszeń liczy 41 członków zwyczajnych.

Obecnie obszar LGD obejmuje obszar 7 gmin z 3 powiatów, a Związek Stowarzyszeń liczy 41 członków zwyczajnych.

Charakterystyka partnerów i sposób rozszerzania składu LGD

Związek Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” zrzesza na dzień dzisiejszy 41 członków zwyczajnych.

Sektor publiczny reprezentują Gminy :

Bobrowniki, Mierzęcice Ożarowice, Psary, Siewierz, , Świerklaniec, Woźniki.

Sektor społeczny:

1. Ochotnicza Straż Pożarna: OSP Piasek, OSP Psary, OSP Ligota Woźnicka, OSP Lubsza, OSP Kamieńskie Młyny, OSP Kamienica Śląska, OSP Ossy, OSP Tapkowice, OSP Ożarowice, OSP Niezdara, OSP Zendek, OSP Nowa Wieś, OSP Siewierz, OSP Myszkowicach, OSP Wojkowice Kościelne, OSP Dobieszowice, OSP Brudzowice, OSP Gołuchowice, OSP Tuliszków, OSP Żeliszawice, OSP Rogoźnik, OSP Mierzęcice.
2. Stowarzyszenia: Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Pyrzowice, Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Przyjaciół Toporowic, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Kamieńskie Młyny, Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju i Promocji Wsi Boguchwałowice, Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Zabytkowego Kościoła w Bobrownikach, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Lokalnego „Nowa Wieś i

Okolice” w Nowej Wsi, Fundacja „Zamek Siewierski” im. Księstwa Siewierskiego w Siewierzu, Stowarzyszenie Kultury i Turystyki Krajów Arabskich w Bobrownikach.

3. Kluby Sportowe: Ludowy Klub Sportowy „ORZEŁ” Psary – Babienica, Gminny Klub Sportowy „Strażak” Mierzęcice - Nowa Wieś, Ludowy Klub Sportowy „Warta” Kamieńskie Młyny,

Sektor gospodarczy:

Podmiot gospodarczy – Aurelia Gnacik.

Sposób rozszerzania składu Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” o kolejnych członków odbywa się na podstawie zapisów Statutu zatwierdzonego Statut zatwierdzony Uchwałą Nr X/36/2011 Walnego Zebrania Członków z dnia 8.11.2011r. stanowiący załącznik nr 1 do LSR

Członkiem zwyczajnym może zostać stowarzyszenie lub inna osoba prawna, która złoży deklarację członkowską i działa na obszarze działania LGD.

Osoby prawne mające cele zarobkowe mogą być członkami wspierającymi LGD. Warunkiem przyjęcia członka wspierającego jest złożenie przez osobę prawną wniosku do Zarządu Związku Stowarzyszeń LGD i pisemne ustalenie z Zarządem zasad wspierania Związku Stowarzyszeń.

Osobom szczególnie zasłużonym dla LGD Walne Zebranie Członków na wniosek Zarządu może nadać tytuł członka honorowego.

Nabycie członkostwa w LGD następuje na podstawie uchwały Zarządu LGD po złożeniu deklaracji członkowskiej.

Stwierdzenie utraty członkostwa w LGD następuje na podstawie uchwały Zarządu LGD.

Związek Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” jest otwarty na nowych członków. Jedynym warunkiem ich uczestnictwa jest chęć działania i spełnienie warunków określonych Statutem.

Od momentu powstania Związek Stowarzyszeń LGD „Brynica to nie granica” rozszerzył się już o 19 nowych członków zwyczajnych oraz o 3 kolejne gminy .

W chwili obecnej LGD prowadzi działalność informacyjną w środowisku lokalnym w celu pozyskania nowych członków, bowiem istotnym zadaniem jakie stoi przez Związkiem jest stałe inspirowanie inicjatyw oddolnych i aktywizowanie środowisk lokalnych do podejmowania działań mających na celu rozwój lokalny. Realizacja tego działania wymaga budowania szerokiego partnerstwa, dlatego też planowane jest stałe poszerzanie składu.

**CZŁONKOWIE ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
„BRYNICA TO NIE GRANICA”**

Lp.	Nazwa Członka	Sektor	Rodzaj prowadzonej działalności
1.	Gmina Ożarowice ul. Dworcowa 1, 42 – 625 Ożarowice	Publiczny	Gmina
2.	Gmina Woźniki ul. Rynek 11, 42-289 Woźniki	Publiczny	Gmina
3.	Gmina Siewierz ul. Żwirki i Wigury 16, 42-470 Siewierz	Publiczny	Gmina
4.	Gmina Bobrowniki ul. Gminna 8, 42-583 Bobrowniki	Publiczny	Gmina
5.	Gmina Mierzęcice ul. Wolności 95 , 42-460 Mierzęcice	Publiczny	Gmina
6.	Gmina Psary ul. Malinowicka 4, 42-512 Psary	Publiczny	Gmina
7.	Gmina Świerklaniec ul . Młyńska 3, 42-622 Świerklaniec	Publiczny	Gmina
8.	Ochotnicza Straż Pożarna Tąpkowice	Spółeczny	Ochrona przeciwpożarowa
9.	Ochotnicza Straż Pożarna Piasek	Spółeczny	Ochrona przeciwpożarowa
10.	Ochotnicza Straż Pożarna Kamieńskie Młyny	Spółeczny	Ochrona przeciwpożarowa
11.	Ochotnicza Straż Pożarna Psary	Spółeczny	Ochrona przeciwpożarowa

12.	Ochotnicza Straż Pożarna Ligota Woźnicka	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
13.	Ochotnicza Straż Pożarna Ossy	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
14.	Ochotnicza Straż Pożarna Zendek	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
15.	Ochotnicza Straż Pożarna Kamienica Śląska	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
16.	Ochotnicza Straż Pożarna Ożarówice	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
17.	Ochotnicza Straż Pożarna Lubsza	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
18.	Ochotnicza Straż Pożarna Nowa Wieś	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
19.	Ochotnicza Straż Pożarna Niezdara	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
20.	Ochotnicza Straż Pożarna Wojkowice Kościelne	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
21.	Ochotnicza Straż Pożarna Myszkowice	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
22.	Ochotnicza Straż Pożarna Dobieszowice	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
23.	Ochotnicza Straż Pożarna Brudzowice	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa

24.	Ochotnicza Straż Pożarna Gołuchowice	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
25.	Ochotnicza Straż Pożarna Tuliszów	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
26.	Ochotnicza Straż Pożarna Siewierz	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
27.	Ochotnicza Straż Pożarna Rogoźnik	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
28.	Ochotnicza Straż Pożarna Mierzęcice	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
29.	Ochotnicza Straż Pożarna Żeliszawice	Społeczny	Ochrona przeciwpożarowa
30.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Pyrzowice w Pyrzowicach	Społeczny	Wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju wsi.
31.	Stowarzyszenie Społeczno – Kulturalne Przyjaciół Toporowic w Toporowicach	Społeczny	Integracja społeczeństwa na rzecz rozwoju środowiska.
32.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Kamińskie Młyny	Społeczny	Wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju społecznego, gospodarczego i kulturalnego sołectwa Kamińskie Młyny.
33.	Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Rozwoju i Promocji Wsi Boguchwałowice	Społeczny	Integracja społeczeństwa na rzecz rozwoju i promocji środowiska. Podejmowanie działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców i wizerunku wsi Boguchwałowice.
34.	Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Zabytkowego Kościoła w Bobrownikach	Społeczny	Otoczenie opieką zabytkowego kościoła parafialnego

35.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Lokalnego „Nowa Wieś i Okolice”	Społeczny	Poprawa jakości życia i promowanie obszarów wiejskich.
36.	Stowarzyszenie Kultury i Turystyki Krajów Arabskich w Bobrownikach	Społeczny	Działalność na rzecz kultywowanie tradycji, tolerancji oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami.
37.	Fundacja „Zamek Siewierski” im. Księstwa Siewierskiego	Społeczny	Opieka nad obiektem zabytkowym – ruiny zamku siewierskiego
38.	Ludowy Klub Sportowy „Orzeł” Psary-Babienica	Społeczny	Krzewienie kultury fizycznej i sportu.
39.	Ludowy Klub Sportowy „Warta” Kamieńskie Młyny	Społeczny	Krzewienie kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców gminy.
40.	Gminny Klub Sportowy „Strażak” Mierzęcice- Nowa Wieś	Społeczny	Propagowanie i organizowanie sportu amatorskiego, wyczynowego i rekreacji fizycznej.
41.	Podmiot gospodarczy – Aurelia Gnacik	Gospodarczy	Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych, medycznych, kosmetyków, żywności i napojów.

Struktura ciała decyzyjnego

Organem decyzyjnym Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” jest Rada Związku. Rada (podobnie jak pozostałe organy LGD) jest organem kadencyjnym. Kadencja trwa 3 lata. **Żaden z członków Rady Związku nie może być jednocześnie członkiem Zarządu i Komisji Rewizyjnej, oraz nie może być pracownikiem Biura LGD.**

W skład Rady Związku wchodzi: Przewodniczący, wiceprzewodniczący i członkowie w ilości co najmniej 13 osób lecz nie więcej niż 20 osób wybierani i odwoływani przez Walne Zebranie Członków. Dokładną liczbę członków Rady ustala Walne Zebranie Członków.

W przypadku zmniejszenia się składu Rady w czasie trwania kadencji, Zarząd zwołuje Walne Zebranie Członków w celu uzupełnienia składu. Rada Związku w co najmniej 50% składa się z podmiotów, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. b i c rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Pierwsze wybory Rady Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” odbyły się na Walnym Zebraniu Członków w dniu 3 września 2008r. W wyniku przeprowadzonych wyborów Uchwałą Nr I/11/2008 Walnego Zebrania Członków stanowiącą załącznik nr 2 do LSR, wybrano Radę Związku.

Zmian w składzie Rady Związku dokonano Uchwałą Nr IV/17/2009 Walnego Zebrania Członków Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” stanowiącą załącznik nr 13 do LSR.

Osobowy skład Rady Związku:

Stanisław Paks – przedstawiciel OSP Nowa Wieś, Gmina Mierzęcice
sektor społeczny.

Zdzisław Hryciuk – przedstawiciel Gminy Woźniki,
sektor publiczny.

Michał Janas – przedstawiciel OSP Siewierz, Gmina Siewierz,
sektor społeczny.

Paweł Pudo – przedstawiciel OSP Wojkowice Kościelne, Gmina Siewierz,
sektor społeczny

Tomasz Sadłoń – przedstawiciel Gminy Siewierz,
sektor publiczny.

Anna Kolasińska – przedstawiciel Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego
Przyjaciół Toporowice Gmina Mierzęcice,
sektor społeczny.

Agnieszka Drózdź – przedstawiciel Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Lokalnego „Nowa
Wieś i Okolice” w Nowej Wsi, Gmina Mierzęcice,
sektor społeczny.

Artur Kocyga – przedstawiciel OSP Ossy, Gmina Ożarówice
sektor społeczny.

Aurelia Gnacik – podmiot gospodarczy Gmina Ożarówice,
sektor gospodarczy.

Ewa Paks – przedstawiciel Gminy Ożarówice,
sektor publiczny.

Józef Piedo- przedstawiciel OSP Psary, Gmina Woźniki,
sektor społeczny.

Urszula Cugłowska – przedstawiciel Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Wsi Kamieńskie
Młyny, Gmina Woźniki,
sektor społeczny.

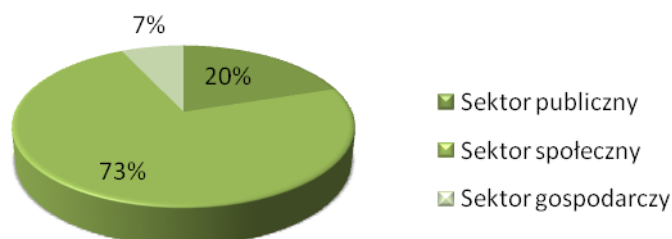
Wirginia Jeleśniańska – przedstawiciel Stowarzyszenia
na Rzecz Ochrony Zabytkowego Kościoła w Bobrownikach
Gmina Bobrowniki, sektor społeczny.

Anna Nikodem – przedstawiciel OSP Myszkowice Gmina Bobrowniki,
sektor społeczny.

Feliks Sokoła – przedstawiciel OSP Dobieszowice Gmina Bobrowniki,
sektor społeczny.

**Żaden z wybranych członków Rady nie pełni funkcji w Zarządzie i Komisji
Rewizyjnej, ani też nie jest zatrudniony w Biurze LGD.**

Procentowy udział poszczególnych sektorów w Radzie Związku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentacji Związku Stowarzyszeń LGD „Brynica to nie granica”.

Udział partnerów sektora społecznego i gospodarczego stanowi 80 % co warunkuje dostęp w ubieganiu się LGD „Brynica to nie granica” o wybór do realizacji LSR.

Rada Związku obraduje na posiedzeniach zwoływanych przez Przewodniczącego Rady.

Do wyłącznej kompetencji Rady Związku należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju.

Żaden z członków Rady nie może być pracownikiem biura LGD.

Szczegółowe zasady i procedury funkcjonowania, w tym również procedurę wyłączenia członka Rady od udziału w dokonywaniu wyboru operacji w razie zaistnienia okoliczności, które mogą wywołać wątpliwości, co do jego bezstronności, określa Regulamin Organizacyjny uchwalony Uchwałą nr IV/21/2009 Walnego Zebrania Członków z dnia 16 lutego 2009r.

Statut Związku Stowarzyszeń LGD „Brynica to nie granica” określa dodatkowo warunki jakie powinni spełniać członkowie Rady.

Szczegółowe zasady i procedury funkcjonowania Rady Związku określa Regulamin Organizacyjny Rady Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” zatwierdzony Uchwałą Nr IV/21/2009 Walnego Zebrania Członków z dnia 16 lutego 2009r. stanowiący załącznik nr 3 do niniejszej LSR.

Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego.

Celem działania Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem: zasobów historyczno-kulturowych, zastosowania nowych technologii oraz popularyzacji produktów lokalnych.

Związek Stowarzyszeń LGD „Brynica to nie granica” realizuje swoje cele statutowe poprzez:

- realizację i wspieranie działań na rzecz wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju,
- działalność wspomagającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- promocję obszarów wiejskich,
- mobilizowanie ludności do wzięcia aktywnego udziału w procesie rozwoju obszarów wiejskich,
- upowszechnianie i wymianę informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich,
- prowadzenie innych działań przewidzianych dla LGD w przepisach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Funkcjonowanie Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” określają niżej wymienione, odrębnie uchwalone dokumenty:

- Statut zatwierdzony Uchwałą Nr X/36/2011 Walnego Zebrania Członków z dnia 8.11.2011r. stanowiący załącznik nr 1 do LSR
- Regulamin Walnego Zebrania Członków uchwalony Uchwałą Nr I/2/2008 Walnego Zebrania Członków z dnia 3.09.2008r. stanowiący załącznik nr 4 do LSR
- Regulamin Zarządu uchwalony Uchwałą Nr IV/22/2009 Walnego Zebrania Członków z dnia 16.02.2009r. stanowiący załącznik nr 5 do LSR
- Regulamin Komisji Rewizyjnej uchwalony Uchwałą Nr I/4/2008r. Walnego Zebrania Członków z dnia 3.09.2008r. stanowiącym załącznik nr 6 do LSR
- Regulamin Organizacyjny Rady Związku zatwierdzony Uchwałą Nr IV/21/2009 Walnego Zebrania Członków z dnia 16.02.2009r. stanowiący załącznik nr 3 do LSR
- Regulamin Biura Związku ustalony Uchwałą Nr 15/2007 Zarządu Związku Stowarzyszeń LGD „Brynica to nie granica” z dnia 07.12.2007r. stanowiący załącznik nr 7 do LSR

Dokumenty te zapewniają przejrzystość i jawność funkcjonowania i podejmowania decyzji przez LGD.

Statutowymi organami Związku są:

1. Walne Zebranie Członków
2. Zarząd
3. Komisja Rewizyjna
4. Rada Związku.

Statut LGD zapewnia rozdział funkcji pomiędzy jej organy. Osoby powoływane do władz Związku Stowarzyszenia mogą być członkiem wyłącznie jednego z organów władz LGD.

Walne Zebranie Członków.

Walne Zebranie Członków tworzą podmioty sektora publicznego, społecznego i gospodarczego, które złożyły deklarację członkowską i mocą uchwały Zarządu otrzymały status członka, a także opłacają składki w obowiązującej wysokości.

Do kompetencji Walnego Zebrania Członków należy w szczególności:

- Opiniowanie i uchwalanie kierunków, programu działania oraz dokumentów strategicznych LGD.
- Wybór i odwołanie członków Rady Związku, Zarządu i Komisji Rewizyjnej.
- Ustalanie wysokości składek członkowskich.
- Uchwalanie zmian Statutu.
- Podejmowanie uchwały w sprawie rozwiązania LGD.

Walne Zebrania Członków zwoływane są przez Zarząd co najmniej jeden raz w roku lub na pisemny wniosek Komisji Rewizyjnej.

Zarząd

Zarząd składa się z 5 osób. Skład Zarządu jest reprezentatywny dla obszaru LGD.

Zarząd kieruje bieżącą działalnością LGD. Spotkania odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na kwartał lub na pisemny wniosek członka Zarządu lub Komisji Rewizyjnej. Zarząd wybierany jest przez Walne Zebranie członków. Kadencja trwa 3 lata.

Komisja Rewizyjna.

Komisja Rewizyjna w składzie 3 osób wybierana jest przez Walne Zebranie Członków na 3 – letni okres kadencji. Jest organem wewnętrznym kontrolnym LGD. Spotkania odbywają się w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak, niż raz w roku. W posiedzeniach Komisji rewizyjnej mogą brać udział osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej.

Rada Związku

Zgodnie z § 19 Statutu Związku Stowarzyszeń LGD „Brynica to nie granica” wybór i odwołanie członków Rady Związku należy do kompetencji Walnego Zebrania Członków. Rada Związku składa się z Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego oraz Członków w ilości co najmniej 13 osób lecz nie więcej niż 20 osób. Rada Związku w co najmniej 50% składa się z podmiotów, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. b i c rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Członkowie Rady Związku powinni ponadto spełniać następujące wymogi:

- a) Posiadać wykształcenie wyższe lub średnie,
- b) ukończyć szkolenia lub kursy z zakresu rolnictwa lub rozwoju obszarów wiejskich,
- c) legitymować się co najmniej 1 rokiem doświadczenia w strukturach podmiotu rekomendującego,
- d) posiadać doświadczenie w realizacji projektów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Zgodnie z § 14 ust. 3 i 4 żaden z członków Rady nie może być pracownikiem Biura LGD oraz nie można być jednocześnie członkiem Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady Związku.

Do kompetencji Rady Związku należy:

- wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR,
- składanie sprawozdań z działalności Rady na Walnym Zebraniu Członków.

Posiedzenia Rady Związku Stowarzyszeń zwoływane są odpowiednio do potrzeb wynikających z naboru wniosków prowadzonych przez Związek.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Rady Związku, decyzje Rady podejmowane są w formie uchwał przyjmowanych zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej 50% członków.

Regulamin Organizacyjny Rady Związku Stowarzyszeń LGD „Brynica to nie granica” zawiera procedurę wyłączenia członka Rady od udziału w dokonywaniu wyboru operacji. Zgodnie z § 23 w głosowaniu i dyskusji nad wyborem operacji nie bierze udziału członek rady, którego udział w dokonywaniu wyboru operacji może wywołać wątpliwości, co do bezstronności. Z mocy prawa wykluczeniu podlegają:

- a. osoby składające wniosek
- b. osoby spokrewnione w pierwszej linii z wnioskodawcą
- c. osoby zasiadające w organach lub będące przedstawicielami osób prawnych składających wniosek.

W innych przypadkach niż wymienione wyżej o wykluczeniu decyduje głosowanie Rady.

Biuro LGD

Do właściwej realizacji zadań Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” na mocy Statutu zostało utworzone Biuro Związku. Biuro prowadzi sprawy Związku Stowarzyszeń LGD „Brynica to nie granica” m.in. poprzez inspirowanie i podejmowanie działań na rzecz Związku oraz obsługę spraw administracyjnych, finansowych i organizacyjnych. Biuro prowadzi swoją działalność w oparciu o Statut Związku Stowarzyszeń, uchwały Walnego Zebrania Członków, uchwały Zarządu Związku Stowarzyszeń oraz Regulaminu Biura.

Biuro Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” ma swoją siedzibę w Pyrzowicach ul. Centralna 5 w gminie Ożarówice. Jego dogodne położenie, centralnie w stosunku do wszystkich gmin – członków LGD – umożliwia równomierny dostęp wszystkim mieszkańcom obszaru do informacji oraz prowadzonego doradztwa. Opis warunków technicznych i lokalowych Biura LGD „Brynica to nie granica” przedstawia załącznik nr 8 do niniejszej LSR.

Ilość zatrudnionych pracowników w Biurze ustala Zarząd, dostosowując skład osobowy biura do realnych potrzeb LGD oraz jej możliwości finansowych i organizacyjnych. Biurem kieruje Dyrektor. Odpowiada on bezpośrednio za organizację pracy Biura LGD. W celu zachowania zasad jawności i przejrzystości podejmowania decyzji Uchwałą Nr 5/2009 Zarządu Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” została przyjęta Procedura naboru pracowników Biura stanowiąca załącznik nr 9 do niniejszej LSR. Gwarantuje ona sprawny przebieg procesu rekrutacji pracowników na wolne stanowiska pracy, oraz zawiera procedurę postępowania w sytuacji wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracowników o określonych wymaganiach.

W przypadku wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracowników o określonych wymaganiach koniecznych, można zatrudnić osobę spełniającą wymagania konieczne jedynie w części. W celu weryfikacji kompetencji pracownika możliwe jest zatrudnienie na okres próbny.

W celu realizacji zadań Biura, niezbędne jest zatrudnienie pracowników Biura, którzy poprzez swoją pracę zagwarantują profesjonalną obsługę organów LGD i beneficjentów. Precyzyjne określenie wymagań koniecznych i pożądanych w odniesieniu do kandydatów na poszczególne stanowiska pracy zawiera Opis stanowisk pracy Biura zatwierdzony Uchwałą Nr 6/2009 Zarządu Związku Stowarzyszeń LGD „Brynica to nie granica” z dnia 02.01.2009r. stanowiący załącznik nr 10 do niniejszej LSR.

Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład ciała decyzyjnego

W skład Rady Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” wchodzi osoby posiadające kwalifikacje niezbędne do prawidłowej oceny i wyboru wniosków. Kwalifikacje i doświadczenie poszczególnych członków Rady szczegółowo opisane są w załączniku nr 11 do LSR oraz załączniku 11 do wniosku o wybór LGD do realizacji LSR.

14 Członków Rady Związku posiada udokumentowaną wiedzę z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i podejścia Leader. 7 Członków Rady posiada udokumentowane doświadczenie w zakresie realizacji operacji, projektów z zakresu rozwoju obszarów wiejskich.

1 członek Rady Związku włada językiem angielskim w stopniu umożliwiającym swobodne porozumiewanie się.

Doświadczenie LGD i partnerów LGD

Związek Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” jest terenem partnerskiej współpracy trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego.

Posiada zasoby ludzkie, rzeczowe i finansowe w stopniu niezbędnym do bieżącego działania i podejmowania inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. LGD dysponuje wiedzą i umiejętnościami w zakresie zarządzania projektami.

Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” realizowała w ramach swojej działalności zadania objęte Zintegrowaną Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich (ZSROW).

Zarząd LGD „Brynica to nie granica” złożył wniosek o środki na realizację projektu ze środków z funduszy europejskich w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004-2006” działanie 2.7 Pilotażowy Program Leader+, Schemat II.

W dniu 23 marca 2007r. przedstawiciele Zarządu podpisali w Warszawie umowę z Fundacją Programów Pomocy dla Rolnictwa (FAPA) na łączną kwotę 488.900,00 zł. Projekt ten umożliwił realizację wielu działań na terenie działania LGD.

W ramach projektu przeprowadzono szkolenia:

- Odnawialne Źródła Energii
- komputerowe
- z zakresu pozyskiwania Funduszy Europejskich.

Opracowano:

- dokumentację techniczną Internetu szerokopasmowego
- dokumentację Info-kiosków

- dokumentację przebiegu tras rowerowych dla obszaru LGD
- profesjonalny portal internetowy LGD.

Zorganizowano wyjazdy:

- krajowe w celu nawiązania współpracy pomiędzy Lokalnymi Grupami Działania,
- wyjazdy z zakresu odnawialnych źródeł energii,
- zagraniczne do Niemiec w ramach wymiany doświadczeń w zakresie działalności kulturowej i jej promocji.

Zorganizowano cykl lokalnych imprez promocyjno-kulturalnych dla terenu LGD.

Opracowano kalendarz imprez 2007/2008.

Przeprowadzono warsztaty z zakresu pisania wniosków o dotacje i przygotowania projektów.

Prowadzono bezpłatne doradztwo z zakresu pozyskiwania funduszy europejskich.

Wszystkie gminy będące członkami LGD realizowały projekty o zakresie podobnym do operacji, które mogą być realizowane w ramach działań osi 3 i 4 Programu (powyżej 4 zrealizowanych projektów) jak również innych projektów realizowanych na obszarach wiejskich (powyżej 6 zrealizowanych projektów).

Szczegółowy opis doświadczeń członków LGD w zakresie realizacji projektów stanowi załącznik nr 12 do LSR oraz w załączniku nr 17 do wniosku o wybór LGD do realizacji LSR.

2. Definicja obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju

2.1. Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, kulturowe i historyczne

1.1.1. Charakterystyka gmin z obszaru LGD

2.1.1.1.

Gmina Bobrowniki – gmina wiejska, leżąca w środkowo – wschodniej części województwa śląskiego, jedna z ośmiu gmin powiatu będzińskiego, najbardziej wysunięta na zachód gmina Zagłębia Dąbrowskiego. Gmina położona jest w bezpośrednim lub bliskim sąsiedztwie miast aglomeracji śląskiej, co stanowi istotną szansę ze względu na możliwość rozwoju funkcji mieszkaniowej, a także tworzenia małego i średniego biznesu. Wysoka wartość przyrodnicza obszarów (zbiornik wodny w Rogoźniku, stok Góry Dziewiczej w Myszkowicach, stok Góry Buczyna w Rogoźniku) oraz istnienie obszarów o ponadprzeciętnych walorach przyrodniczych stwarza predyspozycję do realizacji funkcji

rekreacyjno - wypoczynkowej. Dobrze rozwinięty sektor drobnej przedsiębiorczości pozwala na korzystne rokowania co do stanu gospodarki gminy. Rozwojowe trendy gospodarcze korespondują z rozwojem infrastruktury technicznej oraz z wysokimi nakładami budżetu gminy na ochronę środowiska, drogownictwo oraz modernizację bazy instytucji. Gminę zamieszkuje 11 246 mieszkańców, zaś jej łączna powierzchnia obejmuje 52 km². Na obszarze gminy znajduje się 8 sołectw: Bobrowniki, Dobieszowice, Myszkowice, Rogoźnik, Sączów, Siemonia, Twardowice, Wymysłów.

Gmina Bobrowniki graniczy z :

- Od północny: gmina Ożarowice (powiat tarnogórski)
- Od północnego – zachodu: gmina Świerklaniec (powiat tarnogórski)
- Od wschodu: gmina Mierzęcice (powiat będziński)
- Od południowego - wschodu: gmina Psary (powiat będziński)
- Od południa: Wojkowice
- Od zachodu: Piekar Śląskie

2.1.1.2.

Gmina Mierzęcice – leżąca w województwie śląskim gmina wiejska, jedna z ośmiu gmin powiatu będzińskiego. Ukształtowanie terenu jest wyżynne, z wzniesieniem 397 m n.p.m. będącym najwyższym wzniesieniem Wyżyny Śląskiej. Przez wschodnią część gminy przepływa rzeka Czarna Przemsza. Znajduje się tutaj też otoczony lasem Zalew Przeczycki o pow. 600 ha, stanowiący teren rekreacyjno - wypoczynkowy i sportowy, dobrze znany wśród mieszkańców Śląska i Zagłębia. Jest on doskonałą bazą wypoczynkową dla urlopowiczów, jak też dla tych, którzy korzystają tylko z sobotnio-niedzielnego wypoczynku. Powierzchnia gminy to 49 km², liczba mieszkańców wynosi 7 256. Na obszarze gminy znajduje się 9 sołectw: Mierzęcice, Mierzęcice Osiedle, Przeczyce, Toporowice, Boguchwałowice, Nowa Wieś, Sadowie, Najdziszów, Zawada.

Gmina Mierzęcice graniczy z :

- Od północnego – zachodu: gmina Ożarowice (powiat tarnogórski)
- Od północnego – wschodu: gmina Siewierz (powiat będziński)
- Od południa: gmina Psary (powiat będziński), Dąbrowa Górnicza
- Od zachodu: Gmina Bobrowniki (powiat będziński)

2.1.1.3.

Gmina Ożarowice - gmina wiejska, jedna z dziewięciu gmin Powiatu Tarnogórskiego, położona w centralnej części województwa śląskiego w granicach dwóch regionów: Doliny Małej Panwi i Progu Środkowotriasowego. Przeważają tu płaskie i szerokie doliny o łąkowym dnie. Na pograniczu Ożarowic z Celinami, Tapkowicami i Sączowem znajduje się dolina Potoku Ożarowickiego będącego dopływem rzeki Brynicy. Gmina leży w strefach ochronnych zbiornika wody pitnej w Kozłowej Górze oraz zlewni rzeki Brynicy co wymusza konieczność szczególnej ochrony wód. Istniała tu także stacja kolejowa relacji Tarnowskie Góry- Siewierz-Zawiercie zajmująca się przewozem pasażerów i towarów. Obecnie w związku z coraz bardziej rozwijającym się Portem lotniczym Katowice-Pyrzowice planowana jest budowa nowej linii kolejowej w kierunku Bytomia, Katowic i Gliwic. W 2007 roku została oddana do użytku jedna nitka drogi ekspresowej S1, która łączy Port Lotniczy w Pyrzowicach z aglomeracją śląsko-dąbrowską. Droga ta biegnie przez teren Mierzęcic, gdzie zlokalizowany jest węzeł drogowy umożliwiający wjazd i zjazd na nią dla mieszkańców całej gminy.

Obecność na terenie gminy terenów leśnych oraz użytków zielonych ma korzystne oddziaływanie bioklimatyczne. Powierzchnia gminy obejmuje 46 km², liczba ludności wynosi 5 369. Na obszarze gminy znajduje się 7 sołectw: Celiny, Niezdara, Ossy, Ożarowice, Pyrzowice, Tapkowice, Zendek.

Gmina Ożarowice graniczy z:

- Od północy: Miasteczko Śląskie, gmina Woźniki (powiat lubliniecki), gmina Koziegłowy (powiat myszkowski)
- Od wschodu: gmina Siewierz (powiat będziński)
- Od południa: gmina Bobrowniki, gmina Mierzęcice (powiat będziński)
- Od zachodu: gmina Świerklaniec (powiat tarnogórski)

2.1.1.4.

Gmina Psary - leżąca w województwie śląskim, gmina wiejska, jedna z ośmiu gmin powiatu będzińskiego zajmująca jego środkową część. Gmina zlokalizowana jest w północnej strefie Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Otoczona jest wyspowymi wzgórzami triasowymi. W części centralnej gminy, znajduje się kotlina Psarska, zaś jej wschodnią granicę wyznacza rzeka Czarna Przemsza. Gmina Psary leży w bezpośrednim sąsiedztwie rozwiniętych ośrodków miejskich: Będzina, Czeladzi i Dąbrowy Górniczej. Układ komunikacyjny dla

gminy jest bardzo korzystny. Droga krajowa DK-86 stwarza dogodne połączenie z większością miast śląskich.

Liczba mieszkańców gminy Psary to 11 279, zaś jej łączna powierzchnia obejmuje 46 km².

Na obszarze gminy znajduje się 10 sołectw: Psary, Sarnów, Dąbie (z wsią Chrobakowe), Preczów, Gródków, Góra Siewierska, Gołasza (miejscowości: Brzękowiec Górny i Gołasza Górna), Brzękowiec (miejscowości: Gołasza Dolna i Brzękowiec-Wał), Malinowice, Strzyżowice. Miejscowości nie będące sołectwami: Chrobakowe, Gajówka Łągisza (gajówka), Gołasza Biska.

Gmina Psary graniczy z:

- Od północnego – zachodu: gmina Bobrowniki (powiat będziński)
- Od północny – wschód: gmina Mierzęcice (powiat będziński)
- Od wschodu: Dąbrowa Górnicza
- Od południa: Będzin
- Od południowy - zachód: Wojkowice

2.1.1.5.

Gmina Siewierz - gmina miejsko-wiejska, jedna z ośmiu gmin wchodzących w obszar powiatu będzińskiego, zlokalizowana w centralnej części województwa śląskiego, w przeważającej części na wysokości ponad 300 m n.p.m. Krzyżują się tutaj ważne szlaki z Katowic do Warszawy, z Bytomia do Kielc, a także z Krakowa przez Olkusz do Częstochowy oraz z Katowic przez Myszków do Świętej Anny. Przez Siewierz przebiega linia kolejowa Zawiercie-Tarnowskie Góry, wykorzystywana w ruchu towarowym. Miasto Siewierz leży w dolinie Czarnej Przemszy, na wysokości 290,0 m n.p.m. Nad miastem górują wzgórza: Brudzowice - 368,4 m n.p.m., Łysa Góra - 329,4 m n.p.m i Warpie - 338,7 m n.p.m. Dobre warunki przyrodnicze, liczne zabytki z czasów Księstwa Siewierskiego, a także dobra komunikacja autobusowa PKS i KZK sprawiają, iż w okresie letnim Siewierz i okolice są licznie odwiedzane przez mieszkańców miast Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Powierzchnia gminy obejmuje 114 km², zaś liczba mieszkańców wynosi 12 262. Na obszarze gminy znajduje się miasto Siewierz oraz się 11 sołectw: Brudzowice, Dziewki, Gołuchowice, Leśniaki, Nowa Wioska, Podwarpie, Tuliszków, Warężyn, Wojkowice Kościelne, Żeliszewice. Pozostałe miejscowości: Czekańka, Dzierżawa, Hektary, Kuźnica Piaskowa, Kuźnica Podleśna, Kuźnica Warężyńska, Marcinków, Podwarężyn, Przedwarężyn, Słowik, Zawarpie.

Gmina Siewierz graniczy z:

- Od północy: gmina Koziegłowy (powiat myszkowski), Myszków
- Od wschodu: Poręba, gmina Łazy
- Od południa: Dąbrowa Górnicza
- Od zachodu: gmina Mierzęcice (powiat będziński),
gmina Ożarówce (powiat tarnogórski)

2.1.1.6.

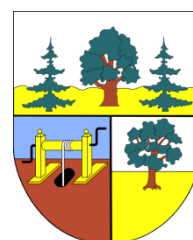
Gmina Świerklaniec - gmina wiejska, jedna z dziewięciu gmin powiatu tarnogórskiego, znajdująca się w województwie śląskim, w makroregionie Wyżyny Śląskiej, na obszarze Garbu Tarnogórskiego, w rejonie jego przecięcia przez dolinę Brynicy. Gmina Świerklaniec pod względem walorów środowiska przyrodniczego jest jedną z najatrakcyjniejszych w regionie. Do jej atutów należą: wysoka lesistość; czystsze powietrze w porównaniu z okolicznymi przemysłowymi miastami; występujące na jej obszarze zbiorniki wodne (Chechło – Nakło, Kozłowa Góra) i parki (w Świerklańcu, w Nakle). Rekreacja na terenie gminy rozwija się głównie w oparciu o Park w Świerklańcu i ośrodki nad Zalewem Nakło-Chechło. Tereny te są miejscem wypoczynku weekendowego i świątecznego dla mieszkańców Górnos Śląskiego Okręgu Przemysłowego.

Gminę zamieszkuje 10 993 mieszkańców, zaś jej łączna powierzchnia obejmuje 45 km².

Na obszarze gminy znajduje się 4 sołectw: Nakło Śląskie, Nowe Chechło, Orzech, Świerklaniec

Gmina Świerklaniec graniczy z:

- Od północnego – zachodu: Tarnowskie Góry
- Od północy: Miasteczko Śląskie
- Od wschodu: gmina Ożarówce (powiat tarnogórski),
Gmina Bobrowniki (powiat będziński)
- Od południa: Piekary Śląskie
- Od południowego – zachód: gmina Radzionków (powiat tarnogórski)

2.1.1.7.

Gmina Woźniki - gmina wiejsko – miejska jedna z ośmiu gmin powiatu lublinieckiego, zlokalizowana w północno-wschodniej części województwa śląskiego. Gmina położona jest

na Wyżynie Śląsko – Krakowskiej w makroregionie Wyżyna Wieluńsko – Woźnicka (Próg Woźnicki i Obniżenie Liswarty i Proсны), makroregionie Wyżyna Śląska (Próg Tarnogórski) oraz makroregionie Nizina Śląska (Równina Opolska – Obniżenie Małej Panwi). Przez południową część gminy przepływa rzeka Mała Panew zbierająca wody z licznych dopływów biorących początek w Progu Woźnickim. Najwyższym wzniesieniem jest góra Grojec 365 m n.p.m., wg różnych źródeł góra w Lubszy. Z uwagi na rozbieżność w opracowaniach gdzie wysokość w/w góry podaje się 366,2 m n.p.m. lub 359,2 m n.p.m. uznaje się górę Grójec za najwyższe wzniesienie. Powierzchnia gminy wynosi 128 km², a liczba jej mieszkańców wynosi 9 606. Na obszarze gminy znajduje się miasto Woźniki oraz 8 sołectw: Babienica, Czarny Las, Dyrdy, Kamienica, Kamińskie Młyny, Ligota Woźnicka, Lubsza, Piasek oraz Psary.

Gmina Woźniki graniczy z:

- Od północy: gmina Boronów (powiat lubliniecki), gmina Starcza, gmina Konopiska (powiat częstochowski)
- Od wschodu: gmina Koziegłowy (powiat myszkowski)
- Od południa: gmina Ożarowice (powiat tarnogórski)
- Od zachodu: Miasteczko Śląskie, Kalety, gmina Koszęcin (powiat lubliniecki)

1.1.2. Uwarunkowania przestrzenno-geograficzne

Obszar Lokalnej Grupy Działania „Brynica to nie granica” to 7 gmin położonych w granicach 3 powiatów – lublinieckiego (Gmina Woźniki), tarnogórskiego (Gminy Ożarowice, Świerklaniec) oraz będzińskiego (Gminy Bobrowniki, Siewierz, Mierzęcice, Psary). Obszar ten leży w środkowej części Województwa Śląskiego, ok. 30km na południe od Aglomeracji Katowickiej.

Tereny te graniczą:

- Od północy: Boronów (powiat lubliniecki) Starcza, Konopiska (powiat częstochowski),
- Od południa: Piekary Śląskie, Wojkowice, Będzin, Dąbrowa Górnicza
- Od zachód: gmina Radzionków (powiat tarnogórski), Tarnowskie Góry, Miasteczko Śląskie, Kalety, gmina Koszęcin (powiat lubliniecki)
- Od wschód: gmina Koziegłowy (powiat lubliniecki), Myszków, Poręba , gmina Łazy (powiat zawierciański)

Położenie Gmin obszaru LGD „Brynica to nie granica” w województwie śląskim:

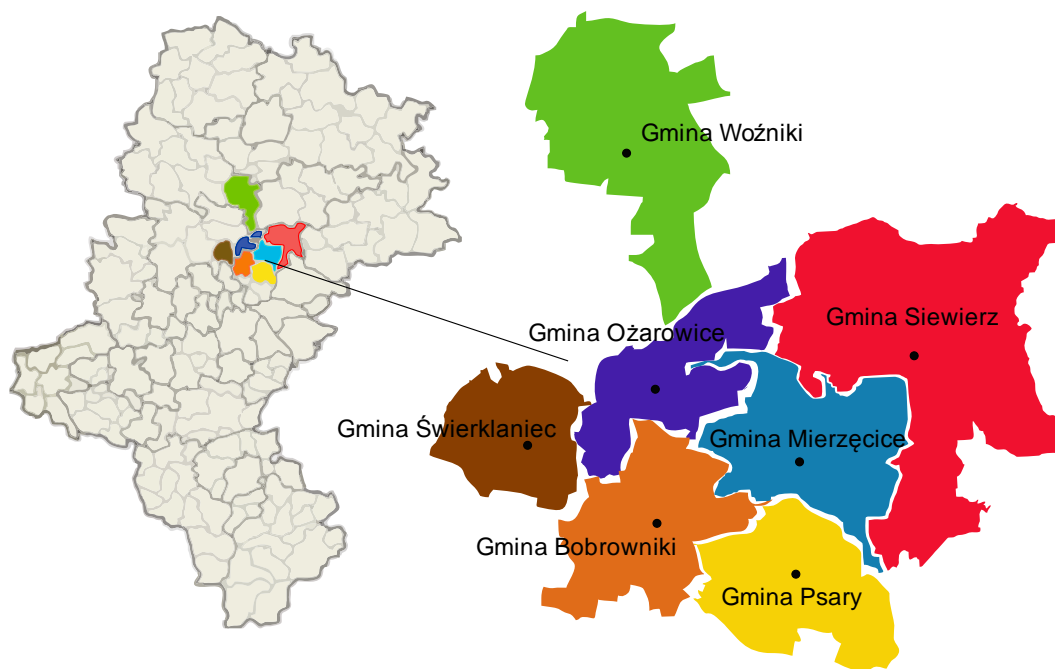

Tabela: Obszar poszczególnych Gmin LGD „Brynica to nie granica”

Nazwa Gminy	Powierzchnia w km ²	Udział w powierzchni całkowitej
Bobrowniki	52	10,83%
Mierzęcice	49	10,21%
Ożarówice	46	9,58%
Psary	46	9,58%
Siewierz	114	23,75%
Świerklaniec	45	9,38%
Woźniki	128	26,67%
Łącznie obszar działania LGD	480,00	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Łączna powierzchnia terenów działalności Lokalnej Grupy Działania to 480,00 km². Są to w przeważającej większości tereny nizinne, na których dużą część zajmują lasy (najwięcej, bo aż 38% w gminie Woźniki).

2.1.3 Uwarunkowania przyrodnicze

Obszar działania Lokalnej Grupy Działania charakteryzuje klimat wyżynny. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 7,5°C, lipca poniżej 18°C, stycznia -2,5°C. Średnio w roku należy spodziewać się około 120 dni z przymrozkami, w dolinach ilość ich może wzrosnąć. Okres bezprzymrozkowy trwa średnio w roku 160 - 170 dni. Dni zimowe występują od listopada do marca. Okres wegetacyjny trwa około 210 dni.

W ciągu roku najniższa wilgotność względna powietrza występuje od marca do sierpnia z minimum w maju, natomiast najwyższa w listopadzie, grudniu i styczniu. Z wilgotnością powietrza wiąże się problem występowania mgieł. Mgły najczęściej obserwowane są w październiku, listopadzie i grudniu. Najrzadziej w końcu zimy i początku lata. Średnio w roku spada od 690 - 720 mm opadów atmosferycznych, których wartość rośnie na Progu Woźnickim do 750 mm.

Dni z opadami jest średnio w roku ok. 170. Najmniejsza liczba dni z opadem występuje w miesiącu wrześniu i październiku.

Na terenie LGD dominują wiatry z zachodniej połowy horyzontu. Wiatry południowo-zachodnie przeważają zimą i jesienią, natomiast północno-zachodnie wiosną i latem.

Jeżeli chodzi o bogactwa naturalne, to na obszarze LGD nie udokumentowano znacznych zasobów naturalnych, nie uwzględniając bogatych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych. Jako zasoby podziemne można wyróżnić:

- złoża surowca ceramiki budowlanej
- złoża kruszywa naturalnego (piasek + żwir)

Jako potencjalne bogactwo naturalne można również wyróżnić wody podziemne, które występują w trzech piętrach wodonośnych jako triasowe, jurajskie i czwartorzędowe:

- triasowe - związane z utworami z wapieniem muszlowym i retu. Wody występują na głębokości 10 - 190 m mają dobrą jakość. Uzyskiwane wydajności rzędu kilku do kilkudziesięciu m³/h
- jurajskie piętro wodonośne w dolnej jego części ma znaczenie użytkowe w północno - wschodniej części LGD , gdzie na głębokości 30 m uzyskuje się wydajności rzędu kilkunastu m³/h
- czwartorzędowe warstwy wodonośne związane są z piaskami i osadami piaszczysto - żwirowymi i wody zalegają na głębokości 1 - do kilkunastu metrów. Wydajność ujęć z tego poziomu sięga kilku m³.

2.1.3.1. Gleby

Zróżnicowanie typów, gatunków i rodzajów gleb oraz ich zmienność przestrzenna na obszarze LGD jest determinowana wieloma czynnikami przyrodniczymi, z których do

najważniejszych należą: podłoże geologiczne, rzeźba terenu, warunki wodne oraz szata roślinna.

Na terenie LGD przeważają gleby zaliczające się głównie do IV klasy bonitacyjnej. Są to gleby orne średniej jakości a plony na nich uprawiane są niższe niż na glebach charakteryzujących się wyższymi klasami bonitacyjnymi, mimo stosowania zespołu zabiegów agrotechnicznych tj. nawożenie czy nawadnianie.

Pod względem typologicznym na obszarze LGD dominują gleby bielcowe. Obecne są także rędziny oraz gleby brunatne.

Gleby bielcowe

Gleby wytworzone głównie z piasków, glin i żwirów, charakterystycznych dla podłoża obszaru LGD. Są one porośnięte zwykle borami. Gleby ubogie w składniki mineralne, cechują się kwaśnym odczynem i małą zawartością próchnicy, ponadto posiadają bardzo mało wilgoci. Zajmują znaczną część m.in. gminy Bobrowniki, Ożarówice, Świerklaniec czy Woźniki.

Rędziny

Na terenie LGD występują większymi lub mniejszymi płatami m.in. w obrębie Progu Woźnickiego. Właściwości rędzin są ściśle związane z charakterem skał macierzystych. Wykształciły się one głównie na podłożu wapiennym. Gleby te charakteryzują się również stosunkowo dobrze rozwiniętym poziomem próchnicznym, a w związku z tym posiadają wyższą wartość użytkową. Nadają się one pod uprawę zbóż i drzew owocowych, dlatego też na terenie gminy Świerklaniec rozwinęła się tego typu produkcja.

Gleby brunatne

Gleby wytwarzane pod wpływem występujących na tym terenie lasów liściastych lub mieszanych z różnych skał macierzystych zasobnych w wapń. Są to gleby dość żyzne. Zajmują one dużą część gminy Mierzęcice.

W dolinach rzecznych i obniżeniach występują gleby hydromorficzne tj. torfowe, mułowo-torfowe oraz mady. W zależności od składu mechanicznego i zwilgocenia, wykazują one różne wartości bonitacyjne.

Miejscami występują także czarne ziemie, czarnoziemy, gleby rdzawe i kamieniste.

W celu ochrony gleb przed zanieczyszczeniami przeprowadzane są badania monitorujące stan gleb, zmianę ich cech charakterystycznych oraz zmianę składu chemicznego, będącego wynikiem działań antropogenicznych.

Na zanieczyszczenia gleb znaczący wpływ mają metale ciężkie. Obecność metali ciężkich w glebach wynika z naturalnego składu mineralogicznego gleb i procesów hydrogeologicznych oraz szczególnie szkodliwych, procesów antropogenicznych.

Na obszarze LGD utrzymują się wysokie stężenia w glebach metali ciężkich: ołowiu, kadmu, cynku. Jest to częściowo wynik warunków naturalnych tzn. położenie obszaru LGD na Garbie Tarnogórskim, gdzie podłoże naturalne stanowiły w przeszłości rudy srebra, cynku i ołowiu eksploatowane od średniowiecza do lat 80. XX w.

Do antropogenicznych źródeł metali ciężkich na obszarze LGD można zaliczyć m.in:

- skażenia wytwarzane w pobliżu szlaków komunikacyjnych i punktach dystrybucji paliw,
- spalanie paliw ołowianych,
- ścieki oraz osady z oczyszczalni zawierające metale ciężkie, w sytuacji, gdy są stosowane do nawożenia.

Zważywszy na zanieczyszczenia gleb, możliwa jest jedynie uprawa roślin przemysłowych t.j. len, konopie, wiklina, ziemniaki oraz rzepak jako składnik biopaliw.

Gleby, które nie są w znacznym stopniu zanieczyszczone, mogą być wykorzystywane do uprawy roślin dla celów konsumpcyjnych.

Do głównych zagrożeń dla gleb występujących na obszarze LGD należą:

- nieskanalizowane obszary zabudowane,
- składowiska odpadów i tzw. „dzikie” wysypiska śmieci,
- zakłady przemysłowe,
- niewłaściwy system gospodarowania ziemią
- niewłaściwe stosowanie nawozów mineralnych oraz środków ochrony roślin.

2.1.3.2. Lesistość

Do głównych elementów wpływających na atrakcyjność krajobrazową i przyrodniczą obszaru LGD zaliczyć należy występujące w granicach gmin: Bobrowniki, Mierzęcice, Ożarówice, Psary, Siewierz, Świerklaniec, Woźniki- obszary kompleksów leśnych. Kompleksy leśne wraz z otwartymi przestrzeniami, tworzą swoiste korytarze ekologiczne mające kontynuację na terenach sąsiadujących z LGD.

Na terenie LGD znajdują się lasy, które łącznie obejmują powierzchnię 13 312,9 ha. Lesistość obszaru w stosunku do ogólnej jego powierzchni wynosi 27,74 %. Udział powierzchni leśnych w poszczególnych gminach przedstawia poniższa tabela.

Tabela. Udział powierzchni leśnych w poszczególnych gminach LGD.

L.p.	Gmina	Powierzchnia gruntów leśnych [ha]	Lesistość [%]
1.	Bobrowniki	1055,8	38,1
2.	Mierzęcice	729,2	12,8
3.	Ożarówce	589,0	43,4
4.	Psary	623,0	20,5
5.	Siewierz	3519,6	14,8
6.	Świerklaniec	1937,3	13,5
7.	Woźniki	4859,0	30,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Jak wynika z powyższych danych najwięcej lasów pod względem wielkości zajmowanego obszaru znajduje się w gminie Woźniki. Analizując z kolei udział powierzchni zajmowanej przez lasy w stosunku do powierzchni gminy, to można tutaj wyróżnić gminę Ożarówce, w której lasy zajmują ponad 43 % terenu gminy.

Większość lasów (81,5%) na tym terenie jest własnością Skarbu Państwa. Lasy państwowe obszaru LGD znajdują się we władaniu:

- 1) Nadleśnictwa Siewierz,
- 2) Nadleśnictwa Koszęcin,
- 3) Nadleśnictwa Świerklaniec.

W administracji Nadleśnictwa Świerklaniec pozostają lasy z terenu Gminy Bobrowniki, Świerklaniec, 40 ha lasów z północno- zachodniej części gminy Psary. W obrębie Brynica Nadleśnictwa Świerklaniec znajdują się tereny leśne z terenu gminy Woźniki. Woźnickie lasy podlegają także pod obręb Boronów i Zielona Nadleśnictwa Koszęcin. Z kolei większość lasów z terenu gminy Siewierz, Ożarówce, Mierzęcice i Psary podlega pod Nadleśnictwo Siewierz.

Na obszarach leśnych przeważają typy siedliskowe tj. bór mieszany i bór świeży. Wśród panujących drzewostanów gatunkiem dominującym jest sosna, która zajmuje ponad 80 % powierzchni zalesionej. Drugim obok sosny gatunkiem wyróżniającym się jest świerk. Oprócz drzew iglastych, na obszarze LGD występują również drzewa liściaste, spośród których najwięcej jest brzoź i dębów. Ponadto niewielka powierzchnia lasów jest zajęta przez takie gatunki jak: buk, modrzew, jodła i osika.

Obecność lasów wpływa na polepszenie warunków klimatycznych i zdrowotnych obszaru LGD. Stanowią one naturalny filtr ochronny zapobiegający przedostawaniu się zanieczyszczeń pochodzących z pobliskich terenów miejskich tj. Tarnowskie Góry, Miasteczko Śląskie czy Kalety.

Wyłączając aspekty gospodarcze i środowiskowe, lasy posiadają duże znaczenie dla wypoczynku, rekreacji i turystyki na tym obszarze.

2.1.3.3. Zasoby wodne

Sieć rzeczną obszaru LGD tworzą głównie rzeki: Brynica, Czarna Przemsza oraz Mała Panew.

Brynica

Podstawą drenażu południowej i zachodniej części obszaru LGD jest rzeka Brynica, która płynie z północy w kierunku południowym a następnie w kierunku południowo-wschodnim. Brynica stanowi prawy, przy tym główny dopływ Czarnej Przemszy. Swój początek bierze w Mysławie, na wysokości 350 m. n.p.m. Brynica przyjmuje wody z mniejszych i większych cieków wodnych tj. Trzonia i Czczówka, które stanowią jej lewostronne dopływy. Do rzeki wpływa również Potok Ożarówicki. Koryto rzeki w przeważającej części jest uregulowane. Konieczność przeprowadzenia regulacji koryta rzeki wynikała głównie z zajęcia przez budownictwo naturalnych terenów zalewowych oraz związana była z oddziaływaniem górnictwa (obniżenie się terenu spowodowane prowadzoną eksploatacją).

Czarna Przemsza

Czarna Przemsza przepływa przez wschodnią i południową część obszaru LGD. Stanowi ona prawy dopływ Przemszy, która z kolei uchodzi do Wisły. Źródła Czarnej Przemszy znajdują się na wysokości 385 m. n.p.m. w Bzowie, dzielnicy Zawiercia. Główne dopływy rzeki zlokalizowane na tym terenie to Trzebyczka, Mitręga, Potok Żeliszawicki, Smudzówka, Pustkowiec i Jordan.

Mała Panew

Mała Panew przepływa przez północne tereny LGD, przez gminę Woźniki. Jest ona prawym dopływem Odry. Źródła rzeki znajdują się w pobliżu miasta Koziegłowy. Dopływami małej Panwi zlokalizowanymi na obszarze LGD są rzeki: Babieniczka, Ligocki Potok, Łana ze źródłami w Progu Woźnickim.

Do najważniejszych zbiorników wód powierzchniowych na terenie LGD należą:

Zbiornik Kozłowa Góra

Powstał on w 1939 roku w wyniku spiętrzenia wód Brynicy i jest zlokalizowany w gminie Świerklaniec. Zbiornik utworzono dla celów militarnych i stanowił element systemu umocnień stałych i polowych (np. schrony bojowe, zapory przeciwczołgowe, stanowiska artylerii). Obecnie stanowi rezerwuuar dla celów zaopatrzenia w wodę mieszkańców Górnego Śląska. Kolejną jego funkcją jest ochrona doliny Brynicy przed powodzią.

Jezioro Nakło- Chechło

Na terenie gminy Świerklaniec znajduje się również ponad 100 hektarowy zalew, który powstał w wyrobisku popiaskowym. Wody w jeziorze zaliczają się do pierwszej klasy czystości i jest ono udostępniane do kąpieli. Zbiornik ten stanowi lokalną atrakcję turystyczną. Wokół niego rozbudowały się osiedla domków letniskowych a sam zalew pełni funkcję turystyczno- rekreacyjną. Podobną rolę pełnią Jeziora Rogoźnickie.

Jeziora Rogoźnickie I i II

Jeziora Rogoźnickie są zlokalizowane na terenie gminy Bobrowniki. Powstały one na rzece Jawornik, w miejscu w którym rzeka wypływa pomiędzy rozlicznych pagórków i rozlewa się na równinie w pobliżu Dobieszowic. Wokół jeziora również odnotowano występowanie kilku naturalnych wypływów wód. Są to jeziora pochodzenia antropogenicznego (w wyrobiskach popiaskowych). Powierzchnia zbiorników wynosi 38, 5 ha.

Zalew Przeczycko- Siewierski

Zalew Przeczycko- Siewierski powstał na skutek spiętrzenia Czarnej Przemszy. Jego powierzchnia wynosi 480 h, z czego 170 ha znajduje się na terenie gminy Mierzęcice, a pozostała część w granicach gminy Siewierz. Zbiornik ten został utworzony w celu zaopatrzenia w wodę elektrowni Łagisza. Stanowi on także atrakcję pod względem rekreacji oraz stwarza możliwości uprawiania sportów wodnych wśród mieszkańców obszaru LGD jak również całego Śląska.

2.1.3.4. Ochrona środowiska

Północno – zachodnią część obszaru LGD, należąca do Woźnik stanowi fragment Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”. Jest to najbogatszy pod względem przyrodniczym i krajobrazowym obszar LGD. W środkowej części znajdują się tereny leśne, licznie zamieszkane przez zwierzęta leśne.

Na terenie LGD zidentyfikowano stanowiska 15 gatunków roślin objętych w Polsce ochroną prawną i występujących na stanowiskach naturalnych:

Orlik pospolity - (ochrona ścisła)

Pomocnik baldaszkowaty – (ochrona ścisła)

Rojownik (rojnik) pospolity – (ochrona ścisła)

Goryczka wąskolistna – (ochrona ścisła)

Dziewięsił bezłodygowy – (ochrona ścisła)

Mieczyk błotny – (ochrona ściśla)

Listera jajowata – (ochrona ściśla)

Kruszczyk błotny – (ochrona ściśla).

Kruszczyk szerokolistny – (ochrona ściśla)

Kruszczyk rdzawoczerwony – (ochrona ściśla)

Kukułka szerokolistna – (ochrona ściśla)

Pierwiosnek lekarski – (ochrona częściowa)

Wilżyna ciernista – (ochrona częściowa)

Konwalia majowa - (ochrona częściowa)

Przylaszczka pospolita – (ochrona częściowa)

Stwierdzono również występowanie tak rzadkich gatunków jak: turzycy wiosennej , poziomki twardawej, zarazy czerwonej, tymotki Boehmera, szałwi łąkowej, żebrzycy rocznej.

Spośród chronionych gatunków zwierząt na uwagę zasługują gniazdujące w rejonie Zalewu Przeczycko - Siewierskiego perkoz rdzawoszyi i mewa śmieszka. Na równinie występują dość pospolite gatunki ornitofauny: bażanta, potrzescza, kulczyka, sikory, trzciniaka, świergotka, skowronka.

Najokazalsze okazy drzew (uwzględniając przyjęte w stosunku do poszczególnych gatunków rozmiary) w obrębie założeń zieleni, będących już objętych ochroną na podstawie przepisów o ochronie zabytków oraz zinventaryzowane obiekty w innych częściach obszaru LGD powinny być powołane do rangi pomników przyrody.

Podstawowym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji toksycznych pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych. Ze źródeł emisji pozaprzemysłowych coraz istotniejszą rolę odgrywają źródła emisji niskiej, związanej z eksploatacją w okresie zimowym palenisk węglowych z kotłowni wbudowanych w domach mieszkalnych i użyteczności publicznej.

Na terenie LGD niewielka część budynków jednorodzinnych podłączonych jest do sieci gazowej, przy czym niewiele z nich z przyczyn ekonomicznych korzysta z gazu do celów grzewczych. Pozostałe budynki korzystają z domowych kotłowni węglowych opalanych najczęściej niskogatunkowym węglem. Zanieczyszczenia emitowane są kominami o wysokości około 10 m, co powoduje rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń po najbliższej okolicy.

Analizując przyczyny dużego udziału węgla w ilości zużywanych nośników energii należy uwzględnić czynniki ekonomiczne i dostępność do innych źródeł energii. Najtańszym paliwem dla mieszkańców jest drewno i odpady z jego przeróbki oraz węgiel. Koszty gazu sieciowego są porównywalne z kosztami ciepła z kotłowni. Natomiast pozostałe nośniki ciepła, które są przyjazne dla środowiska tj. gaz propan – butan, olej opałowy i energia elektryczna są znacznie droższe i dlatego ich stosowanie ogranicza się głównie do rejonów nie zgazyfikowanych oraz położonych z daleka od sieci ciepłej.

Drugim źródłem emisji jest wykorzystanie paliw płynnych do napędzania silników spalinowych w pojazdach samochodowych, maszynach rolniczych, budowlanych, w kolejnictwie i w silnikach lotniczych gdzie podczas spalania paliw emitowanych jest wiele zanieczyszczeń. Istotnym elementem emisji w tym zakresie jest również emisja powstająca w obrocie tymi paliwami występująca głównie w czasie tankowania oraz przeładunku.

Koniecznym jest promowanie ekologicznych źródeł ciepła i wytwarzania bioenergii. Pozwoli to zapobiec narastającemu zanieczyszczeniu środowiska i wpłynąć pośrednio na rozwój rolnictwa.

2.1.4. Uwarunkowania kulturowe

Jednym z istotnych elementów kultury i historii obszaru LGD wynikającym z położenia geograficznego gmin Lokalnej Grupy jest odcinek rzeki Brynicy będący historyczną granicą między Śląskiem a Zagłębiem. Brynica była na przestrzeni długiego czasu rzeką graniczną łączącą mieszkańców po obu jej stronach m.in. od strony Zagłębia Dąbrowskiego miejscowości Bobrowniki, a od strony Śląska, Piekary Śląskie. LGD „Brynica to nie granica” tym samym łączy w sobie obszary należące do śląska (gmina Bobrowniki, Mierzęcice, Psary, Siewierz) oraz należące do zagłębia (gmin Ożarówice, Świerklaniec, Woźniki). Kraina dwóch regionów jaką stała się LGD w wyniku poszerzenie swojego zasięgu sprzyja wymianie i kultywowaniu bogatych tradycji.

Obszar Lokalnej Grupy Działania „Brynica to nie granica” to tradycje wynikające przede wszystkim z górnictwa. Gmina Psary wchodząca w skład LGD posiada długą tradycję przemysłową bowiem na jej terenie w roku 1789 powstała najstarsza kopalnia Zagłębia Dąbrowskiego. Również na terenie Bobrownik w XIX w. rozwijało się górnictwo miejscowe, na ziemiach gminy istniały dwie kopalnie rudy żelaznej jedna galmanu, jedna płuczka galmanu.

Dodatkowym atutem spajającym ten obszar są uwarunkowania historyczne. Obszar ten należał w bardzo długim okresie do Polski. Zwyczaje, spójność społeczna i gospodarcza jest bardzo duża. Wymusza to nie tylko na ludności, ale również na władzach samorządowych współpracę.

Dziedzictwem kulturowym można nazwać linię umocnień z okresu II wojny światowej wybudowanych przez polskich wojskowych po objęciu władzy przez Hitlera 1933 r. Fortyfikacje usytuowane w rejonie Ożarówic stanowiły północną część linii umocnień Obszaru Warownego „ Śląsk”. Na terenie Ożarówic znajdowała się część tzw. pozycji czat , która biegła od punktu oporu wzgórze 307 Niezdara. Budowa fortyfikacji miała na celu obronę uprzemysłowionej części woj. Śląskiego.

Obszar LGD bogaty jest w wartościowe zabytki. Do najokazalszych zaliczyć można znajdujący się w Siewierzu – zamek oraz zabytkowy rynek ze zwartą zabudową kwartałów ulicznych, zespołem kościoła parafialnego oraz zespołem cmentarza parafialnego z drewnianym kościółkiem Św. Walentego leżącego na szlaku drewnianych obiektów sakralnych. Miasto Woźniki posiada zabytkowy układ urbanistyczny z szachownicą ulic wokół prostokątnego rynku i zwartą zabudową kwartałów ulicznych. Natomiast na terenie

gminy Świerklaniec znajdują się pozostałości z czasów panowania na tych ziemiach rodu Henckel von Donnersmarckowie. Z zespołu pałacowego do dzisiaj ocalały baseny, tarasy i fontanny, Pałac Kawalera (w latach 1903 1906 jego częstym gościem bywał cesarz Wilhem II) oraz kościół z grobowcami rodziny.

Ważniejsze obiekty zabytkowe w poszczególnych Gminach obszaru LGD:

Gmina Bobrowniki:

- Kościół parafialny Św. Wawrzyńca w Bobrownikach (1669 r.)
- Zespół zabytków w Myszkowicach
- Mur dawnego dworu w Myszkowicach z XVII w.
- Kościół parafialny Św. Jakuba w Sączowie (1872 r.)
- Dwór w Dobieszowicach z XVII w.
- Kapliczka przydrożna w Twardowicach

Gmina Mierzęcice:

- Kaplica z XVIII/XIX w. w Nowej Wsi (barokowa, murowana, tynkowana, z wieżyczką na sygnaturkę)
- Zespół kościelny z XVIII w. w Targoszycach: kościół parafialny pod wezwaniem Św. Mikołaja;
- mur otaczający kościół, cztery kaplice w głębokich wnękach w murze
- wyposażenie kościoła parafialnego pod wezwaniem Św. Mikołaja obejmujące ołtarze, chrzcielnicę i ambonę

Gmina Ożarowice:

- Kościół św. Barbary z XVIII w. w Ożarowicach
- stanowisko archeologiczne - osada kultury łużyckiej z okresu wczesnego średniowiecza (Ożarowice - Opary)

Gmina Psary:

- Kapliczka przydrożna z sygnaturką i dzwonkiem oraz dwie figury w Brzękowicach Dolnych
- Kapliczka przydrożna z drewnianą rzeźbą Św. Jana Nepomucena z XIX w. w Dąbiach Dolnych
- Kapliczka przydrożna z sygnaturką i dzwonkiem oraz dwie figury w Dąbiach Dolnych

- Figur Chrystusa upadającego pod krzyżem oraz figura Chrystusa Frasobliwego w Strzyżowicach

Gmina Siewierz:

- Kościół św. Jana Chrzciciela w Siewierzu – jeden z najstarszych zabytków województwa śląskiego (z 1140r.)
- Zamek książąt śląskich, w latach 1443-1790 biskupów krakowskich – książąt siewierskich
- Kościół pod wezwaniem świętej Barbary i Walentego w Siewierzu
- Kościół pod wezwaniem świętego Macieja Apostoła w Siewierzu
- Kościół św. Doroty i św. Marcina w Wojkowicach Kościelnych
- Budynek Starej Gminy w Siewierzu z XIX w.
- Kamienica mieszczańska w Siewierzu z XIII w. (Kamienica w Rynku nr 22)
- Rynek w Siewierzu - średniowieczny układ urbanistyczny
- Kaplica Zalassowskich w Żeliszawicach
- Folwark Sulikowski w Siewierzu

Gmina Świerklaniec:

- Park o charakterze parku angielskiego XVIII w.
- Kościół pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej – dawny zespół kaplicy mauzoleum rodu von Donnersmarck II poł. XIX w.
- Pałacyk Dom Kawalera znajdujące się na terenie parku krajobrazowego (bud. 1900 – 1902)
- Zamek wraz z założeniem parkowym neogotycki z XIX wieku
- Ruiny zamku usytuowane w lesie na wschód od wsi (plan prostokątny z ryzalitem i czterema okrągłymi wieżami XIX w.)

Gmina Woźniki:

- Kościół z przełomu XVII i XVIII w. w Lubszy,
- Dom organistówka z przełomu XVIII i XIX w. w Lubszy,
- Zespół dworski z XVIII w. w Czarnym Lesie,
- Kościół z XVIII w. w Piasku

2.1.5. Uwarunkowania historyczne

Chociaż trudno określić kiedy na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Brynica to nie granica”, po raz pierwszy osiedlił się człowiek, to jednak materiał badawczy oraz odkrycia archeologiczne pozwalają sądzić, że miało to miejsce około 180 tysięcy lat p.n.e., a więc wcześniej niż w innych regionach kraju. Znaczącym odkryciem świadczącym, że na terenach gmin wchodzących w obszar LGD osadnictwo sięga czasów prehistorycznych było odnalezienie w roku 1931 na terenach dzisiejszej gminy Psary, dokładnie na wzgórzu Mogilnicy, szczątków cmentarzyska związanego z kultem prawosławnym, zaś na tzw. Żabieńcu w Grodkowie cmentarzyska całopalnego z okresu kultury łużyckiej. Podobne szczątki cmentarzyska odnaleziono w roku 1928 na terenie szkoły podstawowej w Piasku (gmina Woźniki). Kolejnego przypadkowego odkrycia dokonano w roku 2000 podczas badań w pasie projektowanej autostrady, gdzie znaleziono ślady osadnictwa z czasów Imperium Rzymskiego.

Obszary Lokalnej Grupy Działania położone w większości na terenach pomiędzy Brynicą i Czarną Przemszą, należały w VIII wieku do legendarnego państwa Wiślan, a później do Państwa Polan. W skład monarchii Piastów weszły wraz z Księstwem Krakowskim, które w 985 roku Mieszko I wydzielił swojemu najstarszemu synowi Bolesławowi Chrobremu. Na ziemiach obecnej gminy Świerklaniec w wieku XI znajdowała się siedziba kasztelana króla Bolesława Chrobrego, do którego należała ziemia bytomsko – tarnogórska. Za jego panowania utworzono Diecezję Krakowską, do której tereny te zostały włączone.

Zgodnie z ustawą sukcesyjną Bolesława Krzywoustego z roku 1138, Śląsk stał się własnością Władysława II Wygnąca. W II połowie XII w. dobra bytomskie przejął książę raciborsko – opolski Mieszko, z rąk Kazimierza Sprawiedliwego. Po roku 1177 kiedy Kazimierz Sprawiedliwy podarował część ziemi krakowskiej synowi Mieczysława Płatonogiego, tereny Brynicy i Czarnej Przemszy znalazły się pod władaniem książąt śląskich. Jednocześnie granica pomiędzy ziemiami krakowską i śląską oparta została na rzece Czarna Przemsza. W dokumencie podziału Śląska na dzielnice wymieniono po raz pierwszy nazwę grodu warownego Świerklin, wchodzącego w skład księstwa bytomskiego. Po wygaśnięciu piastowskiej linii książąt bytomskich i podziale ich dóbr, Świerklaniec stał się siedzibą starostów książąt oleśnickich. To właśnie jeden z książąt Oleśnickich Konrad II rozpoczął budowę zamku warownego w Świerklańcu. W roku 1498 ziemie bytomskie nabył

książę Jan Opolski, a po jego śmierci ziemie te przeszły w ręce Jerzego Brandeburskiego z dynastii Hohenzollernów.

Z pośród wszystkich gmin wchodzących w skład LGD najdłuższą historię posiadają ziemie Siewierza oraz Woźnik. Informacje o grodzie Siewierz pochodzą z roku 1125 i dotyczą opłat z targu i jatki w Siewierzu jakie pobierał klasztor Benedyktynów w Tyńcu pod Krakowem. Nazwa Siewierz pochodzi najprawdopodobniej od nazwy plemienia Siewierzan, które zamieszkiwało od III w. w dorzeczu Desny, dopływu Dniepru. W początkach swego istnienia Siewierz oraz większa część obszarów LGD wchodził w skład kasztelanii bytomskiej w granicach ziemi krakowskiej. Informacje o mieście Woźniki - jednym z najstarszych miast Górnego Śląska, które prawa miejskie otrzymały w roku 1270, znajdują się w dokumencie biskupa krakowskiego Fulko i wzmiankowane są jako osada służebna. Prawa miejskie Woźniki otrzymały od Władysława Opolczyka i od tego czasu były miastem nadgranicznym z księżęcą komorą celną na granicy Śląsko - Małopolskiej, a później Prusko - Rosyjskiej do 1922 (Woischnik).

Także dość wcześnie, bo już w XII w. pojawiają się w źródłach historycznych informacje o ziemiach wchodzących w obszar dzisiejszej gminy Bobrowniki i gminy Psary, dotyczą dokumentów nadawczych klasztoru w Zwierzyńcu pod Krakowem. Najprawdopodobniej początki wioski Bobrowniki sięgają XI w., pierwsze dokumenty historyczne pochodzą z roku 1277. Do połowy XIV w. był to rezerwat bobrowy na Brynicy będący pod opieką mieszkańców Bobrowniki, sięgający od Milowic aż po jeziora Biesowe pod Niezdarą. W późniejszym okresie obejmował wody Brynicy od młyna Opara w pobliżu Żychlic aż do jeziora Biesowego. W tym także czasie za pozwoleniem Hermana, kanonika katedralnego Krakowskiego, plebana bytomskiego, większa część terenów dzisiejszej LGD została włączona do utworzonej parafii w Kamieniu Śląskim, wiosce leżącej na prawym brzegu Brynicy.

Po koniec XII w. tereny będące częścią kasztelani bytomskiej i oświęcimskiej przeszły w ręce Piastów. W roku 1443 na mocy aktu kupna - sprzedaży zawartego pomiędzy księciem cieszyńskim Waławem a biskupem Krakowskim Zbigniewem Oleśnickim, księstwo siewierskie (informacje o „księstwie siewierskim” pojawiają się w źródłach historycznych z roku 134) przeszło we władanie biskupów krakowskich pozostawiając pod nim aż do roku 1790, kiedy to zostało włączone do Korony, jako osobna jednostka terytorialna w województwie krakowskim. Największym miastem w tym obszarze były Woźniki. Należały jednak w tym czasie do księstwa opolskiego. Dopiero w roku 1540 zostały włączone do posiadłości księstwa siewierskiego i do Rzeczypospolitej.

Akt sprzedaży i kupna Księstwa Siewierskiego wymieniał, że w skład jego wchodziły: miasta Siewierz i Czeladź z wioskami: Gołuchowice, Łagisza, Wojkowice Komorne, Rzeniszów, Nowa Wieś, Strzyżowice, Sączów, Myszkowice, Tapkowice, Ujejsce, Wojkowice Kościelne, Sarnów, połowa wsi Psary, Dąbie, Rogoźnik, Twardowice, Sadowie, Malinowice, Winowno, Bendusz, Żeliszawice, Bobrowniki, Ożarowice, Grodziec i miasto Koziegłowy.

Po wojnie trzydziestoletniej ziemia bytomska z Tarnowskimi Górami została przekazana w zastaw za cesarskie długi rodzinie Henckel von Donnersmarck, którzy stali się ich właścicielami przez ponad 300 lat, a dokładnie do roku 1945. Za ich panowania na tych ziemiach przebudowano średniowieczny zamek w Świerklańcu na nowożytną rezydencję renesansową wraz z parkiem tzw. Mały Wersal, którego budowę zakończono w 1876 roku, będącego założeniem pałacowo – parkowym stanowiącym jedno z najokazalszych rezydencji ówczesnej Europy (zamek wraz z „Małym Wersalem” zostały wyburzone w na przełomie lat 60. i 70. XX w.).

Po III rozbiorze Polski, ziemia siewierska została zagarnięta przez prusaków i włączona do zaboru, Siewierz został wówczas miastem powiatowym. Woźniki zredukowano do „osady targowej”, a w 1798 w wyniku pożaru zostały całkowicie zniszczone. W roku 1858 Woźniki odzyskały prawa miejskie dzięki staraniom burmistrza Juliusa Radlika, miasto dekretem królewskim zostało zrównane w prawach z innymi miastami Prus. Podczas II powstania śląskiego obszar ziemi woźnickiej określany był jako Republika Woźnicka, w wyniku plebiscytu górnośląskiego miasto utraciło swój nadgraniczny charakter włączając się wraz z Autonomicznym Województwem Śląskim do Polski.

W okresie zaborów dzisiejszy obszary gmin LGD okupowali Prusacy, po kongresie wiedeńskim w 1815r. obszar ten wszedł w skład Królestwa Polskiego. Kiedy w 1867 powstał powiat będziński obejmujący miasta Będzin, Sosnowiec i 20 gmin, tereny gminy Psary podzielone zostały głównie pomiędzy utworzoną gminą Bobrowniki i gminę Wojkowice Kościelne. W okresie międzywojennym ziemię Psary należały do województwa kieleckiego również podzielone pomiędzy dwie gminy: Łagiszę i Wojkowice Kościelne.

Wybuch pierwszej wojny światowej w 1914 roku doprowadził do podziału ziem obecnego Zagłębia Dąbrowskiego na dwie strefy okupacyjne: austriacką i niemiecką. Część ziemi będących dzisiejszym obszarem LGD znalazły się w strefie niemieckiej. Rosjanie opuścili posterunki nad Brynicą, a ich miejsce zajęli Niemcy.

W okresie międzywojennym powiat zawierciański stanowiący dużą część dzisiejszej LGD należał do woj. kieleckiego. W czasie II wojny światowej miasto Siewierz znalazło się

w granicach Rzeszy, stając się siedzibą okręgu urzędowego, obejmującego gminy zbiorcze: Siewierz, Mierzęcice i Pińczycze.

W roku 1945 doszło do zmiany przynależności wojewódzkiej na mocy uchwały Rady Ministrów. Powiat zawierciański, został wyłączony z województwa kieleckiego i włączony do nowego województwa śląsko – dąbrowskiego. W tym też roku weszła w życie ustawa o likwidacji gmin i utworzeniu w ich miejsca gromad jako podstawowych jednostek podziału administracyjnego terenów wiejskich.

W roku 1972 na mocy ustawy o utworzeniu gmin i zmianie ustawy o radach narodowych nastąpiła likwidacja gromad i reaktywowanie gmin.

Kolejnym momentem przełomu był rok 1975 kiedy w życie weszła ustawa o dwustopniowym podziale administracyjnym państwa oraz zmiana ustawy o radach narodowych. W wyniku reformy administracyjnej zlikwidowano pośredni szczebel administracyjny, czyli powiat i utworzono 49 województw. Obszar LGD należał do województwa katowickiego aż do końca roku 1998. W następnym roku nastąpiła kolejna reforma administracyjna wprowadzająca trójstopniową strukturę podziału terytorialnego państwa. Oprócz województwa i gmin reaktywowano także powiaty grodzkie i ziemskie. Zmniejszono liczbę województw z 49 do 16.

2.2. Uwarunkowania społeczno-demograficzne

Na obszarze Lokalnej Grupy Działania „Brynica to nie granica” zamieszkuje w sumie 67 954 osoby, gęstość zaludnienia wynosi tu 142 osoby na km². Największa gęstość zaludnienia jest na terenie gminy Psary 245,19 osób na km² i gminy Świerklaniec – 243,48 osób na km², następnie w gminie Bobrowniki wynosi 216,5 osób na 1 km², w gminie Mierzęcice 148,22 osób na km², w gminie Ożarówce 116,52 osób na km², w gminie Siewierz 107,44 osób na km². Najmniejsze zaludnienie występuje na terenie gminy Woźniki – 75,20 osób na km².

Szczegółowe zestawienie mieszkańców przedstawia poniższa tabela.

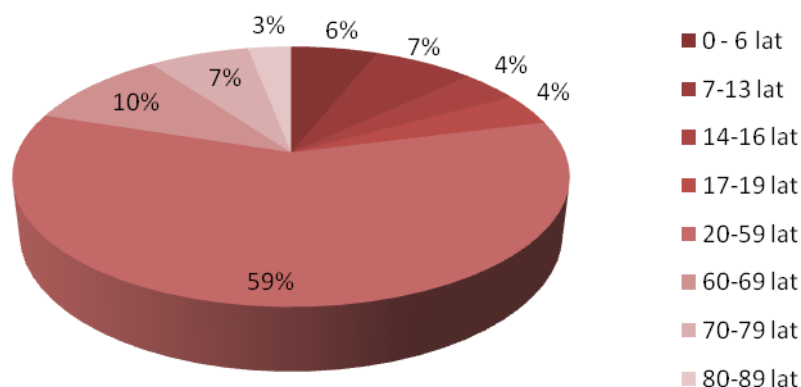
Tabela: Liczba ludności w Gminach objętych działaniem LGD.

Gmina	Ludność	Udział w całej ludności (%)
Bobrowniki	11 258	16,51

Mierzęce	7 263	10,80
Ożarówce	5 360	7,88
Psary	11 241	16,56
Siewierz	12 249	18,00
Świerklaniec	10 957	16,14
Woźniki	9 626	14,11
Łącznie na obszarze LGD	67 954	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS na dzień 31.12.2006r.

Jeżeli chodzi o strukturę wiekową to przedstawia się ona następująco:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS 31.12.2006r.

Jeżeli chodzi o strukturę wiekową w odniesieniu do wieku produkcyjnego to na obszarze LGD:

18,09% osób znajduje się w wieku przedprodukcyjnym

64,08% w wieku produkcyjnym

17,83% w wieku poprodukcyjnym

Istotną rolę w strukturze demograficznej ludności na obszarze LGD stanowi relacja liczbowa pomiędzy zbiorowością mężczyzn i kobiet. Oddziałuje ona bowiem na przyszłe procesy demograficzne, a zwłaszcza na liczbę urodzeń i zgonów. Dobrym miernikiem, który

określa stosunek liczby kobiet do liczby mężczyzn jest współczynnik feminizacji. Na terenie działania analizowanej grupy, na każdych 100 mężczyzn w 2006 roku przypadało 106 kobiet i jest to wartość zbliżona do współczynnika feminizacji dla całego województwa śląskiego, w którym wskaźnik ten wyniósł 107 K/100 M.

Przyrost naturalny szacowany na podstawie różnicy pomiędzy liczbą żywych urodzeń a liczbą zgonów na obszarze objętym diagnozą był ujemny i kształtował się na poziomie – 296. Natomiast w przeliczeniu na 1000 osób wyniósł – 4,35 osób. W 2006 roku odnotowano najwięcej urodzeń w gminie Siewierz (108), z najwięcej zgonów w gminie Bobrowniki (153).

Zmiany w strukturze demograficznej i społecznej występujące na danym obszarze są nie tylko wynikiem ruchu naturalnego ludności, ale również ruchu migracyjnego, który nasilił się szczególnie po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Mimo, że wiele osób wyjechało poza granice państwa, to na obszarze LGD przeważnie jest dodatnie saldo migracji, o czym świadczą dane zawarte w poniższej tabeli. Wynika z niej, że w 2006 r. w większości gmin należących do LGD zanotowano większą liczbę zameldowań niż wymeldowań, jedynie w gminie Woźniki wskaźnik ten wyniósł -9, co oznacza, że więcej osób opuściło tę gminę niż do niej przybyło w danym roku.

Tabela. Ruch migracyjny ludności zamieszkującej obszar LGD

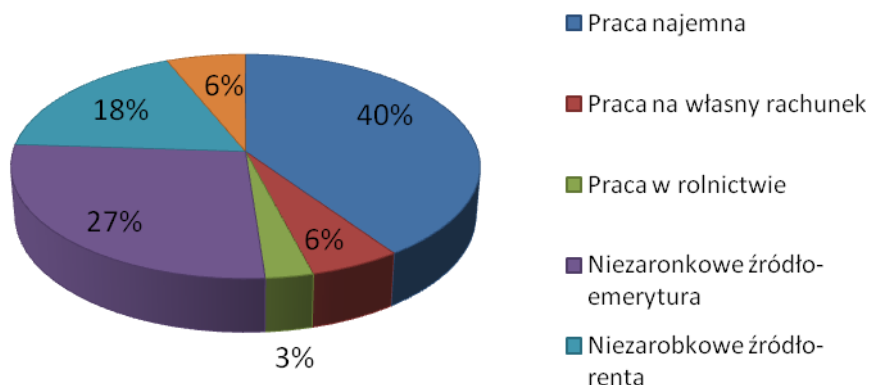
L.p.	Gmina	Zameldowania [os.]	Wymeldowania [os.]	Saldo migracji
1.	Bobrowniki	156	111	45
2.	Mierzęcice	140	91	49
3.	Ożarówice	77	48	29
4.	Psary	245	108	137
5.	Siewierz	176	129	47
6.	Świerklaniec	252	159	93
7.	Woźniki	103	112	- 9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Co do głównych źródeł utrzymania, to 40,5% ludności obszaru LGD utrzymywało się z pracy najemnej, 5,3% pracowało na własny rachunek, a 2,9% w swoim gospodarstwie rolnym,

natomiast 45% mieszkańców utrzymywało się z niezarobkowych źródeł tj .emerytura bądź renta. 6,2% mieszkańców LGD utrzymywało się z innych niezarobkowych źródeł.

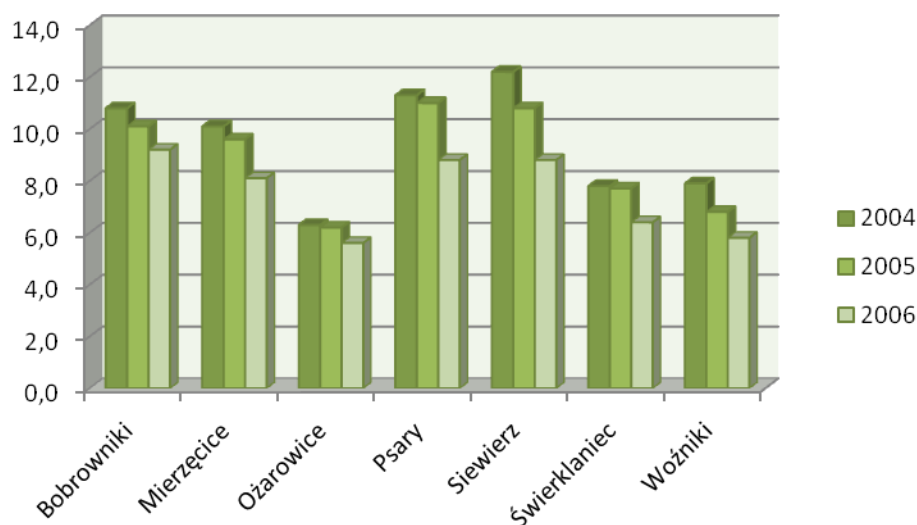
Wykres. Źródła utrzymania mieszkańców LGD.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Jeśli chodzi o bezrobocie na obszarze LGD, to udział bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy z roku na roku jest coraz mniejszy. Można to wywnioskować z poniższego wykresu, który obrazuje procentowy udział bezrobotnych w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym w poszczególnych gminach przynależnych do LGD. W latach 2004-2006 największy udział bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym zanotowano z gminie Siewierz, natomiast najmniejszy w gminie Ożarówice. Spadek bezrobocia związany jest z falą emigracyjną, spowodowaną wejściem Polski w struktury Unii Europejskiej. Bezrobotni mieszkańcy obszaru LGD, wyruszyli poza granice kraju w poszukiwaniu pracy, w konsekwencji czego na danym obszarze automatycznie zmniejszyła się liczba osób pozostającym bez zatrudnienia.

Wykres. Udział bezrobotnych w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym w poszczególnych gminach należących do LGD.

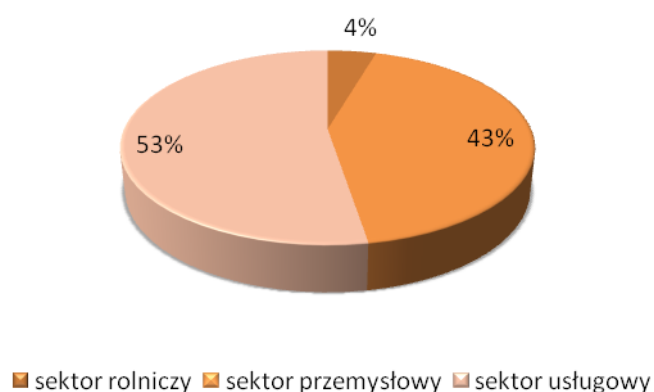
Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Biorąc pod uwagę wykształcenie to wśród ludności w wieku 13 lat i więcej tylko 6,9 % mieszkańców obszaru LGD posiada wykształcenie wyższe (województwo śląskie – 9,3 %), 31,4 % mieszkańców posiada wykształcenie policealne i średnie (województwo śląskie – 32,9 %). Zasadnicze wykształcenie zawodowe posiada 28,1 % (województwo śląskie 27,9 %). 29,9 % ludności ukończyło szkołę podstawową (w województwie śląskim – 27,5 %). Natomiast 3,9 % mieszkańców LGD nie posiadają wykształcenia lub mają wykształcenie podstawowe nieukończone (w województwie śląskim-2,4%)

Wśród osób z wykształceniem wyższym 44,7 % stanowią mężczyźni a 55,3 % kobiety. Podobnie wśród osób z wykształceniem policealnym i średnim 44,2 % stanowią mężczyźni a 55,8 % kobiety.

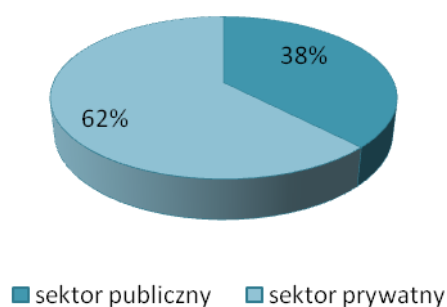
Przejęcie z gospodarki centralnie sterowanej do rynkowej stworzyło korzystne warunki dla rozwoju pozarolniczej działalności na obszarach wiejskich. Dlatego też, w ciągu ostatnich kilkunastu lat zaobserwowano gwałtowny rozwój podmiotów o charakterze usługowym. Z tego względu znacząca liczba mieszkańców pracuje właśnie w sektorze usługowym. Dużą rolę na tym terenie pod względem miejsca zatrudnienia odgrywa również przemysł. Najmniej osób pracuje w rolnictwie. Natomiast pod względem struktury własnościowej, większość osób (62 %) jest zatrudnionych w sektorze prywatnym.

Wykres. Pracujący wg sektorów ekonomicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Wykres. Pracujący wg sektorów własności.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Dla 2,9 % ludności pracującej, praca w swoim gospodarstwie rolnym stanowi główne źródło utrzymania. Powierzchnia użytków rolnych na obszarze LGD wynosi 26 872 ha, co stanowi 60% powierzchni całego obszaru. Sektor rolny charakteryzuje się znacznym rozdrobnieniem. Na obszarze LGD najwięcej, bo prawie 50% jest gospodarstw, których powierzchnia nie przekracza 1 ha.

Produkcja rolna jest bardzo zróżnicowana. Okoliczni rolnicy zajmują się uprawą m. in. ziemniaków, buraków pastewnych, zbóż, kukurydzy, warzyw i owoców, a także hodowlą zwierząt.

Głównie uprawianym ziemiopłodem na terenie gminy są zboża. Zajmują ponad 12 tys. ha powierzchni zasiewów. Spośród wszystkich roślin, zboża wyróżniają się największymi możliwościami uprawy w różnorodnych warunkach przyrodniczych. Ponadto mają one różne przeznaczenie. Popularnością cieszy się również uprawa ziemniaków, które zajmują obszar blisko 3,7 tys. ha. Stanowią one ważny składnik w diecie mieszkańców gmin, dlatego ich

uprawa stanowi sporą część gruntów ornych. Uprawiane są tutaj również warzywa gruntowe, które zajmują 1,8 tys. ha powierzchni zasiewów. Na obszarze LGD praktycznie nie uprawia się roślin przemysłowych i strączkowych.

Oprócz uprawy roślin, ludność zamieszkująca te tereny, zajmuje się także hodowlą zwierząt. Największe znaczenie odgrywa hodowla bydła oraz trzody chlewnej, pozostałe gatunki t.j. konie i owce pełnią mniejszą rolę. Z kolei w ostatnich latach wzrasta znaczenie drobiu. Jest to związane z usytuowaniem omawianego obszaru wokół miast śląskich, które stanowią duży rynek zbytu.

2.3. Specyfika obszaru

Obszar działania Lokalnej Grupy Działania „Brynica to nie granica” należy do obszarów o bardzo dobrej lokalizacji i możliwościach rozwoju przedsiębiorczości.

Teren jest zlokalizowany w okolicach Portu Lotniczego Pyrzowice, który w perspektywie najbliższych kilku lat stanie się drugim co do wielkości portem lotniczym w Polsce. Już obecnie korzysta z niego co roku ponad 2 mln pasażerów i jest to trzeci (po Okęciu oraz Balicach) co do ilości obsługiwanych pasażerów port lotniczy w Polsce. Obecnie prowadzone są inwestycje rozbudowujące terminal odpraw, który umożliwi obsługę ponad 3 mln pasażerów rocznie.

Dodatkowym atutem tego obszaru jest budowa autostrady A1, która przejdzie właściwie przez środek obszaru działania LGD, będzie przechodzić przez wszystkie Gminy tego obszaru i planowane są 2 zjazdy – Woźniki oraz Pyrzowice. Autostrada stworzy podział przestrzenny tego obszaru, jednak najważniejszy w działaniach LGD będzie utrzymanie i rozwój spójności gospodarczej. Działania Lokalnej Grupy Działania mają przeciwdziałać podziałowi społecznemu i asymilacji obszarów przedzielonych ciągiem komunikacyjnym.

Kolejną dużą inwestycją w tym obszarze jest budowa drogi ekspresowej S1 łączącej Port Lotniczy Pyrzowice z Katowicami i Aglomeracją Górnośląską.

Dodatkowym atutem Gmin LGD jest bogaty wybór obszarów inwestycyjnych. Gminy posiadają wiele atrakcyjnych terenów, w tym terenów zlokalizowanych blisko portu lotniczego. Na sytuację wpłynęło również pozyskanie terenów powojkowych wokół lotniska.

Wszystkie te działania stwarzają bardzo duże możliwości rozwojowe tego obszaru, jak i pomogą stworzyć spójności i utrwalić współpracę na tym obszarze. Przede wszystkim należy podkreślić, iż już obecnie rodzą się oddolne inicjatywy gospodarcze. Przedsiębiorcy próbują współpracować, wymieniać informacje oraz tworzyć pozytywny klimat do przyciągania nowych inwestorów. Przede wszystkim dotyczy to rolnictwa i przetwórstwa spożywczego. Główne siły koncentrują się wokół Gminy Ożarowice, na której terytorium leży Port Lotniczy Pyrzowice. Przedsiębiorcy przede wszystkim starają się wykorzystać atut jaki posiadają – lotnisko oraz poszukiwać dzięki temu nowe rynki zbytu, nowe szanse na rozwój. Nie występuje tutaj silna rywalizacja i konkurencja a raczej współpraca, pozytywny klimat

dla rozwoju. Powstają zaczątki organizacji przedsiębiorców. Należy również zauważyć, iż branżą dominującą, jeżeli chodzi o nowe inwestycje, jest logistyka. Pokazuje to kierunek rozwoju tego obszaru pod względem gospodarczym. Doskonałe warunki dla rozwoju logistyki są już zauważane przez potencjalnych przedsiębiorców. Bliskość lotniska, oraz autostrady A1 jest wręcz doskonałym miejscem do utworzenia bazy logistycznej. Istnienie takich baz, bliskość dużych odbiorców stwarza możliwości dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości a nawet tworzenia klastrów skupionych wokół branży logistycznej. Przedsiębiorcy lokalni zauważają te perspektywy i dlatego starają się współpracować, aby wykorzystać powstające atuty.

Można podkreślić, iż na spójność tego obszaru wpływają przede wszystkim silne związki gospodarcze jak i możliwości oraz perspektywy rozwojowe w tej sferze.

Jeżeli chodzi o spójność społeczną należy tutaj podkreślić podziały jakie nastąpiły po rozbiorach polskich. Przede wszystkim wyniknęły one z podziału terenów pomiędzy dwóch zaborców – Prusy i Rosję. Bobrowniki i Siewierz znalazły się po stronie rosyjskiej, natomiast Ożarówice i Woźniki po stronie pruskiej. Wpłynęło to bowiem na różne kierunki rozwojowe oraz sporadyczne konflikty społeczne. Pomimo tego tak handel, jak i utrzymywanie więzi społecznych, rodzinnych pomimo granic było stale utrzymywane. Podział terenów granicą nie wpłynął w długim czasie na rozwarstwienie społeczne. Możliwość wymiany handlowej oraz przemysł różnych dóbr, głównie na początku XXw. odbudował wiele więzi i scala środowiska lokalne. Obszar ten pod tym względem bardzo się odróżniał od podobnych sytuacji na terenie Górnego Śląska np. podział Śląsk-Zagłębie, gdzie animozje oraz pozostające w społeczeństwie stereotypy wpływają na bardzo niską współpracę tak społeczności lokalnej jak i samorządów w tym obszarze. Na obszarze LGD „Brynica to nie granica” nie zniszczyła tak bardzo trwających tam więzi społecznych. Wynika to również z braku silnych więzi kulturalnych, jak miało to miejsce w innych miejscach Górnego Śląska. Nie występują tutaj takie podziały w gwarze, czy zwyczajach kulinarnych. To uniemożliwiało głębsze podziały społeczne. O silnych więziach społecznych oraz spójności społecznej mogą świadczyć wspólne imprezy kulturalne organizowane przez różne instytucje, np.

- Przegląd lokalnych zespołów muzycznych
- Spotkania koła gospodyń wiejskich
- Dożynki gminne

Spójność tego obszaru wynika więc przede wszystkim od bardzo perspektywicznych obszarów rozwojowych, silnego i szybkiego rozwoju gospodarczego, doskonałej lokalizacji oraz pielęgnowania istniejących więzi gospodarczych. Należy również zauważyć, iż oprócz spójności gospodarczej i społecznej występuje również spójność kulturowa. Widać ją przede wszystkim przy różnych imprezach i spotkaniach społeczności lokalnych, jak również w instytucjach kulturalnych działających na tym obszarze. Odnosi się to przede wszystkim do regionalnych zespołów muzycznych, których repertuar jest bardzo podobny, co świadczy o bliskości tych ziem, jak i również imprez organizowanych przez koła gospodyń wiejskich, gdzie obyczaje oraz zwyczaje kulinarne są również bardzo bliskie. Także uprawy rolne (przewaga zbóż, buraków), które odróżniają ten obszar od okolicznych terenów wskazują na spójność tego regionu.

3. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest znanym i szeroko wykorzystywanym narzędziem planowania strategicznego. Doczekała się też kilku wersji sporządzania. Do celów opracowania Lokalnej Strategii Rozwoju, wydaje się, że jest to element przede wszystkim porządkujący dane wejściowe uzyskane w poprzednim etapie. Nie mniej ważne jest jednak uznanie jej jako narzędzia zespołowej analizy i oceny zjawisk, zdarzeń i problemów, wspierającego wybór najlepszego rozwiązania.

Wypełniając podzielony na cztery części arkusz należy trzymać się następujących zasad:

silne (S) i słabe strony (W) to odpowiednio korzystne i niekorzystne cechy organizacji odniesione do innych organizacji, samorządów – czyli konkurentów,

silne (S) i słabe strony (W) traktujemy jako cechy wewnętrzne, zależne od nas, na które możemy wpływać i je zmieniać,

szanse (O) i zagrożenia (T) to odpowiednio korzystne i niekorzystne procesy i zdarzenia (z przewagą tych pierwszych) mające wpływ na organizację, a mające swoje źródło w otoczeniu zewnętrznym organizacji,

szanse (O) i zagrożenia (T) opisują otoczenie zewnętrzne, na które organizacja nie ma wpływu, ale które bezwzględnie mają związek z obecną sytuacją oraz możliwościami rozwoju.

Szanse i zagrożenia mogą mieć rozmaite źródła: koniunkturalne, demograficzne, technologiczne, polityczne, ekologiczne, kulturowe i inne. Określony rozwój wydarzeń może otwierać nowe możliwości podejmowania działalności gospodarczo-społecznej, jak również pogarszać warunki prowadzenia niektórych dotychczasowych działań i projektów. Ta oczywista zależność nastęrcza zasadnicze trudności w praktycznej ocenie strategicznej pozycji gmin. Szansę i zagrożenia mają bowiem to do siebie, że wydają się oczywiste post factum. Umiejętność ich wykrywania z odpowiednim wyprzedzeniem stanowi najcenniejszy i najtrudniejszy zarazem element kwalifikacji analityka. Analiza szans i zagrożeń nie jest bowiem metodą ujętą w ściśle określone procedury postępowania, których przestrzeganie gwarantuje uzyskanie stuprocentowo pewnych wyników. Mobilizuje jednak do myślenia strategicznego, zmusza do śledzenia zmian zachodzących w otoczeniu gminy, do korzystania z dostępnych źródeł informacji, raportów i prognoz, oraz formułowania na tej podstawie scenariuszy przewidujących przyszły rozwój wydarzeń w rozpatrywanym obszarze interesów. Trafność wyprowadzonych z analizy wniosków zależy jednak co najmniej w takim samym stopniu od intuicji analityka, jak od precyzyjnych wyliczeń i prognoz.

Ocena szans i zagrożeń w potencjalnym polu działania gminy umożliwia wyróżnienie czterech typowych sytuacji i odpowiadających im działań:

- idealnych okazji, gdy dużym szansom rozwoju towarzyszy niewielkie ryzyko pojawienia się zagrożeń;
- działań ustabilizowanych, stwarzających okazję uzyskania niewielkich, ale stosunkowo pewnych powodzenia działań;

- interesów spekulacyjnych, cechujących się kumulacją szans i zagrożeń; przedsięwzięć kłopotliwych gdy przewidywany rozwój zmian w otoczeniu nie stwarza szans rozwoju lokalnego, a przy tym występują liczne zagrożenia;
- przewagi słabości, gdy łącznie atuty innych obszarów przeważają nad naszymi atutami.

Celem tego etapu jest wskazanie najbardziej istotnych czynników wpływających na sukces strategii, wyznaczenie problemów i szans rozwojowych.

Dokonać tego można poprzez hierarchizację i ocenę poszczególnych cech, biorąc ich wpływ na osiągnięcie wizji. Cechy wewnętrzne uporządkujemy przez ustalenie wag silnych i słabych stron. Do dalszych rozważań bierzemy tylko te cechy, które mają największy negatywny bądź pozytywny wpływ na osiągnięcie stanu docelowego. W przypadku szans i zagrożeń analizuje się prawdopodobieństwo ich wystąpienia (małe, średnie i duże) oraz siłę ich wpływu (pozytywnego i negatywnego) na osiągnięcie stanu docelowego.

W głosowaniu wzięto pod uwagę następujące czynniki, które uzyskały średnio wagi:

Lp.	CZYNNIKI	WAGA
Silne strony		
1	Lotnisko	2,00
2	bogate walory przyrodnicze (jeziora, lasy, rezerваты)	1,92
3	bliskość aglomeracji śląskiej	1,92
4	autostrada (infrastruktura i planowane zjazdy)	1,76
5	zabytki – zamek, pałace, kościoły	1,68
6	imprezy kulturalne	1,62
7	rozwój budownictwa mieszkaniowego	1,59
8	duża ilość organizacji pozarządowych	1,59
9	klimat, czyste powietrze	1,53
10	bliskość znanych ośrodków turystycznych (Częstochowa, Jura, Tarnowskie Góry)	1,53
11	infrastruktura logistyczna	1,23
12	dominujący przemysł przetwórstwa mięsnego	1,23
13	kopalnie surowców	1,23

14	małe zagęszczenie ludności	1,23
15	wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców	1,20
16	uchwalone plany zagospodarowania przestrzennego	1,20
17	źródła geotermalne	1,10
18	infrastruktura komunalna	1,10
19	infrastruktura teletechniczna	1,10
20	dobra gospodarka gruntami	1,00
21	duża ilość zawodów artystycznych	1,00
Słabe strony		
1	zły stan dróg	1,89
2	słabe połączenie komunikacyjne pomiędzy gminami	1,82
3	brak świetlic, żłobków, domów opieki społecznej	1,78
4	brak innowacyjnych rozwiązań, oryginalnych w skali lokalnej	1,78
5	brak bazy turystycznej i agroturystycznej	1,78
6	słabo rozwinięta sieć drogowa	1,66
7	brak ośrodków kultury i miejsc spotkań	1,66
8	brak kanalizacji	1,56
9	brak zagospodarowania zbiorników wodnych	1,56
10	słabo rozwinięta specjalistyczna opieka medyczna	1,44
11	małe zainteresowanie ochroną środowiska	1,33
12	słaba komunikacja kolejowa	1,32
13	brak możliwości kształcenia zawodowego	1,22
14	brak punktów informacji turystycznej	1,21
15	lotnisko- hałas, wpływ na środowisko	1,10
16	mało urodzajne gleby	1,10
17	brak dużych zakładów pracy	1,10

18	brak internetu szerokopasmowego	1,00
19	słabo rozwinięta infrastruktura sportowa	1,00
20	niski poziom aktywności sportowej społeczeństwa	1,00
Szanse		
1	Położenie geograficzne	2,0
2	dobre połączenie drogowe (autostrada, drogi szybkiego ruchu)	1,83
3	napływ kapitału (wzrost dochodów, rozwój firm)	1,83
4	środki unijne	1,75
5	wzrost zatrudnienia	1,67
6	zróżnicowanie branż firm	1,67
7	odpowiedni potencjał ludzi odpowiedzialnych za rozwój	1,53
8	dostęp do nowoczesnych technologii	1,47
9	walory przyrodnicze w postaci zbiorników wodnych i terenów zielonych	1,47
10	napływ turystów zagranicznych	1,47
11	stabilna sytuacja polityczna	1,47
12	bliskość aglomeracji śląskiej	1,33
13	rozwój lotnictwa pasażerskiego	1,00
14	Dezurbanizacja	1,00
15	Euro 2012	1,00
16	powrót emigracji zarobkowej (nowy kapitał finansowy i ludzki)	1,00
Zagrożenia		
1	wzrastający hałas z lotniska	1,87
2	zanieczyszczenie środowiska	1,75
3	wzrost przedsiębiorczości	1,75
4	wzrost ilości wypadków drogowych	1,75
5	niestabilne prawo	1,75

6	niezadowolenie społeczne	1,65
7	emigracja zarobkowa	1,35
8	brak reform systemu emerytalnego	1,35
9	choroby cywilizacyjne (stres, nerwice, alergie)	1,35
10	brak dogodnych warunków podatkowych dla rozwoju	1,35
11	zanieczyszczenie środowiska	1,25
12	zagrożenie terroryzmem	1,25
13	zbiorniki paliw (Boronów)	1,00

Na podstawie przeprowadzonej analizy widać wyraźnie, iż bardzo duży nacisk został położony na bliskość lotniska i dogodne położenie geograficzne. Zwrócono na to uwagę podczas stawiania odpowiednich wag przy mocnych stronach. Jednocześnie zauważa się bardzo niską jakość infrastruktury, tak turystycznej jak i technicznej oraz transportowej. Ważnym elementem w analizie na, który szczególnie zwrócono uwagę podczas spotkań warsztatowych jest brak innowacyjnych rozwiązań w skali lokalnej.

4. Cele ogólne i szczegółowe LSR oraz planowane do realizacji przedsięwzięcia

Cele stanowią rozszerzenie wizji, pokazują w jaki sposób chcemy ją osiągnąć. Cele opisują zmianę, jaka ma nastąpić, nie określają natomiast działań, które mają do tego doprowadzić.

Wyróżniono:

cele ogólne które określają jak zrealizować wizję, są one bezpośrednio przyporządkowane priorytetom, mają charakter dalekosiężny,

cele szczegółowe pokazują w jaki sposób zrealizować cele ogólne, są określone w bliższym horyzoncie czasowym.

Wyznaczenie celów nastąpiło na podstawie analizy SWOT – poprzez wybór odpowiedniej opcji strategicznej oraz podstawowego problemu – by na tej podstawie przekształcić elementy macierzy SWOT w cele.

Do realizacji wybrano następujące cele:

4.1. Cele ogólne i szczegółowe.

CEL OGÓLNY 1

Poprawa jakości życia poprzez rozwój infrastruktury społecznej i technicznej

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.1.

Wspieranie inicjatyw lokalnych zmierzających do poprawy infrastruktury społecznej

Przedsięwzięcia 1.1.1. Budowa i remonty obiektów pełniących ważne funkcje publiczne

Przedsięwzięcie 1.1.2. Budowa i remonty infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

Przedsięwzięcie 1.1.3. Rozwój obiektów publicznych zmierzający do uatrakcyjnienia przedsięwzięć kulturalnych

CEL SZCZEGÓŁOWY 1.2.

Kształtowanie obszarów przestrzeni publicznej.

Przedsięwzięcie 1.2.1. Oznakowanie i rozbudowa małej infrastruktury turystycznej w szczególności tras rowerowych i konnych

Przedsięwzięcie 1.2.2. Budowa miejsc wypoczynku i biwakowych

Przedsięwzięcie 1.2.3. Rozwój i rozbudowa infrastruktury technicznej w tym centrów miejscowości

CEL OGÓLNY 2

Rozwój wiedzy, innowacyjności i przedsiębiorczości

CEL SZCZEGÓŁOWY 2.1.

Wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie szerzenia wiedzy

Przedsięwzięcie 2.1.1. Działania wspierające organizacje pozarządowe m.in. w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania

Przedsięwzięcie 2.1.2. Działania wspierające podnoszenie kwalifikacji mieszkańców obszaru LGD

Przedsięwzięcie 2.1.3. Rozwój nowoczesnych metod kształcenia przez Internet

CEL SZCZEGÓŁOWY 2.2.

Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

Przedsięwzięcia 2.2.1. Szkolenia, przekazywanie wiedzy pomagającej w rozwoju przedsiębiorczości

Przedsięwzięcia 2.2.2. Tworzenie centrum innowacyjności, wspierających rozwój przedsiębiorstw

CEL SZCZEGÓŁOWY 2.3.

Rozwój systemów komunikacji na obszarze LGD

Przedsięwzięcie 2.3.1. Inicjatywy lokalne samorządów, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych wykorzystujących nowoczesne metody komunikacji

Przedsięwzięcie 2.3.2. Współpraca samorządów, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych w zakresie upowszechniania informacji o obszarze LGD

CEL OGÓLNY 3

Wzbogacenie oferty turystycznej i kulturalnej jako element promocji lokalnej

CEL SZCZEGÓŁOWY 3.1.

Wspieranie inicjatyw w zakresie tworzenia produktów turystycznych w oparciu o walory historyczne, architektoniczne i przyrodnicze

Przedsięwzięcie 3.1.1. Odnawianie, oznakowanie i konserwacja lokalnych pomników historycznych i przyrodniczych

Przedsięwzięcie 3.1.2. Wspieranie rozwoju i wyposażenia gospodarstw agroturystycznych

Przedsięwzięcie 3.1.3. Wspierania działań w zakresie tworzenia skansenu kultury lokalnej oraz produktów regionalnych

CEL SZCZEGÓŁOWY 3.2.

Upowszechnienia oraz uatrakcyjnienia inicjatyw lokalnych instytucji, samorządów, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych

Przedsięwzięcie 3.2.1. Inicjatywy lokalne w zakresie ekspozycji, publikacji i promocji walorów lokalnych obszaru LGD.

Przedsięwzięcie 3.2.2. Wspieranie rozwoju technicznego i materialnego organizacji ukierunkowanych na upowszechnianie kultury lokalnej

Przedsięwzięcie 3.2.3. Realizacji działań kulturalno-wychowawczych oraz rozrywkowych na obszarze LGD

CEL SZCZEGÓŁOWY 3.3.

Rozszerzanie oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu

Przedsięwzięcie 3.3.1. Inicjatyw lokalne promujące walory lokalne oraz poszerzających formy rekreacji na obszarze LGD w szczególności imprezy kulturalne

Przedsięwzięcie 3.3.2. Inicjatywy wspierające program aktywności sportowej w szczególności imprezy oraz zawody sportowe

Przedsięwzięcie 3.3.3. Wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz integracji społeczności poprzez organizację wycieczek tematycznych, wyjazdów i wizyt studyjnych

4.2. Uzasadnienie wyboru celów oraz propozycje projektów

Wykazane w analizie SWOT mocne strony obszaru LSR, w szczególności ogromny potencjał związany z rozwojem przedsiębiorczości, wskazują na duże możliwości rozwoju tak gospodarczego jak i pośrednio społecznego. Jednak podstawową barierą w tym zakresie jest brak wystarczającej promocji związanej z posiadanymi walorami i potencjałem. Brak jest również odpowiedniego wsparcia ze strony organizacji współpracujących oraz środowisk. Najistotniejszym elementem rozwoju jest możliwość promocji terenów atrakcyjnych inwestycyjnie. Konieczne jest podjęcie aktywnych działań związanych ze wsparciem działań promocyjnych poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii.

Obecnie na obszarze działania zauważa się silne związki gospodarcze polegające na wykorzystywaniu potencjału oraz możliwości rozwojowych jakie stwarza podmiotom działającym na tym obszarze port lotniczy „Pyrzowice”. Jest to przede wszystkim związane z atrakcyjnością lokalizacyjną, którą zauważa coraz więcej przedsiębiorców, którzy lokują tutaj swoje firmy. W przeważającej większości są to obecnie firmy logistyczne, lub firmy związane właśnie z tą branżą. Jest to pochodna atutów, jakie posiada ten region – port lotniczy i planowana autostrada A1, łącząca Gdańsk z południem kraju oraz południowymi krajami Europy. Także bliskość aglomeracji katowickiej, która jest największym skupiskiem ludności w Polsce i którą zamieszkuje ponad 3,5mln ludzi. Stwarza to doskonałe warunki rozwojowe nie tylko dla branży logistycznej. Dodatkowym atutem jest duża ilość terenów inwestycyjnych. Znaczna część jest zlokalizowana blisko lotniska, są to tereny powojkowe. Obecnie prowadzona na tym obszarze jest rewitalizacja tych terenów i przygotowanie ich jako doskonałe miejsce do inwestowania. Poprowadzona ma być cała infrastruktura komunalna, także drogi, ale należy zadbać również o to, aby była tam zainstalowana infrastruktura teletechniczna, co jest bardzo ważne w czasach, kiedy rozwój telekomunikacji jest jedną z najważniejszych dziedzin gospodarki. Sektor logistyczny, który najchętniej się lokuje w tym obszarze tworzy zaczątki klastra. Przede wszystkim dotyczy to współpracy w zakresie transportu, serwisu samochodów oraz maszyn lotniczych jak i dostawy części.

Powoduje to wzrost gospodarczy oraz możliwości wykorzystania koniunktury i rozwoju obszarów wiejskich.

Dzięki atutowi położenia, przedsiębiorcy oraz organizacje pozarządowe starają się wykorzystać sytuację do rozwoju tego obszaru. Projekt ma się również przyczynić do przeciwdziałania podziałowi przestrzennemu. Budowana autostrada A1 wpłynie bowiem na odcięcie pewnych obszarów i projekt oraz działania 3 grup – przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych i samorządów mają za zadanie przeciwdziałanie asymilacji oraz podziałowi przestrzennemu. Przedzielenie obszaru nie powinno mieć bowiem wpływu na spójność gospodarczą i społeczną obszaru. Budowa autostrady nie ma być powodem rozpadu, a szansą i możliwością rozwoju i wspólnego działania do wykorzystania istniejących możliwości. Dzięki wspólnym działaniom możliwe będzie wykorzystanie powstających atutów związanych z bardzo perspektywistyczną lokalizacją. Wszystko to doprowadzi do wzrostu jakości życia na obszarach wiejskich, co jest jednym z głównych celów działań jak i tematów wiodących strategii.

Jeżeli chodzi o rolnictwo, to obszary działania LGD „Brynica to nie granica” to pionierskie obszary w dziedzinie nowoczesnych upraw. Na tych terenach rolniczych jako jedne z pierwszych na Śląsku i w południowej Polsce zostały wprowadzone uprawy wierzby energetycznej, której hodowla i uprawa zdobywa coraz więcej zwolenników i przynosi coraz lepsze efekty. Przyczynia się do tego ogólna tendencja w polskiej i światowej gospodarce w zakresie poszukiwania ekologicznych metod pozyskiwania energii. Promocja biopaliw jak i znaczny wzrost surowców energetycznych (ropa i gaz). Na popularyzację tych upraw mają również wpływ pozytywne doświadczenia osób, które takie uprawy rozpoczęły. Na rozwój takich upraw ma również wpływ ich promocja przez lokalne organizacje rolnicze oraz władze samorządowe.

Aby te wszystkie zakładane cele zostały osiągnięte, niezbędne jest wsparcie działań promocyjnych oraz wsparcie organizacji od wewnątrz, polegające na szybkim systemie wymiany informacji. Najskuteczniejszymi metodami stosowanymi w tym zakresie są nowoczesne technologie informatyczne. Jednym z priorytetów powinno być wspieranie działań zmierzających do rozwoju technologii informatycznych. Dzięki temu możliwa będzie szybka i sprawna wymiana informacji, prowadzenie szeroko zakrojonych działań marketingowych, dotarcie do potencjalnego klienta-inwestora znajdującego się prawie w każdym miejscu na świecie. Systemy informatyczne umożliwią również prowadzenie szkoleń, dzięki wykorzystaniu technologii internetowych, możliwe będzie przeprowadzenie tych szkoleń w każdym miejscu obszaru LSR, u każdego mieszkańca posiadającego dostęp do Internetu. Należy również pamiętać o tym, aby posiadane tereny inwestycyjne nie tylko wyposażać w podstawowe media (woda, kanalizacja, prąd, gaz) ale również w dostęp do technologii informatycznych. W obecnym czasie, gdy technologie informatyczne szybko się rozwijają ważne są nie tylko podstawowe atuty (lokalizacja, koszty utrzymania), ale również wyposażenie i możliwości korzystania z rozwiązań jakie daje postęp technologiczny.

Atrakcyjna i skuteczna oferta rozwoju przedsiębiorczości i nowoczesnych technologii, poza swoim oparciem w naturalnym potencjale oraz rozwijającej się infrastrukturze wymaga wspólnych działań, wydania biuletynu, profesjonalnego portalu internetowego, które

przyciągnięciu inwestorów i nowych przedsiębiorców. Ważne jest by podejmowane przedsięwzięcia były skoordynowane oraz również umożliwiały rozwój istniejących podmiotów gospodarczych i dawały jednocześnie możliwość rozwoju nowym przedsiębiorcom. Ważna jest tutaj nie tyle rywalizacja, ile wspieranie współpracy. Ważne jest w związku z tym, aby zapewnić odpowiednią ilość imprez integrujących i promocyjnych, zarówno o charakterze "wysokim", jak też i popularnych, adresowanych do szerokiego kręgu odbiorców. Innym istotnym aspektem budowania nowoczesności jest jej spójność, która polega na podejmowaniu działań uzupełniających się, nie zaś konkurujących.

Oferta inwestycyjna traktowana jest jako koło zamachowe rozwoju gospodarczego obszaru LSR „Brynica to nie granica” i wymaga podejmowania kompleksowych i skutecznych działań marketingowych. Zasadnicze założenia dla osiągnięcia tego celu strategicznego to komplementarność promocji, podejmowanie działań partnerskich (możliwość kumulacji środków oraz docieranie do większych grup odbiorców). Niezwykle istotne jest także precyzyjne definiowanie grup odbiorców dla poszczególnych działań związanych z promocją oraz stałe sprawdzanie skuteczności projektów promocyjnych. Ważne jest także odpowiednie planowanie akcji promocyjnych w czasie (nie za wcześnie, nie za późno).

Ważnym zadaniem, jakie stoi zarówno przed Lokalną Grupą Działania jak i innymi organizacjami i podmiotami zaangażowanymi w działanie na rzecz rozwoju lokalnego jest zachowanie i dyskontowanie potencjału związanego z istniejącym potencjałem gospodarczym. Ma to znaczenie zarówno w aspekcie budowy tożsamości i odmienności tego regionu, jak też promocji obszaru LGD oraz budowy jej atrakcyjności inwestycyjnej.

Wybrane cele strategiczne w pełni oddają aspiracje wszystkich lokalnych środowisk Lokalnej Grupy Działania „Brynica to nie granica” – przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, liderów wiejskich, organizacji pozarządowych, lokalnego biznesu oraz osób indywidualnych. Wskazuje on na korzyści, które przyniosą mieszkańcom regionu dzięki funkcjonowaniu Lokalnej Grupy Działania związane ze wspieraniem rozwoju przedsiębiorczości, wzmacnianiem i wykorzystaniem potencjału rozwojowego, a także rozwoju szeroko pojętej turystyki. By sprostać wyzwaniom XXI wieku niezbędne jest dbanie o właściwe wykorzystanie nowoczesnych technologii.

W przypadku przedstawionych celów strategicznych należy podkreślić silną integrację wszystkich wymienionych celów oraz ich równoważność. Wszystkie cele mają za zadanie uzupełniać się nawzajem i nie ma hierarchii ważności celów.

Uzasadnienie wyboru celów ogólnych i szczegółowych:

CEL OGÓLNY 1

Poprawa jakości życia poprzez rozwój infrastruktury społecznej i technicznej

Realizacja przedsięwzięć zarówno o charakterze ekonomicznym jak i kulturalnym uzależniona jest od rozbudowy oraz udoskonalenia infrastruktury technicznej oraz społecznej na obszarze LGD. Stworzenie sieci nowoczesnych i dobrze wyposażonych budynków instytucji publicznych, zagospodarowanie oraz odnowienie przestrzeni publicznej

i miejsc rekreacji na terenach gmin wpłynie pozytywnie na poprawę jakości życia mieszkańców. Wzbogaci ofertę aktywnego spędzania czasu i pozwoli na efektywne wykorzystanie lokalizacji obszaru LGD.

Cel szczegółowy 1.1.

Wspieranie inicjatyw lokalnych zmierzających do poprawy infrastruktury społecznej

Ze względu na lokalizację gmin wchodzących w skład LGD na terenach wiejskich, ich mieszkańcy mają ograniczony dostęp do szerokiej oferty działań instytucji kulturalnych oraz sportowych. Niezbędna jest realizacja przedsięwzięć, które będą sprzyjać wyrównywaniu szans rozwoju dzieci i młodzieży z terenów wiejskich poprzez dostęp do szerszych działań kulturalnych, warsztatów, spotkań oraz klubów. Niezbędna jest realizacja działań propagujących zdrowy i aktywny tryb życia umożliwiających uprawianie licznych dyscyplin sportowych. Poprawa infrastruktury takiej jak świetlice, salki, strażnice OSP umożliwi kontynuowanie cykliczności spotkań mieszkańców, co wzmocni proces aktywizacji i integracji społecznej.

Cel szczegółowy 1.2.

Kształtowanie obszarów przestrzeni publicznej.

Rozwój i rozbudowa infrastruktury technicznej obszaru LGD ma na celu uatrakcyjnienie gmin oraz stworzenie nowoczesnych centrów miejscowości. Budowa miejsc rekreacji sprzyjać będzie nie tylko poszerzeniu form aktywnego spędzania czasu, ale także wspierać będzie rozwijającą się turystykę. W szczególności poszerzeniu oferty turystycznej obszaru LGD sprzyjać będzie oznakowanie i rozbudowa małej infrastruktury turystycznej, głównie tras rowerowych i konnych. Ponadto istotnym elementem rozwoju lokalnego będzie kształtowanie przestrzeni publicznej wokół budynków pełniących ważne funkcje publiczne oraz miejsc posiadających walory przyrodnicze i architektoniczne ze względu na swoją lokalizację.

CEL OGÓLNY 2

Rozwój wiedzy, innowacyjności i przedsiębiorczości

Ważnym elementem wpływającym zarówno na rozwój gospodarczy jak i społeczny obszaru LGD jest wspieranie działań przyczyniających się do doskonalenia wiedzy jak również podnoszenia kwalifikacji społeczności lokalnej.

Istotne jest również to, aby na danym obszarze poszerzyć ofertę szkoleniową dla organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, jak również niezrzeszonych mieszkańców obszaru LGD, szczególnie poprzez zastosowanie nowoczesnych metod kształcenia.

W zakres celu głównego nr 1 wchodzi również rozwój przedsiębiorczości. W związku z tym, że na obszarze Lokalnej Grupy Działania jest zlokalizowany port lotniczy „Katowice”, dostęp do transportu lotniczego jest jednym z czynników warunkujących rozwój inwestycji i wybór danego obszaru jako miejsca lokalizacji danej działalności. Co za tym idzie, należy podjąć działania, które będą umożliwiały rozwój istniejących podmiotów gospodarczych

i dawały jednocześnie możliwość rozwoju nowym przedsiębiorcom. Tego rodzaju przedsięwzięcia mogą wpłynąć na wzrost konkurencyjności gmin wchodzących w skład LGD.

Aby usprawnić rozwój na danym obszarze niezbędna jest współpraca zarówno pomiędzy mieszkańcami, przedsiębiorcami, samorządami, organizacjami pozarządowymi. W związku z tym, jednym z priorytetów powinno być wspieranie działań zmierzających do rozwoju systemów umożliwiających szybką i sprawną wymianę informacji, poprzez zastosowanie zarówno tradycyjnych jak i nowoczesnych metod komunikacji i upowszechniania informacji.

Cel szczegółowy 2.1.

Wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie szerzenia wiedzy

Ten cel ukierunkowany jest głównie na przekazywanie wiedzy. Ma się on przyczynić m.in. do wspierania organizacji pozarządowych poprzez realizację programów szkoleniowych z zakresu pozyskiwania funduszy unijnych. Tego typu szkolenia mogą procentować rozszerzeniem działalności wspomnianych organizacji, dzięki środkom unijnym. Oprócz szkoleń skierowanych dla instytucji, planuje się organizowanie szkoleń i warsztatów wpływających na samodoskonalenie mieszkańców. Powinno ono przebiegać na wielu płaszczyznach i dotyczyć szerokiej tematyki. Istotne w tym celu jest również to, aby wszystkie elementy i grupy społeczne miały pełny i równorzędny dostęp do edukacji oraz by cały obszar terytorialny i społeczny LGD rozwijał się równomiernie.

W doksztalcaniu społeczności lokalnej ważną rolę pełnią również technologie informatyczne, dlatego ważne jest aby upowszechnić na tym terenie m.in. nowoczesne metody kształcenia przez Internet, które usprawnią edukację oraz wymianę doświadczeń pomiędzy mieszkańcami.

Cel szczegółowy 2.2.

Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

Ważnym elementem wspierania rozwoju obszaru LGD jest realizacja projektów szkoleń i warsztatów o metodach wykorzystywania potencjału lokalnego w rozwoju przedsiębiorczości społecznej. Realizacja celu szczegółowego przyczyni się do tworzenia szeroko pojętego sektora ekonomicznego, wesprze dotychczasową działalność lokalnych przedsiębiorców oraz pomoże w inicjowaniu nowych przedsięwzięć aktywizujących mieszkańców. Rozwój przedsiębiorczości pomoże także zredukować liczbę bezrobotnych na obszarze LGD oraz zaktywizuje osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Edukacja społeczności lokalnej o możliwościach wykorzystywania potencjału gmin przyczyni się do rozwoju i tworzenia innowacyjnych przedsiębiorstw wykorzystujących nowoczesne metody produkcji oraz usprawni sektor usług.

Cel szczegółowy 2.3.

Rozwój systemów komunikacji na obszarze LGD

Istotnym elementem kształtowania sektora gospodarczego i kulturalnego obszaru LGD są działania usprawniające system komunikacji. Cel szczegółowy realizowany będzie poprzez wykorzystywanie zarówno tradycyjnych jak i nowoczesnych metod komunikacji do poprawy współpracy i wymiany informacji pomiędzy samorządami, przedsiębiorcami oraz organizacjami pozarządowymi gmin wchodzących w skład LGD. Przedsięwzięcia realizowane w ramach celu szczegółowego obejmować będą powstawanie portali, wortali, zarówno internetowych jak i tradycyjne rozpowszechnianych biuletynów, informatorów, przewodników po lokalnych atrakcjach itp.

CEL OGÓLNY 3

Wzbogacenie oferty turystycznej i kulturalnej jako element promocji lokalnej

Ważnym elementem podnoszącym atrakcyjność obszaru LGD jest bogata oferta działań o charakterze kulturalnym, w szczególności ukierunkowanych na kultywowanie tradycji oraz wykorzystywanie potencjału organizacji pozarządowych. Inicjatywy podejmowane przez lokalne samorządy, instytucje oraz organizacje pozarządowe przyczyniają się do podnoszenia walorów zarówno przyrodniczych, architektonicznych jak i historycznych regionu. Wzbogacają obszar o nowe produkty lokalne i turystyczne, aktywizując mieszkańców i promując gminy wchodzące w skład LGD na zewnątrz.

Cel szczegółowy 3.1.

Wspieranie inicjatyw w zakresie tworzenia produktów turystycznych w oparciu o walory historyczne, architektoniczne i przyrodnicze

Ważnym elementem mającym wpływ na rozwój turystyki obszaru LGD jest tworzenie produktów lokalnych wykorzystujących potencjał kulturowy. Na obszarze LGD znajdują się liczne pomniki historyczne i przyrodnicze. Zabytkowe kościoły, charakterystyczne materiały i elementy architektury poszerzają atrakcyjność obszaru oraz stanowią o jego unikatowości. Niezbędna jest więc realizacji działań, które staną się barierą chroniącą dobra kulturowe i naturalne obszaru LGD przed zniszczeniem oraz zapomnieniem. Ponadto obszar LGD posiada duży potencjał w zakresie tworzenia produktów rękodzielniczych oraz kulinarnych, które w przyszłości stanowią mogą szeroki sektor usług wyróżniający obszar LGD. Kolejnym istotnym elementem wykorzystywania walorów lokalnych jest powstawanie i rozwój gospodarstw agroturystycznych. Rozwój agroturystyki na tym obszarze stwarza duże szanse nie tylko dla rolników i właścicieli małych gospodarstw, ale także dla okolicznych mieszkańców związanych z sektorem gospodarczym.

Cel szczegółowy 3.2.

Upowszechnienia oraz uatrakcyjnienia inicjatyw lokalnych instytucji, samorządów, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych

Wartym promowania elementem obszaru LGD jest działalność organizacji pozarządowych w kultywowaniu tradycji oraz historii. Liczne inicjatywy NGO w zakresie gromadzenia i publikowania materiałów historycznych stają się świadectwem ich bogatego dorobku kulturowego oraz wartym uwagi zapisem zanikających tradycji, obrzędów

i zwyczajów charakterystycznych dla tego regionu. Oprócz realizacji działań przyczyniających się do promocji walorów kulturowy, ważne jest także wsparcie strony technicznej wydarzeń promujących bogatą ofertę uroczystości regionalnych.

Działania w ramach celu szczegółowego przyczynią się do poszerzenia dostępu mieszkańców do różnego typu przedsięwzięć artystycznych i edukacyjnych. Zaktywizują i zintegrują środowiska gmin obszaru LGD oraz przyczynią się do kreowania nowych liderów lokalnych. Ponadto ukształtują wizerunek LGD jako dynamicznie rozwijającego się terenu, poprzez innowacyjne wykorzystywanie elementów kultury zakorzenionych w tym regionie od pokoleń.

Cel szczegółowy 3.3.

Rozszerzanie oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu

Najważniejszym elementem oferty kulturalnej obszaru LGD są cykliczne imprezy realizowane przez instytucje i organizacje pozarządowe, w tym dożynki, festyny, pikniki itp. promujące zarówno lokalną działalność kulturalną jak i przedsiębiorczość społeczną. Liczne imprezy sportowe propagują aktywne formy spędzania wolnego czasu wśród mieszkańców, a także stają się wizytówką obszaru LGD przyciągającego coraz liczniejsze grupy turystów. Przedsięwzięcia w ramach celu sprzyjać będą integracji między mieszkańcami gmin wchodzących w skład LGD oraz staną się miejscem prezentacji dokonań samorządów na rzecz rozwoju gmin, wyeksponują twórczość lokalnych artystów oraz rozreklamują infrastrukturę społeczną i turystyczną obszaru LGD.

Preferowane projekty w ramach działań

CEL OGÓLNY 1:

Poprawa jakości życia poprzez rozwój infrastruktury społecznej i technicznej

1. Małe projekty
  - budowa, remonty i wyposażenie budynków użyteczności publicznej (świetlice wiejskie, salki itd.)
  - stworzenie przestrzeni rekreacji np. placów zabaw
  - zakup wyposażenia do celów rekreacyjnych
2. Odnowa i rozwój wsi
  - rozbudowa i rozwój infrastruktury technicznej (chodniki, parkingi, rewitalizacja terenu wokół budynków użyteczności publicznej, kształtowanie centrów miejscowości itd.)
  - budowa obiektów sportowych,
  - restauracja i zabezpieczanie obiektów zabytkowych
  - operacje w zakresie budowy małej infrastruktury turystycznej
  - zagospodarowanie przestrzeni do celów rekreacyjnych (ścieżki rowerowe i konnej)
3. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
  - operacje z zakresu usług turystycznych

4. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej
  - operacje w zakresie usług turystycznych

CEL OGÓLNY 2:

Rozwój wiedzy, innowacyjności i przedsiębiorczości

1. Małe projekty
  - szkolenia, warsztaty o różnorodnej tematyce
  - tworzenie portali, wortalu, zarówno internetowych jak i tradycyjne rozpowszechnianych biuletynów, informatorów, przewodników po lokalnych atrakcjach
2. Odnowa i rozwój wsi
  - tworzenie centrów edukacji,
3. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
  - centra innowacyjności, zakup wyposażenia, maszyn, narzędzi
  - powstawanie innowacyjnych firm świadczących usługi szkoleniowe
  - powstawanie nowoczesnej infrastruktury związanej ze szkoleniami
4. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej
  - powstawanie infrastruktury edukacyjnej na bazie agroturystyki

CEL OGÓLNY 3:

Wzbogacenie oferty turystycznej i kulturalnej jako element promocji lokalnej

1. Małe projekty
  - organizacja imprez promujących tradycje regionu,
  - organizacja imprez promujących aktywność sportową
  - organizacja wyjazdów, wycieczek i wizyt studyjnych
  - promowanie walorów lokalnych (publikacje, materiały promocyjne, monografie, wystawy, ekspozycje itd.)
  - remonty elementów obiektów zabytkowych
  - spotkania autorskie, szkolenia i warsztaty artystyczne, rękodzielnicze, itd.
  - zakup wyposażenia rekreacyjno – turystycznego
  - zakup wyposażenie związanego z działalnością na rzecz kultywowania tradycji regionu (stroje, mundury, instrumenty, rekwizyty itd.)
2. Odnowa i rozwój wsi
  - remonty obiektów zabytkowych
  - tworzenie skansenów i muzeum kultury lokalnej

- poprawa infrastruktury umożliwiającej edukację mieszkańców
3. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
    - powstawanie infrastruktury związanej ze szkoleniami tematycznymi
    - powstanie infrastruktury edukacyjnej na bazie agroturystyki
    - tworzenie przedsiębiorstw społecznych świadczących usługi na bazie produktów lokalnych
  4. Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej
    - rozwój działalności związanej z produkcją lokalnych produktów kulinarnych
    - modernizacja gospodarstw agroturystycznych
    - różnicowanie dochodu mieszkańców wsi w kierunku rozwoju turystyki

Poniższa matryca logiczna dla poszczególnych przedsięwzięć LSR obrazuje pomiar ich skutków oraz zasobów do wykorzystania przy ich realizacji.

CELE	NR	NAZWA CELU/ PRZEDSIĘWZIĘCIA	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁA WERYFIKACJI
CEL OGÓLNY	1	POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA POPRZEZ ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TECHNICZNEJ	Wskaźnik oddziaływania Do roku 2014 wzrośnie zadowolenie z jakości życia mieszkańców na obszarze działania LGD	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
CEL SZCZEGÓŁOWY	1.1.	Wspieranie inicjatyw lokalnych zmierzających do poprawy infrastruktury społecznej	Wskaźnik rezultatu Do roku 2014 zostanie zmodernizowanych co najmniej 11 obiektów związanych z poprawą jakości życia mieszkańców	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
PRZEDSIĘWZIĘCIA	1.1.1.	Budowa i remonty obiektów pełniących ważne funkcje publiczne	Wskaźnik produktu - remont min. 4 świetlic	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
	1.1.2.	Budowa i remonty infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	Wskaźnik produktu - remont min. 3 obiektów sportowych - remont min. 2 pomieszczenia klubów sportowych	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
	1.1.3.	Rozwój obiektów publicznych zmierzający do uatrakcyjnienia przedsięwzięć kulturalnych	Wskaźniki produktu - doposażenie min. 2 obiektów widowiskowych	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
CEL SZCZEGÓŁOWY	1.2.	Kształtowanie obszarów przestrzeni publicznej	Wskaźnik rezultatu Do roku 2014 zostaną zrewitalizowane do celów rekreacyjnych tereny w min. 2 miejscowościach	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
PRZEDSIĘWZIĘCIE	1.2.1	Oznakowanie i rozbudowa małej infrastruktury turystycznej w szczególności tras rowerowych i konnych	Wskaźnik produktu - oznakowanie min. 1 ścieżki rekreacyjnej	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
	1.2.2.	Budowa miejsc wypoczynku i biwakowych	Wskaźnik produktu - powstanie min. 2 placów zabaw	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
	1.2.3.	Rozwój i rozbudowa infrastruktury technicznej w tym centrów miejscowości	Wskaźnik produktu - renowacja min. 2 centrum miejscowości	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów

CEL OGÓLNY	2	ROZWÓJ WIEDZY, INNOWACYJNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	Wskaźnik oddziaływania Do roku 2014 podniesie się poziom wiedzy mieszkańców wpływający na poprawę ich życia	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
CEL SZCZEGÓŁOWY	2.1.	Wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie szerzenia wiedzy	Wskaźnik rezultatu Do roku 2014 zostaną zrealizowane min. 2 projekty wykorzystujące Internet do szerzenia wiedzy	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
PRZEDSIĘWZIĘCIA	2.1.1.	Działania wspierające organizacje pozarządowe m.in. w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania	Wskaźnik produktu - realizacja min. 2 cykli szkoleń dla NGO - udział min. 20 członków organizacji pozarządowych w szkoleniach podnoszących ich kompetencje	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
	2.1.2.	Działania wspierające podnoszenie kwalifikacji mieszkańców obszaru LGD	Wskaźnik produktu - realizacja min. 2 cykli szkoleń dla mieszkańców obszaru LGD - udział min. 20 osób w szkoleniach mających na celu podniesienie kwalifikacji	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
	2.1.3.	Rozwój nowoczesnych metod kształcenia przez Internet	Wskaźnik produktu - powstanie min. 2 stron edukacyjnych o różnej tematyce - min. 100 osób w ciągu roku skorzysta z systemu nowoczesnych metod kształcenia	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
CEL SZCZEGÓŁOWY	2.2.	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	Wskaźnik rezultatu Do roku 2014 zostaną doposażone min. 2 przedsiębiorstwa	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
PRZEDSIĘWZIĘCIA	2.2.1.	Szkolenia, przekazywanie wiedzy pomagającej w rozwoju przedsiębiorczości	Wskaźnik produktu - zrealizowane zostaną min. 2 cykle szkoleń skierowane do przedsiębiorców - min. 70 osób poszerzy swoją wiedzę nt. rozwoju działalności gospodarczej	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
	2.2.2.	Tworzenie centrum innowacyjności, wspierających rozwój przedsiębiorstw	Wskaźnik produktu - utworzenie min. 2 nowych miejsc pracy - realizacja min. 2 projektów o charakterze innowacyjnym	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów

CEL SZCZEGÓŁOWY	2.3.	Rozwój systemów komunikacji na obszarze LGD	Wskaźnik rezultatu Do roku 2014 powstaną min. 2 źródła wiedzy o obszarze LGD	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
PRZEDSIĘWZIĘCIA	2.3.1	Inicjatywy lokalne samorządów, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych wykorzystujących nowoczesne metody komunikacji	Wskaźnik produktu - utworzenie min. 2 portali internetowych ułatwiających pozyskiwanie informacji o inicjatywach lokalnych	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
	2.3.2.	Współpraca samorządów, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych w zakresie upowszechniania informacji o obszarze LGD	Wskaźnik produktu - min. 5 lokalnych usługodawców zareklamuje swoją działalność za pomocą publikacji wydawanych na obszarze LGD - publikacja min. 400 sztuk jednego numer informatora o obszarze LGD	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
CEL OGÓLNY	3	WZBOGACENIE OFERTY TURYSTYCZNEJ I KULTURALNEJ JAKO ELEMENT PROMOCJI LOKALNEJ	Wskaźnik oddziaływania Do roku 2014 obszar działania LGD zostanie wypromowany jako region szerokiej oferty kulturalnej i turystycznej	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów - dane regionalnego systemu informacji turystycznej
CEL SZCZEGÓŁOWY	3.1.	Wspieranie inicjatyw w zakresie tworzenia produktów turystycznych w oparciu o walory historyczne, architektoniczne i przyrodnicze	Wskaźnik rezultatu Do roku 2014 zostaną zorganizowane min. 2 imprezy kulturalno- oświatowe na terenie odnowionego obiektu zabytkowego.	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
PRZEDSIĘWZIĘCIE	3.1.1.	Odnawianie, oznakowanie i konserwacja lokalnych pomników historycznych i przyrodniczych	Wskaźnik produktu - wyremontowanie min. 2 obiektów zabytkowych	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
	3.1.2.	Wspieranie rozwoju i wyposażenia gospodarstw agroturystycznych	Wskaźnik produktu - doposażenie min. 2 gospodarstwa agroturystycznego	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
	3.1.3.	Wspierania działań w zakresie tworzenia skansenu kultury lokalnej oraz produktów regionalnych	Wskaźnik produktu - udział min. 10 osób w warsztatach promujących kulturę ludową - stworzenie min. 1 produktu lokalnego	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów

CEL SZCZEGÓŁOWY	3.2.	Upowszechnienia oraz uatrakcyjnienia inicjatyw lokalnych instytucji, samorządów, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych	Wskaźnik rezultatu Do 2014 roku zrealizowane zostaną min. 4 inicjatywy artystyczno- edukacyjne dla mieszkańców obszaru LGD	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
PRZEDSIĘWZIĘCIE	3.2.1.	Inicjatywy lokalne w zakresie ekspozycji, publikacji i promocji walorów lokalnych obszaru LGD	Wskaźniki produktu - zrealizowanie min. 1 ekspozycji archeologicznej - wydanie min. 2 publikacji o miejscowościach z obszaru LGD	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
	3.2.2.	Wspieranie rozwoju technicznego i materialnego organizacji ukierunkowanych na upowszechnianie kultury lokalnej	Wskaźnik produktu - zakup strojów dla min. 2 grup kultywujących tradycje lokalne - zakup min. 10 szt. mundurów - zakup wyposażenia instrumentalnego dla min. 1 orkiestry lokalnej	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
	3.2.3.	Realizacja działań kulturalno-wychowawczych oraz rozrywkowych na obszarze LGD	Wskaźnik produktu - Zorganizowanie min. 3 spotkań autorskich z artystami różnych dziedzin sztuki - udział min. 50 osób w spotkaniach o charakterze kulturalnym	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
CEL SZCZEGÓŁOWY	3.3.	Rozszerzanie oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu	Wskaźnik rezultatu Do roku 2014 zostanie zrealizowanych co najmniej 10 akcji promujących walory lokalne obszaru LGD	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
PRZEDSIĘWZIĘCIE	3.3.1.	Inicjatywy lokalne promujące walory lokalne oraz poszerzających formy rekreacji na obszarze LGD w szczególności imprezy kulturalne	Wskaźnik produktu - udział min. 2000 osób w imprezach związanych z kultywowaniem tradycji i obrzędów obszaru LGD	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
	3.3.2.	Inicjatywy wspierające program aktywności sportowej w szczególności imprezy oraz zawody sportowe	Wskaźnik produktu - realizacji min. 3 imprez promujących aktywność sportową - udział min. 1000 osób w wydarzeniach o charakterze sportowym	- dokumentacja LGD - dane z Gmin - dane od beneficjentów
	3.3.3.	Wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz integracji społeczności poprzez organizację	Wskaźnik produktu - realizacja min. 2 wyjazdów dla członków	- dokumentacja LGD - dane z Gmin

		wycieczek tematycznych, wyjazdów i wizyt studyjnych	organizacji pozarządowych - udział min 30 osób w wyjazdach integracyjnych	- dane od beneficjentów
--	--	---	--	-------------------------

5. Misja i Wizja LGD

5.1. Misja LGD

Misja jest deklaratywnym sposobem określenia systemu wartości, którymi będzie kierowała się LGD w osiągnięciu wizji.

Wypracowana przy tych założeniach Misja to:

Wokół Pyrzowic nowe technologie, tradycja i turystyka

Ma ona wyróżniać zlokalizowane na terenie LGD lotnisko międzynarodowe i zobrazować rozwój wokół portu lotniczego.

5.2. Wizja Rozwoju LGD Brynica nie granica

Wyznaczenie wizji rozwoju to określenie pożądanego stanu docelowego dla LGD w perspektywie kilku- kilkunastu lat. Wizja zawiera ponadto uwarunkowania, które służą do wyboru i formułowania realnych priorytetów strategicznych.

Wizja Rozwoju

LGD Brynica nie granica, to miejsce gdzie:

- nowe technologie wpływają na rozwój lokalny
- mieszkańcy w poszanowaniu tradycji i kultury wykorzystują posiadane zasoby
- dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczna jest jednym z elementów przyciągających nowych mieszkańców i gości.
- jest to obszar dobrze znany w kraju i zagranicą z powodu znanej kultury i zabytków oraz rozwoju gospodarczego.

6. Spójność specyfiki obszaru z celami LSR

Założenia przy tworzeniu celów LSR zostały oparte o specyficzne uwarunkowania terenu, na którym działa LGD. Związane są one przede wszystkim z dziedzictwem kulturowym, historią, potencjałem społeczno-gospodarczym oraz położeniem geograficznym. Cele miały zostać wytworzone na zasadzie konsensusu społecznego i dawać możliwości rozwoju gospodarczego obszaru LGD. Wszystkie cele zostały wypracowane po wnikliwej analizie obszaru LGD oraz zastosowaniu analizy SWOT. Pod uwagę wzięto również specyfikę obszaru, która tworzy jego spójność:

- Założono, iż należy wykorzystać potencjał rozwojowy aglomeracji katowickiej.
- Starano się wykorzystać szybki rozwój oraz potencjał jaki posiada port lotniczy „Katowice-Pyrzowice”
- Pomimo dużego zróżnicowania w rozwoju infrastrukturalnym obszaru LGD, a także rozwoju gospodarczego starano się wykorzystać elementy wspólne i spajające ten obszar, które umożliwią równomierny rozwój wszystkich członków LGD
- Wykorzystano ogromne tradycje i przywiązanie mieszkańców do obszaru LGD. Jest to jeden z kluczowych elementów powodzenia realizacji strategii, gdyż utożsamianie się mieszkańców z obszarem LGD spowoduje większe zaangażowanie w realizację zakładanych celów.
- Dodatkowo zwiększy zaangażowanie w rozmaitych imprezach i spotkaniach odbywających się na obszarze LGD.
- Duża aktywność i zaangażowanie organizacji pozarządowych (Gminne Ośrodki Kultury, Koła Gospodyń Wiejskich i Ochotnicze Straże Pożarne) pozwoli na osiągnięcie sukcesów w zaplanowanych działaniach i zwiększy zaangażowanie różnych podmiotów i osób zamieszkujących obszar LGD
- Cenne zasoby przyrodnicze i kulturowe pozwolą na przyciągnięcie turystów i pozwolą na należyte wykorzystywanie dla celów rozwoju turystyki.

Przede wszystkim należy podkreślić, iż LGD „Brynica nie granica” posiada na swoim terenie jedno z największych lotnisk w Polsce. Należy więc właściwie wykorzystać sąsiedztwo dużego, rozwijającego się portu lotniczego, a jednocześnie wykorzystywać potencjały lokalne, aby zbudować podstawy do realizacji rozwoju lokalnego.

Spośród wielu specyficznych zasobów wybrano następujące, które uznano za kluczowe w rozwoju obszaru LGD:

- Charakterystyczna zabudowa mieszkalna z wapienia muszlowego. Był on na początku XXw. podstawowym elementem budownictwa domów. Najczęściej był zbierany na okolicznych polach i następnie budowano z niego domy. Był to najtańszy materiał budowlany.
- W związku z istniejącymi organizacjami otoczenia biznesu oraz inkubatorów rozwoju przedsiębiorczości należy stworzyć centrum nowoczesnych technologii i innowacji w celu zwiększenia atrakcyjności regionu i konkurencyjności istniejących przedsiębiorstw
- Posiadane zasoby naturalne oraz dbałość o środowisko naturalne. Od kilku lat mieszkańcy i podmioty działające na obszarze LGD dbają o środowisko
- Wspieranie rozwoju alternatywnych źródeł energii pozwoli na zwiększenie efektywnego wykorzystania posiadanych zasobów oraz zmniejszy zanieczyszczenia emitowane do środowiska.
- Przekazywanie szerokiej wiedzy mieszkańcom oraz organizacjom z terenu LGD.

Wszystkie działania pozwolą na osiągnięcie szybkiego i zrównoważonego rozwoju z poszanowaniem zasad ekorozwoju.

7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

Podejście zintegrowane w Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Brynica nie granica” polega na łączeniu działań, zasobów i kompetencji różnych sektorów. Wszystkie działania zostały dobrane w taki sposób, aby możliwe było wspieranie rozwoju wszystkich 3 sektorów: przedsiębiorcy, samorządy i organizacje pozarządowe.

Obszar realizacji LSR charakteryzuje się n/w wspólnymi cechami, świadczącymi o zintegrowanym podejściu:

- Gminy należące do obszaru realizacji LSR stanowią spójny przestrzennie obszar, sąsiadują ze sobą i z aglomeracją górnośląską, stanowiącym tzw. „biegun wzrostu” dla tychże gmin.
- Badany obszar można podzielić wyraźnie na dwie części. Ta część gmin, która znajduje się po lewej stronie Brynicy (przynależność do zaboru pruskiego) i po prawej stronie Brynicy (do zaboru rosyjskiego).
- Struktura rolnictwa na całym obszarze 7 gmin jest podobna i charakteryzuje się dużą ilością małych gospodarstw o dość dobrych glebach.
- Centrum LGD stanowisko port lotniczy „Katowice-Pyrzowice”
- Na całym obszarze występuje duża aktywność społeczna wyrażająca się w dużej inwencji ze strony Gminnych Ośrodków Kultury, Kół Gospodyń Wiejskich i Ochotniczej Straży Pożarnej, różnego rodzaju zespołów, orkiestr.
- Gminy charakteryzują się podobnym bezrobociem.
- Gminy posiadają cenne przyrodnicze i kulturowe miejsca, które jak dotąd nie są należycie wykorzystywane dla celów rozwoju turystyki.

Wszystkie te czynniki zostały uwzględnione przy tworzeniu celów i umożliwiają maksymalne wykorzystanie posiadanych potencjałów.

Radykalnie zmieniające się uwarunkowania rozwoju w globalizującej się gospodarce, postępujący proces integracji, pogłębiająca się decentralizacja zarządzania wymusza na władzach samorządowych, nawet najniższego szczebla, stosowanie nowoczesnych metod zarządzania rozwojem każdej jednostki terytorialnej.

Przed ogromnym wyzwaniem ale i przed ogromną szansą stanęły obszary wiejskie, które siłą rzeczy muszą otwierać się na nowe możliwości, jakie będą do wykorzystania w latach 2007-2013. Ale z tychże szans i możliwości będą mogły skorzystać tylko te obszary wiejskie, które najlepiej się do tego przygotowały. Bardzo ważnym elementem przygotowań jest opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju dla konkretnego terenu, obejmującego kilka gmin,

współpracujących ze sobą, mających zbliżone uwarunkowania przyrodnicze, historyczne, kulturowe, ekonomiczne, a mieszkańcy żyjący na tym obszarze identyfikują się z nim i dążą do osiągnięcia tych samych celów.

Aktualnie, na znaczeniu zyskują instrumenty umożliwiające podejmowanie decyzji i działań zarysowanych w długiej perspektywie czasowej, umożliwiające nieustanne dostosowywanie się do potrzeb i oczekiwań radykalnie zmieniającego się otoczenia jednostki terytorialnej, w zarządzaniu której koniecznym staje się zarządzanie strategiczne i podejście marketingowe. Tylko takie zarządzanie pozwala na zwiększenie konkurencyjności wśród jednostek terytorialnych zabiegających o nowe inwestycje, nowych rezydentów, poprawę satysfakcji podmiotów funkcjonujących w danej przestrzeni. Umożliwia przyciągnięcie kapitału, inwestycji, zasobów ludzkich na dany teren oraz kreowanie wizerunku konkretnego zintegrowanego obszaru. Należy zauważyć, iż podejmowanie wspólnych przedsięwzięć, a także ich współfinansowanie jest niewątpliwie podejściem skuteczniejszym i efektywniejszym w przypadku realizacji przez kilka gmin, nie zaś w pojedynkę przez każdą z gmin z osobna.

Dokonane w pierwszej części diagnozowania obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju pozwoliło na wskazanie zintegrowania wybranego obszaru i jego specyfiki.

Analiza diagnostyczna stała się podstawą do wyboru tematu wiodącego oraz określonego celu strategicznego dla realizacji opracowanej strategii, określenia potencjału rozwojowego i przewag konkurencyjnych wybranego obszaru. Obszar objęty LSR położony jest w południowej części kraju, odznaczającej się dużą dynamiką rozwoju ekonomiczno-społecznego. Usytuowany jest w pobliżu jednego z największych w kraju portów lotniczych Katowice-Pyrzowice.

Zasoby środowiskowe tego obszaru stanowią cenny teren bogaty i ciekawy krajobrazowo, z dolinami rzek i zbiorników wodnych.

Do wykorzystania są kompleksy leśne, liczne pomniki przyrody i obszary chronione, zbiorniki wodne (przeczyczo - siewierski i zbiornik Nakło-Chechło) dające duże możliwości czynnego wypoczynku i rekreacji. Obszar LGD nie posiada obszarów o zdegradowanym środowisku, a ponadto ma wizerunek przestrzeni przyjaznej człowiekowi i ekologicznej.

Tradycja gospodarności, pracowitości i rzetelności stanowi także o spójności analizowanego terenu pod kątem ekonomicznym. Dzięki tym cechom mieszkańców obszaru objętego LSR charakteryzuje się on dość dobrym i wyrównanym poziomem rozwoju i dobrobytu. Poziom przedsiębiorczości na tym terenie, liczony ilością zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na mieszkańców w wieku produkcyjnym, jest na dość zadawalającym poziomie.

Potencjał historyczny obszaru objętego LSR tworzy również integrację, z uwagi na liczne walory antropogeniczne występujące na tym terenie. Obszar ten posiada spory potencjał zabytków architektonicznych i liczne obiekty o ciekawej przeszłości historycznej, co stanowi silną bazę dla rozwoju różnorodnej aktywności turystycznej na tym terenie.

Charakterystyczna dla tego obszaru jest również otwartość i tendencja zakorzeniona od wieków, mająca podłoże historyczne. Ziemia śląska, wielokrotnie w historii przyjmowała i

udzielała gościny osobom prześladowanym, przedstawicielom różnych kultur (Niemcy, Czesi, Austriacy, Rosjanie, Polacy, Żydzi). Te cechy przekładają się na dużą aktywność analizowanego obszaru w zakresie animowania międzynarodowych kontaktów na poziomie gmin.

Wśród mieszkańców w/w obszarze obserwujemy silne przywiązanie do miejsca zamieszkania i najbliższych sąsiednich okolic. Charakterystyczną cechą dla mieszkańców obszaru LGD jest tzw. patriotyzm lokalny.

Powodzenie wszystkich celów jest uzależnione od maksymalnego zaangażowania każdego podmiotu biorącego udział w tworzeniu i realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju.

Stabilny rozwój oparto na wykorzystaniu posiadanych zasobów i zachowaniu kilku podstawowych zasad:

- zachowanie i waloryzacja dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, wzmocnienie obszaru pod względem ekonomicznym, głównie w celu tworzenia nowych miejsc pracy,
- polepszenie zdolności organizacyjnych społeczności lokalnych.

Zintegrowane podejście Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Brynica nie granica” wyraża spójność w odniesieniu do terytorium, jego zasobów, sytuacji społeczno-gospodarczej i tożsamości obszaru.

Wszystkie cele zostały opracowane na podstawie analizy obszaru działania LGD oraz analizy SWOT. Możliwość wypracowania celów miały wszystkie 3 sektory biorące udział w pracach LGD a ustanowione kierunki rozwoju tworzą szeroko pojęty konsensus, który pozwoli korzystać z korzyści rozwoju obszaru LGD jak najszerzej grupie mieszkańców i organizacji.

Działania tworzą syntezę pomiędzy tradycją, nowoczesnością i środowiskiem.

8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć

Przede wszystkim należy podkreślić, iż Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Brynica nie granica” wprowadziła podejście do innowacji jako proces i produkt.

Wszystkie działania zmierzają do wypromowania posiadanych zasobów, nowej jakości i tworzą nowy produkt – skansen brynickiej architektury.

Można wyróżnić następujące innowacyjne podejścia w realizacji LSR:

- innowacyjnym elementem, jest stworzenie skansenu „Brynica nie granica”, który odnosić się będzie przede wszystkim do architektury. Zostaną odtworzone zabudowania z charakterystycznego wapienia muszlowego. W skansenie będą umieszczone lokalne pamiątki,

restauracje z lokalnym jedzeniem i pensjonat. W skansenie będą mogły się odbywać imprezy związane z obszarem LGD.

- drugim elementem innowacyjnym jest spojenie w kierunkach rozwoju tradycji, historii oraz ekorozwoju. Założone kierunki rozwoju umożliwiają wykorzystać bogate tradycje, posiadane zasoby środowiskowe i ich efektywne wykorzystanie do rozwoju gospodarczego obszaru LGD. Wszystkie działania nie powodują ingerencji w środowisko naturalne a jednocześnie czerpią z jego zasobów, aby umożliwić rozwój kolejnym pokoleniom.

Działania prowadzone w zgodzie z historią, tradycją, posiadanym zasobem przyrodniczym i kulturowym nie tylko umożliwiają rozwój, ale jednocześnie uczą młodsze pokolenia poszanowania tradycji i otaczającego środowiska. Dzięki temu możliwy będzie trwały i zrównoważony rozwój, który efektywnie wykorzysta posiadane zasoby oraz umożliwi długotrwałą współpracę pomiędzy mieszkańcami, samorządem, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami oraz rolnikami. Tylko dzięki efektywnej współpracy różnych podmiotów możliwa jest realizacja zaplanowanych działań i realizacja nowych, innowacyjnych myśli.

9. Procedura wyboru operacji.

ZAŁOŻENIA

Aby zapewnić przejrzystość, demokratyczność oraz jawność podejmowanych decyzji przez Radę Związku opracowano procedury związane z:

- oceną zgodności operacji z Lokalną Strategią Rozwoju i wyboru operacji,
- odwołań od rozstrzygnięć Rady Związku,
- zmiany kryteriów,
- oraz obowiązujące wzory dokumentów i pism związanych z procedurami konkursowymi.

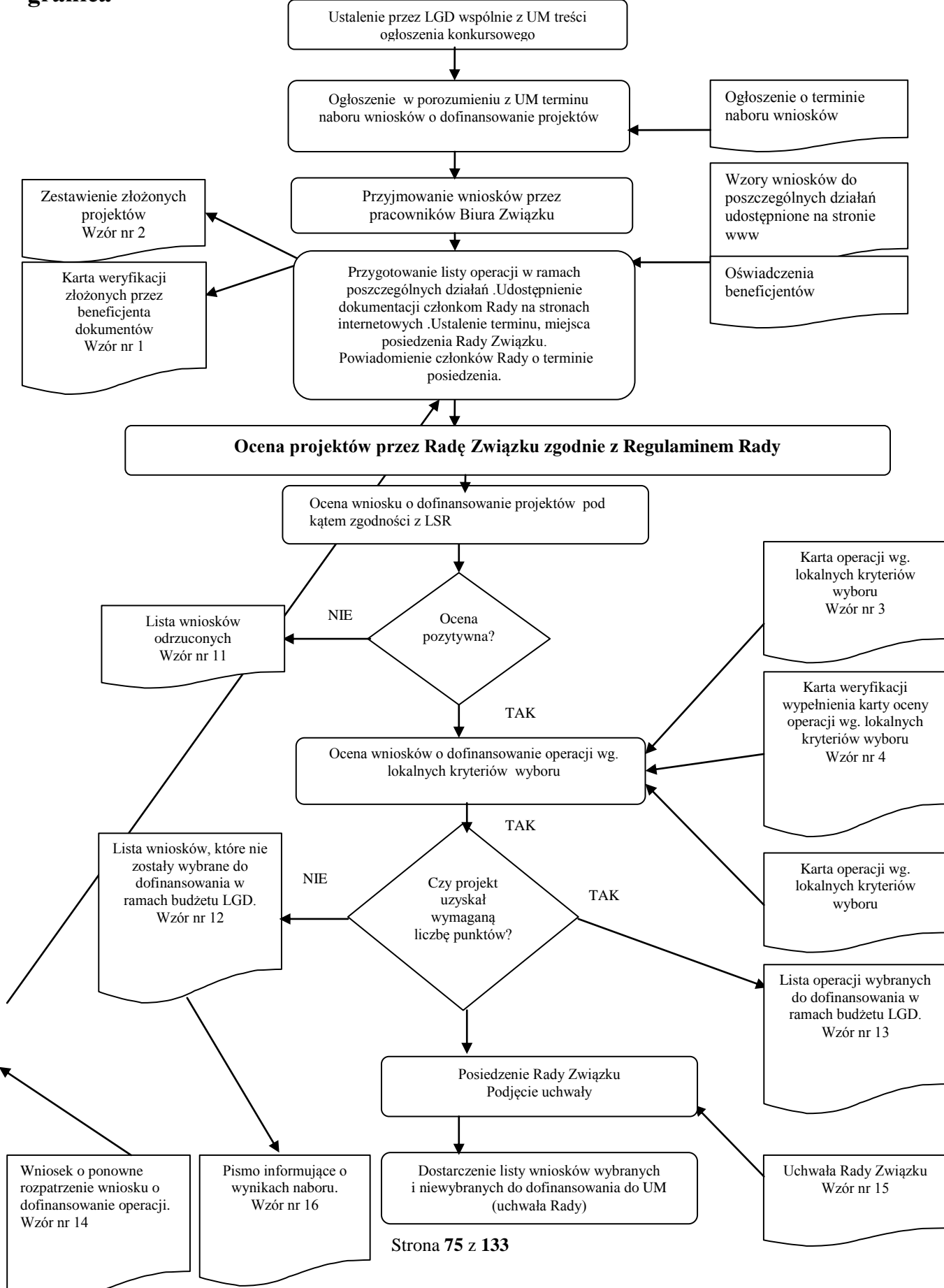
Opracowanie przedstawia generalny kształt procedur i głównych kryteriów wyboru, wynikających z obowiązujących regulacji prawnych dotyczących osi 4 Programu Rozwoju Obszarów wiejskich na lata 2007-2013 w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”, objętego PROW na lata 2007-2013. Ogólna procedura przyjmowania i obsługi wniosków o dofinansowanie projektów przez LGD „Brynica to nie granica” będzie przedstawiać się w następujący sposób.

9.1 PROCEDURY OCENY ZGODNOSCI OPERACJI Z LOKALNĄ STRATEGIĄ ROZWOJU I WYBORU OPERACJI

Graficzne przedstawienie procedury przyjmowania i obsługi wniosków w ramach wdrażania LSR przez Lokalną Grupę Działania „Brynica to nie granica”

Procedura odwoławcza od rozstrzygnięć Rady Związku

Procedura odwoławcza od rozstrzygnięć Rady Związku

Opisowe przedstawienie procedury przyjmowania i obsługi wniosków w ramach wdrażania LSR przez Lokalną Grupę Działania „Brynica to nie granica”

1. Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” w porozumieniu z Samorządem Województwa ustala termin otwarcia naboru wniosków o dofinansowanie projektów oraz przygotowuje treść wezwania do składania wniosków, zawierające między innymi:
  - Tytuł
  - Realizowany cel operacyjny , cel szczegółowy
  - Termin składania wniosków (nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni)
  - Miejsce składania wniosków
  - Kryteria wyboru projektów przez LGD określonych w LSR
  - Miejsce zamieszczenia wykazu dokumentów niezbędnych do weryfikacji spełnienia kryteriów wyboru małych projektów, określonych w LSR
  - Wzór formularzy lub miejsce zamieszczenia wzorów formularzy
  - Limit dostępnych środków
  - Minimalnych wymagań , których spełnienie jest niezbędne do wyboru projektu (w działaniach , w których takowe obowiązują)

2. Urząd Marszałkowski na wniosek LGD podaje do publicznej wiadomości w swojej siedzibie oraz na stronie internetowej oraz w prasie o zasięgu obejmującym obszar działania LGD „Brynica to nie granica” , informacje o możliwości składania za pośrednictwem LGD wniosków o przyznanie pomocy .

3. Uprawnieni zgodnie z zapisami PROW oraz wytycznymi LGD w danym działaniu wnioskodawcy składają wnioski (wraz z wymaganymi załącznikami) o dofinansowanie projektów bezpośrednio do Biura LGD . Pracownicy Biura LGD pomagają wnioskodawcom w przygotowaniu projektów.

4. Wnioskodawca dołącza do wniosku oprócz wymaganych dokumentów :
  - oświadczenie o wyrażeniu zgody na udostępnienie wniosku wraz z załącznikami Radzie Związku celem zapoznania się z ideą operacji, jej zakresem i celami jeszcze przed dokonaniem oceny zgodności z LSR (wzór dokumentu),
  - oświadczenie wnioskodawcy o fakcie , iż nie złożył on ww. dokumentacji do tego samego działania (odnowa i rozwój wsi , różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw) realizowanego na poziomie regionalnym.

5. Pracownik Biura LGD potwierdza przyjęcie wniosku wraz z załącznikami odnotowując ten fakt
  - w Zestawieniu złożonych projektów (wzór nr 2)
  - na Karcie weryfikacji złożonych przez beneficjenta dokumentów (wzór nr 1)

6. Biuro LGD wpisuje wnioski o dofinansowanie projektów na listę propozycji projektów w ramach danych działań dla których został ogłoszony konkurs i uruchomiony nabór wniosków . Listy przekazywane są Radzie Związku a wnioski

udostępniane na stronie internetowej w zakładkach dostępnych wszystkim Członkom Rady po zalogowaniu i wprowadzeniu indywidualnego hasła dostępu.

7. Na wniosek Przewodniczącego Rady ustalany jest termin i miejsce posiedzenia Rady. Wszyscy członkowie Rady zostają poinformowani przez pracownika biura o terminie i miejscu posiedzenia .
8. Rada LGD dokonuje oceny zgodności projektów z LSR , oraz oceny na podstawie lokalnych kryteriów wyboru, a następnie podejmuje decyzje o wybraniu lub nie wybraniu konkretnego projektu do objęcia dofinansowaniem w ramach przewidzianego w LSR budżetu. Rada działa według opracowanego i zatwierdzonego przez Walne Zebranie Członków Regulaminu Organizacyjnego Rady Związku (załącznik nr 3 do LSR) Ocena odbywa się na wzorach dokumentów (wzory nr 3, 4,5,6,7,8,9,10)
9. Po dokonanej ocenie biuro LGD informuje beneficjentów o wynikach konkursu (*Wzór nr 16*). LGD publikuje listy projektów na swojej stronie internetowej nie później niż w dniu jej przekazaniu do właściwego organu samorządu województwa .
10. Beneficjentom , których operacje nie zostały zakwalifikowane do dofinansowania w ramach budżetu LGD przysługują możliwość odwołania się od decyzji Rady Związku wg. procedury odwoławczej .
11. Rada Związku (zgodnie z procedurą odwoławczą) na kolejnym posiedzeniu podejmuje uchwałę o przyjęciu operacji do dofinansowania (*wzór uchwały nr 15*)
12. LGD przekazuje właściwej instytucji listy wybranych i niewybranych operacji (uchwała Rady) wraz ze wszystkimi złożonymi wnioskami o przyznanie pomocy oraz publikuje na stronie internetowej LGD listę operacji wybranych do dofinansowania nie później niż w dniu jej przekazania do właściwej instytucji.
13. Dalsza weryfikacja wniosków przebiega na podstawie procedur UM.
14. W procesie wyboru operacji LGD stosuje terminy zgodne z obowiązującymi przepisami.

Tabelaryczne przedstawienie procedury przyjmowania i obsługi wniosków w ramach wdrażania LSR przez Lokalną Grupę Działania „Brynica to nie granica”

PROCEDURA OCENY zgodności operacji z LSR		P nr 1 Wersja: 1.1 Strona 1 z 1	
CEL PROCEDURY :	Przejrzyste przeprowadzenie procesu wyboru projektów do dofinansowania przez LGD „Brynica to nie granica” w ramach posiadanego budżetu na realizację LSR		
ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PROCEDURĘ	Dyrektor Biura LGD		
ZAKREZ STOSOWANIA	Dotyczy wszystkich pracowników LGD biorących udział w przygotowaniu dokumentacji projektowej, członków Zarządu, członków Rady Związku		
WEJŚCIE	Propozycje projektów , Lokalna Strategia Rozwoju dla LGD „Brynica to nie granica”, akty prawne dot. problemu, personel biura LGD, Internet		
KROK	CZYNNOŚĆ	OSOBA ODPOWIEDZIALNA	DOKUMENTY,
1	Ustalenie przez LGD wspólnie z UM treści ogłoszenia konkursowego	Przewodniczący Zarządu	Treść wezwania do składania wniosków
2	Ogłoszenie w porozumieniu z UM terminu naboru wniosku o dofinansowanie projektów zawierające tytuł, realizowany cel ogólny, cel szczegółowy , przedsięwzięcia, miejsce składania wniosku , termin, kryteria wyboru	Przewodniczący Zarządu	Ogłoszenie konkursowe o naborze wniosków, wzory wniosków
3	Pomoc w opracowaniu ,przyjmowanie wniosków o dofinansowanie projektów przez pracowników biura LGD	Pracownicy biura LGD	-Wnioski, oświadczenia beneficjenta -karta weryfikacji złożonych przez beneficjenta dokumentów -zestawienie przyjętych projektów w ramach poszczególnych działań -lista propozycji projektów w ramach działań .
4	Przekazanie listy Radzie Związku. Udostępnienie wniosków na stronie internetowej w zakładkach dostępnych wszystkim członkom Rady po zalogowaniu się i wprowadzeniu hasła	Pracownicy biura	
5	Ustalenie terminu posiedzenia Rady Poinformowanie wszystkich członków Rady o planowanym terminie posiedzenia	Pracownicy Biura LGD	
6	Ocena projektów przez Radę Związku zgodnie z Regulaminem Rady. Ocena wniosków o dofinansowanie operacji pod	Przewodniczący Rady Związku	-karta oceny zgodności operacji z LSR -karta weryfikacji

	kątem zgodności z LSR		wypełniania karty oceny zgodności operacji z LSR -lista wniosków ,które nie zostały wybrane do dofinansowania w ramach budżetu LGD
7	Ocena pozytywnie ocenionych wniosków w poprzednim etapie wg. lokalnych kryteriów wyboru	Przewodniczący Rady Związku	-karta oceny operacji wg. Lokalnych kryteriów wyboru -Karta weryfikacji operacji wypełnienia karty oceny operacji wg. lokalnych kryteriów wyboru -karta podsumowująca oceny -lista wniosków wybranych do dofinansowania w ramach budżetu LGD -lista wniosków nie wybranych do dofinansowania w ramach LGD-
8	Procedura odwoławcza	Przewodniczący Rady, Ekspert zewnętrzny	-wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji
9	Posiedzenie Rady Związku rozpatrzenie odwołania. Podjęcie Uchwały Rady zawierające listę wniosków wybranych do dofinansowania	Przewodniczący Rady	-Uchwała Rady zawierająca listę wniosków wybranych do dofinansowania
10	Dostarczenie listy wniosków wybranych i niewybranych (uchwała Rady Związku) do UM.	Przewodniczący Zarządu Związku Stowarzyszeń	
WYJŚCIE		Uchwała Rady zawierająca listę projektów wybranych do dofinansowania	
DOKUMENTY ZWIĄZANE Z PROCEDURAMI		Regulaminy prac Biura, Rady Związku, Statut LGD	
OPRACOWAŁ:	SPRAWDZIŁ: Przewodniczący Zarządu Związku	ZATWIERZDIŁ: Przewodniczący Rady Związku	
DATA:	DATA:	DATA:	

9.2 PROCEDURA ODWOŁANIA OD ROZTRZYGNIEĆ RADY ZWIĄZKU

- 1.** Każdy wnioskodawca ma prawo do odwołania się od decyzji Rady Związku.
- 2.** Odwołanie ma postać wniosku do Rady Związku o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji, wg wzoru udostępnionego przez Biuro LGD (wzór nr 14). Jedynym organem uprawnionym do rozpatrywania odwołań jest Rada Związku .
- 3.** Wnioskodawca po otrzymaniu pisma informującego o nie zakwalifikowaniu operacji do dofinansowania ma prawo w terminie **7** dni kalendarzowych od daty doręczenia postanowienia, jednak w terminie nie przekraczającym **14** dni od daty wysłania pisma, złożyć pisemny wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji. W tym samym terminie wnioskodawcy przysługuje prawo wglądu do protokołu oceny w siedzibie Biura LGD.
- 4.** Przewodniczący Rady ma możliwość zasięgnąć głosu doradczego eksperta zewnętrznego w postaci pisemnej opinii.
- 5.** Odwołanie polega na ponownym rozpatrzeniu przez Radę Związku wniosku o dofinansowanie operacji na najbliższym posiedzeniu Rady.
- 6.** Wniosek o ponowne rozpatrzenie operacji pozostaje bez rozpatrzenia w przypadku, gdy:
  - a) został wniesiony po upływie terminu określonego w pkt 3,
  - b) został wniesiony przez nieuprawniony podmiot, tzn. nie będący wnioskodawcą, którego wniosek o dofinansowanie operacji podlegał ocenie,
  - c) nie zawierał pisemnego uzasadnienia lub innych danych wymaganych we wniosku o ponowne rozpatrzenie.
  - d) nie spełniły minimalnych wymagań , których spełnienie jest niezbędne do wyboru projektu
- 7.** Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji musi zostać szczegółowo uzasadniony.
- 8.** W momencie ponownego rozpatrywania wniosku o dofinansowanie operacji członkowie Rady Związku rozpatrują wniosek na podstawie kryteriów obowiązujących w danym konkursie i tylko w tych jego elementach, których dotyczy uzasadnienie podane przez wnioskodawcę.
- 9.** Wniosek o dofinansowanie operacji, który w wyniku ponownego rozpatrzenia uzyskał liczbę punktów, która kwalifikowałaby go do objęcia dofinansowaniem w danym naborze zyskuje prawo dofinansowania w ramach dostępnych środków.
- 10.** Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie konkretnej operacji może zostać złożony tylko jeden raz.
- 11.** O wynikach ponownego rozpatrzenia wniosku wnioskodawca zostaje poinformowany w terminie 7 dni od dnia posiedzenia Rady Związku, na którym wniosek był rozpatrywany.
- 12.** W procedurze odwoławczej stosuje się zapisy § 23 Regulaminu Organizacyjnego Organu Decyzyjnego dotyczące wyłączeń członków Rady od udziału w dokonywaniu wyboru operacji.

9.3 LOKALNE KRYTERIA WYBORU

Lokalne kryteria wyboru operacji zostały przygotowane po szeregu konsultacjach społecznych. Analiza lokalnych potrzeb obszaru objętego niniejszym opracowaniem oraz zakresu możliwej do otrzymania pomocy w ramach działań :

- „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”
- „Odnowa i rozwój wsi”
- Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”
- „Małe projekty”

pozwoły na opracowanie lokalnych kryteriów wyboru operacji.

Wszystkie opracowane lokalne kryteria wyboru operacji są mierzalne, adekwatne do analizy SWOT lub mierzalne i adekwatne.

Każdy projekt złożony w ramach danego konkursu aby dostał dofinansowanie musi uzyskać w wyniku oceny Rady:

- minimum jeden punkt wg kryteriów wyznaczonych dla działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,

- minimum trzy punkty wg kryteriów wyznaczonych dla działań: ”Odnowa i rozwój wsi”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, „Małe projekty”.

Działanie	Kryterium lokalne	Opis / potencjalne oddziaływanie	Punktacja
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	<i>Zasoby, doświadczenie i kwalifikacje wnioskodawcy</i>	Preferuje wnioskodawców doświadczonych w obszarach, których dotyczą projekty, zapewniających sprawną i z dużym prawdopodobieństwem skuteczną realizację projektów .	1.Zrealizowane projekty o zakresie podobnym do operacji , które mogą być realizowane w ramach działań osi 3 i 4 PROW -brak doświadczenia - 0 pkt -Jeden projekt - 1 pkt -Dwa projekty - 2 pkt -Powyżej 2 projektów - 3 pkt
	<i>Innowacyjność projektu</i>	Preferuje operacje innowacyjne, oryginalne w skali lokalnej – tj. wykorzystujące nie praktykowane dotąd lokalnie rozwiązania technologiczne lub rozwiązania wykorzystujące lokalne zasoby, lokalny potencjał .	-Projekt nie zawierający elementów innowacyjnych - 0 pkt -Projekt posiadający charakter innowacyjny - 5 pkt
	<i>Projekty związane z agroturystyką</i>	Preferuje operacje związane z rozwojem istniejących i powstawaniem nowych obiektów agroturystycznych.	-operacja nie związana z agroturystyką -0pkt - operacja związana z agroturystyką - 5 pkt.
	<i>Wysokość wnioskowanej pomocy</i>	Preferuje operacje, których oczekiwany przez wnioskodawców poziom dofinansowania jest niższy od maksymalnego przewidzianego dla danego działania.	-operacje , których wkład własny jest równy minimalnemu wymaganemu w rozporządzeniu - 0 pkt -operacje , których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego o 10 % - 1 pkt - projekty których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego o 20% - 2 pkt -projekty których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego powyżej 30% - 3 pkt

Odnowa i rozwój wsi	Zasoby, doświadczenie i kwalifikacje wnioskodawcy	Preferuje wnioskodawców doświadczonych w obszarach, których dotyczą projekty, zapewniających sprawną i z dużym prawdopodobieństwem skuteczną realizację projektów	1.Zrealizowane projekty o zakresie podobnym do operacji , które mogą być realizowane w ramach działań osi 3 i 4 PROW -brak doświadczenia - 0 pkt -Jeden projekt - 1 pkt -Dwa projekty - 2 pkt -Powyżej 2 projektów - 3 pkt
	Miejsce realizacji projektu	Preferuje projekty zależnie od liczby mieszkańców danej miejscowości na zasadzie im mniejsza miejscowość tym więcej punktów .	-Miejscowość do 2000 mieszkańców - 2pkt -Miejscowość powyżej 2000 mieszkańców - 0pkt
	Projekt związany z poprawą Jakości życia mieszkańców na terenach wiejskich	Preferowane będą projekty związane z poprawą infrastruktury związanej z jakością życia mieszkańców na terenach wiejskich	-operacja nie związana z poprawą jakości życia mieszkańców na terenach wiejskich - 0 pkt -operacja związana z poprawą jakości życia mieszkańców na terenach wiejskich - 5 pkt
	Wysokość wnioskowanej pomocy	Preferuje projekty, których oczekiwany przez wnioskodawców poziom dofinansowania jest niższy od maksymalnego przewidzianego dla danego działania. Może być określony procentowo lub też konkretnie wartościowo (mniej zalecane)	-operacje , których wkład własny jest równy minimalnemu wymaganemu w rozporządzeniu - 0 pkt -operacje , których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego o 10 % - 1pkt - projekty których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego o 20% - 2pkt -projekty których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego powyżej 30% - 3 pkt

Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Zasoby, doświadczenie i kwalifikacje wnioskodawcy	Preferuje wnioskodawców doświadczonych w obszarach, których dotyczą projekty, zapewniających sprawną i z dużym prawdopodobieństwem skuteczną realizację projektów	1. Zrealizowane projekty o zakresie podobnym do operacji -Brak doświadczenia - 0 pkt -Jeden projekt - 1 pkt -Dwa projekty - 2 pkt -Powyżej 2 projektów - 3 pkt
	Innowacyjność projektu	Preferuje operacje innowacyjne, oryginalne w skali lokalnej – tj. wykorzystujące nie praktykowane dotąd lokalnie rozwiązania technologiczne lub rozwiązania wykorzystujące lokalne zasoby, lokalny potencjał .	-Projekt nie zawierający elementów innowacyjnych - 0 pkt -Projekt posiadający charakter innowacyjny - 5 pkt
	Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w wyniku realizacji projektu w sektorze usług	Preferuje operacje w zależności od liczby nowo utworzonych miejsc pracy w sektorze związanym z usługami na obszarze działania LGD	-miejsce pracy utworzone poza sektorem usług - 0 pkt -jedno miejsce pracy utworzone w sektorze usług - 1 pkt -Ponad jedno miejsce pracy utworzone w sektorze usług - 3 pkt
	Zdolność wnioskodawcy do zapewnienia finansowania projektu	Kryterium wykonalności, odnoszące się tylko do finansowych możliwości wnioskodawców; w związku z tym, iż znaczna większość projektów będzie oparta na zasadzie refundacji poniesionych kosztów kwalifikowanych , przedstawienie dokumentu zaświadczonego , że wnioskodawca ma zdolność finansową w realizowanym projekcie zmniejszy ryzyko nie zrealizowania projektu .	-brak potwierdzenia zabezpieczenia - 0 pkt -potwierdzone zabezpieczenie - 3 pkt
	Wysokość wnioskowanej pomocy	Preferuje projekty, których oczekiwany przez wnioskodawców poziom dofinansowania jest niższy od maksymalnego przewidzianego dla danego działania. Może być określony procentowo lub też konkretnie wartościowo (mniej zalecane)	-operacje , których wkład własny jest równy minimalnemu wymaganemu w rozporządzeniu - 0 pkt -operacje , których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego o 10 % - 1 pkt - projekty których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego o 20% - 2 pkt -projekty których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego powyżej 30% - 3pkt

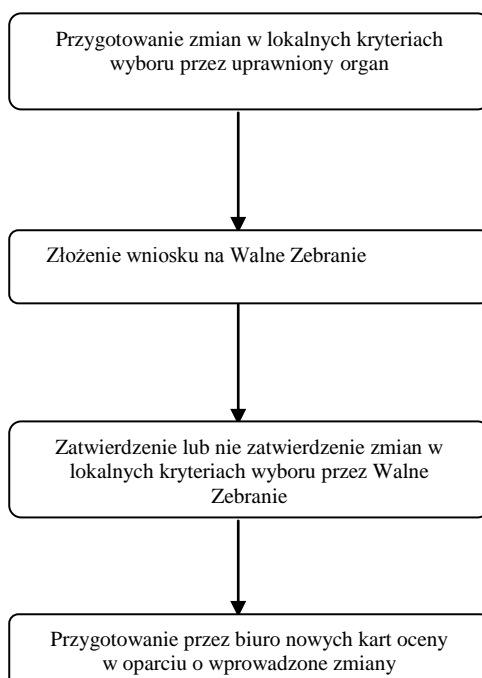
Małe Projekty	Zasoby, doświadczenie i kwalifikacje wnioskodawcy	Preferuje wnioskodawców doświadczonych w obszarach, których dotyczą projekty, zapewniających sprawną i z dużym prawdopodobieństwem skuteczną realizację projektów	Zrealizowane projekty o zakresie podobnym do operacji -Brak doświadczenia - 0 pkt -Jeden projekt - 1 pkt -Dwa projekty - 2 pkt -Powyżej 2 projektów - 3 pkt
	Miejsce realizacji projektu	Preferuje projekty zależnie od liczby mieszkańców danej miejscowości na zasadzie im mniejsza miejscowość tym więcej punktów .	-Miejscowość do 2000 mieszkańców - 2 pkt -Miejscowość powyżej 2000 mieszkańców - 0 pkt
	Innowacyjność projektu	Preferuje operacje innowacyjne, oryginalne w skali lokalnej – tj. wykorzystujące nie praktykowane dotąd lokalnie rozwiązania technologiczne lub rozwiązania wykorzystujące lokalne zasoby, lokalny potencjał .	-Projekt nie zawierający elementów innowacyjnych - 0 pkt -Projekt posiadający charakter innowacyjny - 5 pkt
	Poziom zaangażowania społeczności lokalnej	Preferuje projekty, składane przez podmioty/organizacje działające na rzecz społeczności lokalnej, przewidujące ich znaczący udział w realizacji projektów. Kryterium preferujące współpracę między organizacjami .	-beneficjent realizuje projekt samodzielnie - 0 pkt -projekt realizowany z jednym partnerem - 3 pkt -projekt realizowany z więcej niż jednym partnerem - 5 pkt
	Zasięg oddziaływania projektu	Preferowane projekty realizowane w większej liczbie miejscowości . Kryterium preferuje także współpracę między mieszkańcami miejscowości .	-projekt realizowany w jednej miejscowości - 1 pkt -projekt realizowany w więcej niż jednej miejscowości - 2 pkt
	Wysokość wnioskowanej pomocy	Preferuje projekty, których oczekiwany przez wnioskodawców poziom dofinansowania jest niższy od maksymalnego przewidzianego dla danego działania. Może być określony procentowo lub też konkretnie wartościowo (mniej zalecane)	-operacje , których wkład własny jest równy minimalnemu wymaganemu w rozporządzeniu - 0 pkt -operacje , których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego o 10 % - 1pkt - projekty których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego o 20% - 2pkt -projekty których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego powyżej 30% - 3pkt

9.4 PROCEDURA ZMIANY KRYTERIÓW

Zmiany lokalnych kryteriów dokonuje Walne Zebranie Członków na wniosek Rady Związku, Zarządu lub co najmniej $\frac{1}{2}$ członków Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica”.

Uprawnieni zgłaszają pisemną propozycję zmian wraz ze szczegółowym uzasadnieniem do Zarządu Związku. Propozycje zmian po wcześniejszym pisemnym uzgodnieniu z Urzędem Marszałkowskim, są rozpatrywane na najbliższym Walnym Zebraniu Członków.

W przypadku zmiany lokalnych kryteriów wyboru będą one obowiązywać dla konkursów ogłoszonych po dniu zatwierdzenia zmian.

9.5 WZORY DOKUMENTÓW STANOWIĄCYCH ZAŁĄCZNIKI DO PROCEDUR KONKURSOWYCH

Wzór nr 1 – Karta weryfikacji złożonych przez beneficjenta dokumentów

KARTA WERYFIKACJI ZŁOŻONYCH PRZEZ BENEFICJENTA DOKUMENTÓW		KO nr 1 Wersja: 1.1 Strona 1 z 1
NUMER WNIOSKU:	IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:	
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEGO PROJEKTU:		
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR	☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty	
<i>Lp</i>	<i>Wykaz złożonych dokumentów</i>	<i>Liczba</i>
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
DATA I GODZINA WPLYNIĘCIA DOKUMENTÓW		
CZYTELNY PODPIS OSOBY PRZYJMUJĄCEJ DOKUMENTY		
CZYTELNY PODPIS OSOBY SKŁADAJĄCEJ DOKUMENTY		

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

- Pola zaciemnione wypełnia pracownik biura LGD
- Pola białe wypełnia osoba składająca dokumenty
- Kartę należy wypełnić piórem, długopisem lub cienkopisem
- Karta powinna być wypełniona w sposób czytelny

Wzór nr 2 – Zestawienie złożonych projektów

ZESTAWIENIE ZŁOŻONYCH PROJEKTÓW				
NUMER KONKURSU:				
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR		☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty		
lp	Tytuł złożonych operacji	Nazwa beneficjenta	Wartość całkowita projektu	Kwota dofinansowania
Razem				
MIEJSCE SPORZĄDZENIA:		DATA SPORZĄDZENIA:		
PODPISY OSOBY SPORZĄDZAJĄCEJ ZESTAWIENIE				

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

- Karta powinna być wypełniona w sposób czytelny
- Kartę uzupełnia pracownik biura LGD

Wzór nr 3 – Karta oceny zgodności operacji z LSR

KARTA OCENY zgodności operacji z LSR		KO nr 1 Wersja: 1.1 Strona 1 z 2
NUMER WNIOSKU:	IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:	
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEGO PROJEKTU:		
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR	☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty	
1. Czy realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia celów ogólnych LSR?		
CO 1: Poprawa jakości życia poprzez rozwój infrastruktury społecznej i technicznej		☐
CO 2: Rozwój wiedzy, innowacyjności i przedsiębiorczości		☐
CO 3: Wzbogacenie oferty turystycznej, kulturalnej i sportowej jako element promocji lokalnej		☐
2. Czy realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych LSR?		
CSZ 1.1	Wspieranie inicjatyw lokalnych zmierzających do poprawy infrastruktury społecznej.	☐
CSZ 1.2	Kształtowanie obszarów przestrzeni publicznej	☐
CSZ 2.1	Wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie szerzenia wiedzy	☐
CSZ 2.2	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	☐
CSZ 2.3	Rozwój systemów komunikacji na obszarze LGD	☐
CSZ 3.1	Wspieranie inicjatyw w zakresie tworzenia produktów turystycznych w oparciu o walory historyczne, architektoniczne i przyrodnicze	☐
CSZ 3.2	Upowszechnianie oraz uatrakcyjnianie inicjatyw lokalnych instytucji, samorządów, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych	☐
CSZ 3.3	Rozszerzanie oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu	☐
3. Czy realizacja operacji jest zgodna z przedsięwzięciami zaplanowanymi w LSR?		
P 1		☐
P 2		☐
P 3		☐
UZASADNIENIE ZGODNOŚCI OPERACJI Z ZAZNACZONYMI PRZEDSIĘWZIĘCIAMI W LSR		

KARTA OCENY zgodności operacji z LSR		KO nr 1 Wersja: 1.1 Strona 2 z 2
IMIĘ i NAZWISKO CZŁONKA RZ :		
Głosuję za uznaniem/nie uznaniem* operacji za zgodną z LSR (niepotrzebne skreślić)		
CZYTELNY PODPIS:		
MIEJSCE:	DATA:	
PODPIS SEKRETARZA POSIEDZENIA RZ		

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny

Pola białe wypełnia Członek RZ LGD biorący udział w ocenie zgodności

- a. Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem, lub cienkopisem
- b. Ocena zgodności polega na wpisaniu znaku „x” w kratce po prawej stronie przy każdym celu / przedsięwzięciu, z którym dana operacja jest zgodna. Zgodność operacji z LSR może występować w więcej niż jednym punkcie (można zaznaczyć więcej kwadracików). Operacja zostanie uznana za zgodną z LSR jeżeli będzie zgodna z: co najmniej jednym celem ogólnym, co najmniej jednym celem szczegółowym oraz co najmniej jednym przedsięwzięciem zapisanym w LSR.
- c. Dla ważności głosu niezbędne jest wypełnienie wszystkich pól białych.

Wzór nr 4 – Karta weryfikacji wypełnionej karty oceny zgodności operacji z LSR

KARTA WERYFIKACJI wypełnionej karty oceny zgodności operacji z LSR		KO nr 1 Wersja: 1.1 Strona 1 z 1
NUMER WNIOSKU:	IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:	
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEGO PROJEKTU:		
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR	☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty	
Czy karta oceny została wypełniona w sposób czytelny i trwały (piórem, długopisem, cienkopisem) i umożliwiający jednoznaczną identyfikację oceniającego?	Tak ☐	nie ☐
Czy oceniający udzielił odpowiedzi na wymagane pytania w stopniu umożliwiającym uznanie bądź nie uznanie operacji za zgodną z LSR?	☐	☐
Czy w karcie oceny złożono stosowne podpisy: oceniającego oraz sekretarza posiedzenia RS?	☐	☐
Czy oceniający przedstawił uzasadnienie zgodności operacji z przedsięwzięciami przewidzianymi do realizacji w LSR?	☐	☐
Czy oceniający wykreślił jeden z możliwych wariantów odpowiedzi w sformułowaniu dotyczących zgodności z LSR?	☐	☐
IMIĘ i NAZWISKO OSOBY WERYFIKUJĄCEJ:		
Uznaję/ nie uznaję, że karta oceny zgodności operacji z LSR została wypełniona poprawnie (niepotrzebne skreślić)		
MIEJSCE:	DATA:	CZYTELNY PODPIS WERYFIKUJĄCEGO:
PODPIS SEKRETARZA POSIEDZENIA RZ (tylko w przypadku nie uznania poprawności wypełnienia karty)		

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

- Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu weryfikacji
- Pola białe wypełnia weryfikujący kartę oceny
- Karta oceny może zostać uznana za ważną (poprawnie wypełnioną) tylko jeżeli odpowiedź na wszystkie pytania została udzielona „tak”

Wzór nr 5 - Karta oceny operacji wg. lokalnych kryteriów wyboru – dla działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”

KARTA OCENY operacji wg. lokalnych kryteriów wyboru		KO nr 2	
		Wersja: 1.1	
		Strona 1 z 1	
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:	
NAZWA / TYTUŁ WNOSKOWANEGO PROJEKTU:			
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR		RÓŻNICOWANIE W KIERUNKU DZIAŁALNOŚCI NIEROLNICZEJ	
NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA W RAMACH LSR			
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU		Punktacja	OCENA
1.1.	<i>Kryterium 1 - Zasoby, doświadczenie i kwalifikacje wnioskodawcy</i>	1. Zrealizowane projekty o zakresie podobnym do operacji, które mogą być realizowane w ramach działań osi 3 i 4 PROW - brak doświadczenia -0 pkt - Jeden projekt -1 pkt - Dwa projekty -2 pkt - Powyżej 2 projektów -3 pkt	
1.2.	<i>Kryterium 2 - Innowacyjność projektu</i>	- Projekt nie zawierający elementów innowacyjnych -0 pkt - Projekt posiadający charakter innowacyjny -5 pkt	
1.3.	<i>Kryterium 3 - Projekty związane z agroturystyką</i>	- operacja nie związana z agroturystyką -0pkt - operacja związana z agroturystyką -5 pkt.	
1.4.	<i>Kryterium 4 - Wysokość wnioskowanej pomocy</i>	- operacje, których wkład własny jest równy minimalnemu wymaganemu w rozporządzeniu - 0 pkt - operacje, których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego o 10 % - 1pkt - projekty których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego o 20% - 2 pkt - projekty których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego powyżej 30% - 3 pkt	
		SUMA PUNKTÓW	
IMIĘ i NAZWISKO CZŁONKA RZ :			
MIEJSCE:		DATA:	CZYTELNY PODPIS:
PODPIS SEKRETARZA POSIEDZENIA RZ			

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD, pola białe wypełnia oceniający

Pola białe wypełnia Członek RZ biorący udział w ocenie zgodności wg. lokalnych kryteriów wyboru

- Kartę należy wypełnić piórem, długopisem lub cienkopisem.
- Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.
- W punktach od 1.1 do 1.4 należy wpisać przyznaną liczbę punktów
- Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty

Wzór nr 6 - Karta oceny operacji wg. lokalnych kryteriów wyboru – dla działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”

KARTA OCENY operacji wg. lokalnych kryteriów wyboru		KO nr 2
		Wersja: 1.1
		Strona 1 z 1
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:
NAZWA / TYTUŁ WNOSKOWANEGO PROJEKTU:		
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR		TWORZENIE I ROZWÓJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW
NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA W RAMACH LSR		
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU		OCENA
1.1.	<i>Kryterium 1 - Zasoby, doświadczenie i kwalifikacje wnioskodawcy</i>	Zrealizowane projekty o zakresie podobnym do operacji -brak doświadczenia - 0 pkt -Jeden projekt - 1 pkt -Dwa projekty - 2 pkt -Powyżej 2 projektów - 3 pkt
1.2.	<i>Kryterium 2 - Innowacyjność projektu</i>	-Projekt nie zawierający elementów innowacyjnych - 0 pkt -Projekt posiadający charakter innowacyjny - 5 pkt
1.3.	<i>Kryterium 3 - Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w wyniku realizacji projektu w sektorze usług</i>	-miejsce pracy utworzone poza sektorem usług - 0 pkt -jedno miejsce pracy utworzone w sektorze usług - 1pkt -Ponad jedno miejsce pracy utworzone w sektorze usług - 3 pkt
1.4.	<i>Kryterium 4 - Zdolność wnioskodawcy do zapewnienia finansowania projektu</i>	-brak potwierdzenia zabezpieczenia - 0pkt -potwierdzone zabezpieczenie - 3 pkt
1.5.	<i>Kryterium 5 - Wysokość wnioskowanej pomocy</i>	-operacje , których wkład własny jest równy minimalnemu wymaganemu w rozporządzeniu - 0 pkt -operacje , których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego o 10 % - 1 pkt - projekty których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego o 20% - 2 pkt -projekty których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego powyżej 30% - 3 pkt
SUMA PUNKTÓW		
IMIĘ i NAZWISKO CZŁONKA RZ :		
MIEJSCE:	DATA:	CZYTELNY PODPIS:
PODPIS SEKRETARZA POSIEDZENIA RZ		

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD, pola białe wypełnia oceniający

Pola białe wypełnia Członek RZ biorący udział w ocenie zgodności wg. lokalnych kryteriów wyboru

a. Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem, lub cienkopisem.

b. Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.

c. W punktach od 1.1 do 1.5 należy wpisać przyznaną liczbę punktów

d. Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty

Wzór nr 7 - Karta oceny operacji wg. lokalnych kryteriów wyboru – dla działania „Odnowa i rozwój wsi”

KARTA OCENY operacji wg. lokalnych kryteriów wyboru		KO nr 2
		Wersja: 1.1
		Strona 1 z 1
NUMER WNIOSKU:	IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:	
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEGO PROJEKTU:		
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR	ODNOWA I ROZWÓJ WSI	
NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA W RAMACH LSR		
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU		OCENA
1.1.	<i>Kryterium 1 - Zasoby, doświadczenie i kwalifikacje wnioskodawcy</i>	1. Zrealizowane projekty o zakresie podobnym do operacji, które mogą być realizowane w ramach działań osi 3 i 4 PROW - brak doświadczenia - 0 pkt - Jeden projekt - 1 pkt - Dwa projekty - 2 pkt - Powyżej 2 projektów - 3 pkt
1.2.	<i>Kryterium 2 - Miejsce realizacji projektu</i>	- Miejscowość do 2000 mieszkańców - 2 pkt - Miejscowość powyżej 2000 mieszkańców - 0 pkt
1.3.	<i>Kryterium 3 - Projekt związany z poprawą Jakości życia mieszkańców na terenach wiejskich</i>	- operacja nie związana z poprawą jakości życia mieszkańców na terenach wiejskich - 0 pkt - operacja związana z poprawą jakości życia mieszkańców na terenach wiejskich - 5 pkt
1.4.	<i>Kryterium 4- Wysokość wnioskowanej pomocy</i>	- operacje, których wkład własny jest równy minimalnemu wymaganemu w rozporządzeniu - 0 pkt - operacje, których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego o 10% - 1 pkt - projekty których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego o 20% - 2 pkt - projekty których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego powyżej 30% - 3 pkt
SUMA PUNKTÓW		
IMIĘ i NAZWISKO CZŁONKA RZ :		
MIEJSCE:	DATA:	CZYTELNY PODPIS:
PODPIS SEKRETARZA POSIEDZENIA RZ		

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD, pola białe wypełnia oceniający

Pola białe wypełnia Członek RZ biorący udział w ocenie zgodności wg. lokalnych kryteriów wyboru

- Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem, lub cienkopisem.
- Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.
- W punktach od 1.1 do 1.4 należy wpisać przyznaną liczbę punktów
- Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością kart

Wzór nr 8 - Karta oceny operacji wg. lokalnych kryteriów wyboru – dla działania „Małe projekty”

		KARTA OCENY operacji wg. lokalnych kryteriów wyboru		KO nr 2
				Wersja: 1.1
				Strona 1 z 1
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:		
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEGO PROJEKTU:				
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR		MAŁE PROJEKTY		
NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA W RAMACH LSR				
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU				OCENA
1.1.	<i>Kryterium 1 - Zasoby, doświadczenie i kwalifikacje wnioskodawcy</i>	1. Zrealizowane projekty o zakresie podobnym do operacji -Brak doświadczenia - 0 pkt -Jeden projekt - 1 pkt -Dwa projekty - 2 pkt -Powyżej 2 projektów - 3 pkt		
1.2.	<i>Kryterium 2 - Miejsce realizacji projektu</i>	-Miejscowość do 2000 mieszkańców - 2 pkt -Miejscowość powyżej 2000 mieszkańców - 0 pkt		
1.3.	<i>Kryterium 3 - Innowacyjność projektu</i>	-Projekt nie zawierający elementów innowacyjnych - 0 pkt -Projekt posiadający charakter innowacyjny - 5 pkt		
1.4.	<i>Kryterium 4 - Poziom zaangażowania społeczności lokalnej</i>	-beneficjent realizuje projekt samodzielnie - 0 pkt -projekt realizowany z jednym partnerem - 3 pkt -projekt realizowany z więcej niż jednym partnerem - 5 pkt		
1.5.	<i>Kryterium 5 - Zasięg oddziaływania projektu</i>	-projekt realizowany w jednej miejscowości - 1 pkt -projekt realizowany w więcej niż jednej miejscowości - 2 pkt		
1.6.	<i>Kryterium 6 - Wysokość wnioskowanej pomocy</i>	-operacje , których wkład własny jest równy minimalnemu wymaganemu w rozporządzeniu - 0 pkt -operacje , których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego o 10 % - 1 pkt - projekty których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego o 20% - 2 pkt -projekty których wkład własny jest wyższy od wymaganego wkładu minimalnego powyżej 30% - 3 pkt		
SUMA PUNKTÓW				
IMIĘ i NAZWISKO CZŁONKA RZ:				
MIEJSCE:		DATA:		CZYTELNY PODPIS:
PODPIS SEKRETARZA POSIEDZENIA RZ				

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD, pola białe wypełnia oceniający

Pola białe wypełnia Członek RZ biorący udział w ocenie zgodności wg. lokalnych kryteriów wyboru

a. Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem, lub cienkopisem.

b. Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.

c. W punktach od 1.1 do 1.6 należy wpisać przyznaną liczbę punktów

d. Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty

Wzór nr 9 – Karta podsumowująca oceny

KARTA PODSUMOWUJĄCA OCENY		KO nr 1	
		Wersja: 1.1	
		Strona 1 z 1	
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:	
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEGO PROJEKTU:			
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR		☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty	
Lp	IMIĘ I NAZWISKO CZŁONKA RZ	SUMA PUNKTÓW W OCENIE OPERACJI CZŁONKA RZ	
		SUMA PUNKTÓW	
		ŚREDNIA OCENA (suma punktów podzielona przez liczbę członków oceniających)	
MIEJSCE:		DATA:	CZYTELNY PODPIS:
PODPIS SEKRETARZA POSIEDZENIA RZ			

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu weryfikacji

Pola białe wypełnią sekretarze posiedzenia

- kolumna „Imię i nazwisko członka RZ” zawiera listę członków obecnych na posiedzeniu;
- kolumna „Suma punktów członków RZ” zawiera sumę punktów przeniesioną z indywidualnych kart oceny członków RZ.
- następnie należy zsumować punkty wszystkich członków
- zsumowane punkty dzielimy przez liczbę członków biorących udział w posiedzeniu, co daje średnią ocenę operacji.

Wzór nr 10 – Karta weryfikacji wypełnionej karty oceny operacji wg. lokalnych kryteriów wyboru

KARTA WERYFIKACJI wypełnionej karty oceny operacji wg. lokalnych kryteriów wyboru		KO nr 1	
		Wersja: 1.1	
		Strona 1 z 1	
NUMER WNIOSKU:	IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:		
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEGO PROJEKTU:			
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR	☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty		
		Tak	nie
Czy karta oceny została wypełniona w sposób czytelny i trwały (długopisem, piórem, cienkopisem) i umożliwiający jednoznaczną identyfikację oceniającego?		☐	☐
Czy zostały uzupełnione wszystkie pola?		☐	☐
Czy oceniający przydzielił oceny w poszczególnych kryteriach zgodnie z możliwymi punktami?		☐	☐
Czy zostały zsumowane punkty przez członka RZ?		☐	☐
Czy w karcie oceny złożono stosowne podpisy: oceniającego oraz sekretarza posiedzenia RZ?		☐	☐
IMIĘ i NAZWISKO OSOBY WERYFIKUJĄCEJ:			
Uznaję/ nie uznaję, że karta oceny operacji wg. lokalnych kryteriów została wypełniona poprawnie (niepotrzebne skreślić)			
MIEJSCE:		DATA:	
		CZYTELNY PODPIS WERYFIKUJĄCEGO:	
PODPIS SEKRETARZA POSIEDZENIA RZ (tylko w przypadku nie uznania poprawności wypełnienia karty)			

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

- Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu weryfikacji
- Pola białe wypełnia weryfikujący kartę oceny
- Karta oceny może zostać uznana za ważną (poprawnie wypełnioną) tylko jeżeli odpowiedź na wszystkie pytania została udzielona „tak”

**Wzór nr 11 – lista wniosków odrzuconych podczas oceny zgodności
operacji z LSR**

LISTA PROJEKTÓW ODRZUCONYCH W RAMACH OCENY ZGODNOŚĆ OPERACJI Z LSR			
NUMER KONKURSU:			
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR		☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty	
lp	Tytuł odrzuconych operacji		Numer wniosku
MIEJSCE SPORZĄDZENIA:		DATA SPORZĄDZENIA:	
PODPISY OSOBY SPORZAJĄCEJ ZESTAWIENIE			

- INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:**
- Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD
  - Pola białe wypełnia sekretarz zebrania RZ

Wzór nr 12 – lista wniosków które nie zostały wybrane do dofinansowania w ramach budżetu LGD

LISTA WNIOSKÓW NIE WYBRANYCH DO DOFINANSOWANIA W RAMACH BUDŻETU LGD			
NUMER KONKURSU:			
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR		☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty	
Lp.	Tytuły operacji nie wybranych do dofinansowania	Numer wniosku	Nazwa beneficjenta
MIEJSCE SPORZĄDZENIA:		DATA SPORZĄDZENIA:	
PODPISY OSOBY SPORZĄDZĄCEJ ZESTAWIENIE			

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

- Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD
- Pola białe wypełnia sekretarz zebrania RZ

LISTA WNIOSKÓW WYBRANYCH DO DOFINANSOWANIA W RAMACH BUDŻETU LGD					
NUMER KONKURSU:					
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR		☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty			
Lp	Tytuł operacji wybranych do dofinansowania	Numer wniosku	Nazwa beneficjenta	Całkowita kwota realizacji operacji	Kwota do refundacji
MIEJSCE SPORZĄDZENIA:		DATA SPORZĄDZENIA:			
PODPISY OSOBY SPORZĄDZĄCEJ ZESTAWIENIE					

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

- Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD
- Pola białe wypełnia sekretarz zebrania RZ

Wzór nr 14. - Wniosek o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji

WNIOSK O PONOWNE ROZPATRZENIE WNIOSKU o dofinansowanie operacji		WOPRW	
		Wersja: 1.1	
		Strona 1 z 1	
NUMER WNIOSKU:		IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY:	
NAZWA / TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI:			
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR		☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty	
DECYZJA RADY O NIEWYBRANIU PROJEKTU ZAPADŁA NA ETAPIE:		☐ Oceny zgodności z LSR ☐ Oceny projektów wg. lokalnych kryteriów wyboru	
UZASADNIENIE DLA WSZCZĘCIA PROCEDURY ODWOŁAWCZEJ:			
IMIĘ i NAZWISKO / NAZWA WNIOSKODAWCY:			
ADRES ZAMIESZKANIA / SIEDZIBY WNIOSKODAWCY			
ADRES KORESPONDENCYJNY (jeżeli inny niż wskazany powyżej)			
TELEFON KONTAKTOWY WNIOSKODAWCY:			
ADRES E-MAIL WNIOSKODAWCY:			
WNOSZĘ O PONOWNE ROZPATRZENIE WNIOSKU O DOFINANSOWANIE OPERACJI PRZEZ RADĘ STOWARZYSZENIA LGD			
MIEJSCE:		DATA:	
			CZYTELNY PODPIS:
POTWIERDZENIE ZŁOŻENIA WNIOSKU W BIURZE LGD PRZEZ PERSONEL LGD		DATA:	
			CZYTELNY PODPIS:

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA WNIOSKU:

- Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD
- Pola białe wypełnia wnioskodawca
- Wniosek będzie uznany za poprawnie złożony, tylko w sytuacji wypełnienia wszystkich białych pól, w tym w szczególności uzasadnienia dla wszczęcia procedury odwoławczej.

Wzór nr 15 – uchwała Rady Związku Stowarzyszeń

UCHWAŁA NR .....
RADY ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ
Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica”
z dnia .....

w sprawie: wyboru operacji do dofinansowania w ramach budżetu LGD

Na podstawie § 9 ust 2 Regulaminu Organizacyjnego Rady Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica”
Rada Związku uchwała, co następuje:

§ 1

Dokonuje się wyboru operacji do dofinansowania w ramach budżetu LGD, których lista stanowi załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Związku.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wzór nr 16 - Wzór pisma informującego beneficjentów

Pyrzowice, dn. ....

Pani/Pan*

.....

Nr wniosku

.....

LGD Brynica /../200..

Informujemy, iż w dniu ..... odbyło się posiedzenie Rady Związku Stowarzyszeń LGD „Brynica to nie granica” na którym członkowie Rady dokonali oceny złożonego przez ..... wniosku o dofinansowanie operacji w ramach działania

.....

Wyżej wymieniona operacja została uznana za **zgodną/ nie zgodną*** z LSR oraz **została/ nie została*** zakwalifikowana do operacji wybranych do dofinansowania w ramach budżetu Związku Stowarzyszeń LGD „Brynica to nie granica”.

Od decyzji Rady Stowarzyszenia przysługuje odwołanie w ciągu 7 dni kalendarzowych od daty dostarczenia postanowienia, jednak w terminie nie przekraczającym 14 dni od daty wysłania pisma.

Z poważaniem

* niepotrzebne skreślić

10. Budżet LSR dla każdego roku realizacji LSR

Rok	Kategoria kosztu / wydatku	Działania osi 4 przeprowadzane przez LGD											
		4.1/413 – Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju					4.21 - Wdrażanie projektów współpracy			4.31 – Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja			Razem oś 4
		Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Razem 4.1/413	Przygotowanie projektów współpracy	Realizacja projektów współpracy	Razem 4.21	Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Razem 4.31	
2008-2009	całkowite	0,00	0,00	0,00	456 634,29	456 634,29	0,00	0,00	0,00	92 453	51 997	144 450	
	kwalikowalne	0,00	0,00	0,00	456 634,29	456 634,29	0,00	0,00	0,00	92 453	51 997	144 450	601 084,29
	do refundacji	0,00	0,00	0,00	319 644,00	319 644,00	0,00	0,00	0,00	92 453	51 997	144 450	464 094,00
2010	całkowite	0,00	400 000,00	533 333,34	714 285,72	1 647 619,06	0,00	0,00	0,00	152 933	58 000	210 933	1 858 552,06
	kwalikowalne	0,00	400 000,00	533 333,34	714 285,72	1 647 619,06	0,00	0,00	0,00	152 933	58 000	210 933	1 858 552,06
	do refundacji	0,00	200 000,00	400 000,00	500 000,00	1 100 000,00	0,00	0,00	0,00	152 933	58 000	210 933	1 310 933,00
2011	całkowite	500 000,00	1 000 000,00	1 250 000,00	1 493 634,28	4 243 634,28	15 000,00	50 000,00	65 000,00	192 933	102 350	295283	4 603 917,28
	kwalikowane	500 000,00	1 000 000,00	1 250 000,00	1 493 634,28	4 243 634,28	15 000,00	50 000,00	65 000,00	192 933	102 350	295283	4 603 917,28
	do refundacji	250 000,00	500 000,00	1 000 000,00	1 045 544,00	2 795 544,00	15 000,00	50 000,00	65 000,00	192 933	102 350	295283	3 155 827,00
2012	całkowite	300 000,00	1 000 000,00	2 000 000,00	300 000,00	3 600 000,00	15 000,00	54 431,00	69 431,00	328 378,76	85 500,00	413 878,76	4 083 309,76
	kwalikowane	300 000,00	1 000 000,00	2 000 000,00	300 000,00	3 600 000,00	15 000,00	54 431,00	69 431,00	328 378,76	85 500,00	413 878,76	4 083 309,76
	do refundacji	150 000,00	500 000,00	1 600 000,00	210 000,00	2 460 000,00	15 000,00	54 431,00	69 431,00	328 378,76	85 500,00	413 878,76	2 943 309,76
2013	całkowite	0,00	200 000,00	1 000 000,00	439 251,43	1 639 251,43	15000,00	54 431,00	69 431,00	293 378,76	85 500,00	378 878,76	2 087 561,19
	kwalikowalne	0,00	200 000,00	1 000 000,00	439 251,43	1 639 251,43	15 000,00	54 431,00	69 431,00	293 378,76	85 500,00	378 878,76	2 087 561,19
	do refundacji	0,00	100 000,00	800 000,00	307 476,00	1 207 476,00	15 000,00	54 431,00	69 431,00	293 378,76	85 500,00	378 878,76	1 655 785,76
2014	Całkowite	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				282 915,60	101 769,08	384 684,68	384 684,68
	kwalikowane	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				282 915,60	101 769,08	384 684,68	384 684,68
	do refundacji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				282 915,60	101 769,08	384 684,68	384 684,68
2015	Całkowite									142 557,80	0,00	142 557,80	142 557,80
	kwalikowalne									142 557,80	0,00	142 557,80	142 557,80
	do refundacji									142 557,80	0,00	142 557,80	142 557,80
2008-2015	Całkowite	800 000,00	2 600 000,00	4 783 333,34	3 403 805,72	11 587 139,06	45 000,00	158 862,00	203 862,00	1 485 549,92	485 116,08	1 970 666,00	13 761 667,06
	Kwalifikowane	800 000,00	2 600 000,00	4 783 333,34	3 403 805,72	11 587 139,06	45 000,00	158 862,00	203 862,00	1 485 549,92	485 116,08	1 970 666,00	13 761 667,06
	do refundacji	400 000,00	1 300 000,00	3 800 000,00	2 382 664,00	7 882 664,00	45 000,00	158 862,00	203 862,00	1 485 549,92	485 116,08	1 970 666,00	10 057 192,00

listopad 2011

Założenia do budżetu LSR:

W związku z rozszerzeniem obszaru Lokalnej Grupy Działania „Brynica to nie granica” o 3 nowe gminy: Mierzęcice, Psary i Świerklaniec, liczba ludności zamieszkująca obszar LGD wzrosła z 38 493 osób do 67 954 osób. Konieczne były więc zmiany w budżecie i zwiększenie środków w ramach działania 4.1/413 – *Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju* do kwoty 7 882 664,00 zł (wzrost o 3 417 476 zł), działania 4.21 - *Wdrażanie projektów współpracy* do kwoty 203 862,00 (wzrost o 88 383,00 zł) oraz w ramach działania 4.31 – *Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja* gdzie suma ta wzrosła do kwoty 1 970 666,00 (wzrost o 854 369,00 zł).

Kwota przypadająca na mieszkańca: 148 zł , z czego:

- 116 zł – Wdrażanie LSR tj. 7 882 664,00 zł
- 3zł – Projekty współpracy tj. 203 862,00 zł
- 29 zł – Funkcjonowanie LGD tj. 1 970 666,00 zł

Kwoty przeznaczone na działanie 4.1/413 – *Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju*:

- *Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej* stanowią 5,07% środków przeznaczonych na wdrażanie LSR, tj. 400.000,00 zł
- *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw* stanowią po 16,49% środków przeznaczonych na wdrażanie LSR tj. 1 300 000,00 zł
- *Odnowa i rozwój wsi* stanowi 48,21% puli środków przeznaczonych na wdrażanie LSR, tj. 3 800 000,00 zł
- *Małe projekty* stanowią 30,23% puli środków przeznaczonych na wdrożenie LSR, tj. 2 382 664,00 zł.

Koszty bieżące stanowią 14,77% wszystkich innych wydatków w ramach LSR.

Kwoty 1 970 666,00 zł przeznaczoną na działanie 4.31 – *Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja* podzielono w następujący

sposób:

- Koszty bieżące LGD – 1 485 549,92 zł (75,38%)
- Nabywanie umiejętności i Aktywizacja – 485 116,08 zł (24,62%)

Uzasadnienie:

1. Mikroprzedsiębiorcy i rolnicy mogą wnioskować o wsparcie inwestycji do Osi III PROW poprzez Urząd Marszałkowski lub ARiMR oraz do innych programów np. RPO WŚL.,

PROW, POIŚ, POIG, POKL - w związku z czym niewielka pula środków została przeznaczona na tego typu inwestycje.

2. Na odnowę i rozwój wsi założono stosunkowo znaczące wsparcie – z uwagi na fakt, że z nowo powstałej infrastruktury będą korzystać wszyscy mieszkańcy danej miejscowości objętej wsparciem.

3. Kwota przeznaczona na tzw. „Małe projekty” jest zgodna z zamierzeniami organizacji społecznych i mieszkańców, z uwagi na konieczny wkład finansowy wnioskodawcy będą aplikować o kwoty nie większe niż 25 tys. zł.

11. Opis procesu przygotowania LSR

W tworzenie strategii angażowało się wiele osób i instytucji. Warunkiem skutecznego jej opracowania była identyfikacja potencjalnych partnerów i uczestników pracy nad strategią oraz ich analiza. Analizę interesariuszy – a więc osób fizycznych lub instytucji, które mogą (pośrednio lub bezpośrednio, pozytywnie lub negatywnie) wpływać na rozwój LGD. Zostały wybrane odpowiednie podmioty reprezentujące 3 sektory: przedsiębiorców, samorządy i organizacje pozarządowe. Strategia i jej realizacja ma dostarczyć efektu synergicznego w oparciu o potencjały oraz specyfikę potencjałów poszczególnych sektorów (publicznego, prywatnego oraz obywatelskiego) – efekt synergii może być osiągnięty, gdy partnerzy poznają wzajemne oczekiwania i korzyści związane z podjęciem współpracy. Analiza interesariuszy przeprowadzona została w trzech krokach:

- rozpoznanie osób, instytucji i organizacji na które może mieć wpływ LGD, które mają wpływ na LGD, które mogą być użyteczne nawet jeżeli pozostają poza wpływem LGD, które mogą stać się stroną konfliktową, bądź „odczytać” tworzenie strategii jako zagrożenie dla swoich interesów, z którymi i tak trzeba się będzie kontaktować tworząc strategię,
- pogrupowanie interesariuszy zgodnie z rolami i rodzajami wpływu na interesariuszy głównych (ich interesy są związane z celami i sposobem funkcjonowania LGD – należy przypuszczać że są to potencjalni partnerzy i beneficjenci LGD), interesariuszy drugorzędnych (instytucje i podmioty, które będą musiały kontaktować się z LGD), interesariusze pozostali – (podmioty które mogą w przyszłości włączyć się w działania LGD),
- przeprowadzenie analizy przewidywanych zachowań oraz stopnia uczestniczenia w pracach LGD.

Efektem końcowym przeprowadzonej analizy było zbiorcze opracowanie interesariuszy zawierające informacje ważne z punktu widzenia budowania i realizacji strategii oraz działania LGD.

Została przeprowadzona diagnoza, która polegała na identyfikacji, gromadzeniu i analizie danych na temat obszaru i podmiotów objętych planowaniem. Zawiera w sobie elementy retrospektywne oraz prospektywne, oceniające potencjały wewnętrzne obszaru oraz uwarunkowania o charakterze zewnętrznym obejmująca prognozy międzynarodowe, krajowe, regionalne, powiatowe wreszcie gminne o ile mają potencjalny wpływ na działania LGD.

Pozyskanie danych do diagnozy przebiegało trójdrożnie:

- pozyskanie wiarygodnych i aktualnych danych liczbowych charakteryzujących poszczególne potencjały analizowanego obszaru oraz ich analiza (to co było),
- analiza dokumentów koncepcyjnych i prognostycznych dotyczących, bądź odnoszących się do obszarów wiejskich (to co będzie),
- bezpośrednie metody badania mieszkańców (ankieta, wywiad, dyskusje panelowe, metody warsztatowe), zmierzająca do uchwycenia specyfiki aksjologicznej oraz określenia „wartości lokalnych” (to co było/jest/będzie ważne) – jest to społeczna ocena sytuacji wyjściowej.

Wymagane informacje uzupełniono o informacje dodatkowe, istotne z punktu widzenia celów strategicznych oraz przyjętych do realizacji tematów wiodących - adekwatność wyboru informacji będzie przedmiotem oceny.

Następnie wyznaczono wizję rozwoju - określenie pożądanego stanu docelowego dla organizacji w perspektywie kilku- kilkunastu lat.

Strategia nie dotyczy wszystkich spraw i problemów występujących na danym terenie – jest budowana wokół jednego lub więcej tematów związanych z LGD.

Wybór tematów jest sprawą kluczową – został on związany z lokalnymi zasobami i szansami. Skoncentrował się na jednym temacie, daje większą szansę na osiągnięcie sukcesu i przetrwanie partnerstwa. Decyzja każdorazowo zależała jednak od społeczności lokalnych w szczególności do przedstawicieli LGD.

Cele stanowią rozszerzenie wizji. Pokazują, w jaki sposób chcemy ją osiągnąć, muszą być zwięźle sformułowane.

Po wyznaczeniu celów zostały wyznaczone projekty realizacyjne.

12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR

Prowadzony będzie monitoring realizacji LSR w dwóch horyzontach:

- długofalowym, obserwować będziemy postęp (dynamikę) realizacji celów *Lokalnej Strategii Rozwoju* oraz zachodzące zmiany strukturalne;
- bieżącym, monitorować będziemy obraz postępu w realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Podstawową jednostką odpowiedzialną za realizację *Lokalnej Strategii Rozwoju* jest Zarząd LGD.

W tym kontekście do jego zadań będzie należało:

- Zarządzanie realizacją LSR
- Przygotowywanie Programów Operacyjnych i planowanych budżetów oraz przedstawianie ich do zatwierdzenia Radzie LGD
- Koordynacja i kontrola prawidłowości realizacji Programów Operacyjnych i wchodzących w ich zakres projektów;
- Zarządzanie środkami finansowymi przeznaczonymi w budżecie LGD na realizację LSR oraz środkami pozyskanymi na ten cel ze źródeł zewnętrznych (w tym ze źródeł pomocowych);

Co najmniej dwa razy w ciągu roku (do 30 czerwca oraz do 31 grudnia) przedstawianie Radzie LGD raportu z realizacji LSR. Raport sporządzany na koniec roku musi zawierać

prezentację podstawowych wskaźników charakteryzujących postęp w realizacji założonych celów strategicznych;

Prowadzenie działalności promocyjnej i informacyjnej związanej z *LSR*.

Lokalna Strategia Rozwoju jest dziełem zbiorowym społeczności lokalnej. Dokument ten, mimo iż jest przede wszystkim dokumentem orientującym działania Zarządu LGD, winien zyskać powszechne poparcie społeczności oraz mobilizować ją do wspólnych wysiłków w jego realizacji. Stąd też, Zarząd spośród członków LGD powinien powołać Zespół Monitorujący Lokalną Strategię Rozwoju.

Zadania Zespołu Monitorującego powinny obejmować:

- Kontrolę nad zgodnością realizacji poszczególnych programów operacyjnych z priorytetami i założonym planem;
- Opiniowanie podstawowych dokumentów powstających w związku z realizacją Lokalnej Strategii Rozwoju
- Pomoc merytoryczną dla realizacji zadań;
- Mobilizację aktywności społecznej wokół celów i zadań Lokalnej Strategii Rozwoju
- Czuwanie nad niezależnością Zespołu.

Spotkania Zespołu Monitorującego powinny odbywać się co najmniej raz w ciągu pół roku, ale nie częściej niż raz na kwartał, jeżeli realizacja strategii przebiega bez zakłóceń. Spotkania Zespołu Monitorującego będą zwoływane z inicjatywy Zarządu lub Rady LGD.

Pierwszym zadaniem Zespołu Monitoringu odpowiedzialnego za prowadzenie monitoringu realizacji *Lokalnej Strategii Rozwoju* będzie:

- określenie szczegółowego zestawu wskaźników dla poszczególnych celów strategicznych; zestaw ten obrazować powinien dynamikę oraz strukturę zjawisk objętych poszczególnymi celami;
- zbudowanie na tej podstawie wskaźnika(ów) syntetycznego(ych) obrazującego poziom osiągnięcia celów strategicznych;

Materiały te zostaną zaprezentowane Radzie LGD do akceptacji, jako wytyczna dla sporządzanych przez Zarząd LGD corocznych raportów z realizacji *Planu*.

Zaś dalszym zadaniem będzie:

- prowadzenie stałej obserwacji kształtowania się zaprojektowanych wskaźników w określonych przedziałach czasowych, wynikających z ich specyfiki.

Dane analizowane na bieżąco pozwolą na rozpoznanie trudności i ewentualnych opóźnień w realizacji konkretnych przedsięwzięć oraz na ocenę zaangażowania poszczególnych ogniw odpowiedzialnych za ich wykonanie. Pomocne w tym zakresie będzie następujące proste narzędzie:

**ANKIETA MONITORUJĄCA POSTĘP REALIZACJI
LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU**

*Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica”
za rok _____*

ZALECENIA OGÓLNE

1. **Beneficjent czytelnie wypełnia niebieskim lub czarnym kolorem wyłącznie białe pola ankiety. W sytuacji, kiedy dane pole w ankiecie, będące polem tekstowym, nie dotyczy Beneficjenta, należy wstawić kreskę.**

IMIĘ I NAZWISKO/ NAZWA BENEFICJENTA	
ADRES ZAMIESZKANIA/ ADRES SIEDZIBY BENEFICJENTA	
TYTUŁ OPERACJI	
OKRES REALIZACJI OPERACJI [RRRR-MM-DD]	
NUMER UMOWY	
KWOTA REFUNDACJI [ZŁ]	
OPIS OPERACJI <i>Należy opisać główny zakres operacji np. i rodzaj nabytych środków trwałych , ilość wybudowanych, zmodernizowanych</i>	

obiektów budowlanych, ilość oraz zakres zorganizowanych szkoleń, warsztatów, imprez

Ten punkt powinien zawierać również opis problemów napotkanych podczas realizacji operacji np. anektowanie umowy

WSKAŹNIKI REALIZACJI OPERACJI

2. Proszę wskazać, wypełniając kolumnę „Wartość”, które wskaźniki produktu oraz rezultatu zostały osiągnięte w wyniku realizacji operacji poprzez podanie ich wartości (dla roku, którego dotyczy ankieta)

Cel ogólny I. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA POPRZEZ ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TECHNICZNEJ		
	<i>Wskaźniki</i>	<i>Wartość</i>
Cel szczegółowy 1.1. Wspieranie inicjatyw lokalnych zmierzających do poprawy infrastruktury społecznej	<i>Ile obiektów związanych z poprawą życia mieszkańców zostało zmodernizowanych?</i>	
Przedsięwzięcie 1.1.1. Budowa i remonty obiektów pełniących ważne funkcje publiczne	<i>Ile świetlic zostało wyremontowanych?</i>	
Przedsięwzięcie 1.1.2. Budowa i remonty infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	<i>Ile obiektów sportowych zostało wyremontowanych?</i>	
Przedsięwzięcie 1.1.3. Rozwój obiektów publicznych zmierzający do uatrakcyjnienia przedsięwzięć kulturalnych	<i>Ile obiektów widowiskowych zostało doposażonych?</i>	
Cel szczegółowy 1.2. Kształtowanie obszarów przestrzeni publicznej	<i>Na obszarze ilu miejscowości dokonano rewitalizacji terenu do celów rekreacyjnych?</i>	
Przedsięwzięcie 1.2.1. Oznakowanie i rozbudowa małej infrastruktury turystycznej w szczególności tras rowerowych i konnych	<i>Ile ścieżek rekreacyjnych zostało oznakowanych?</i>	
Przedsięwzięcie 1.2.2. Budowa miejsc wypoczynku i biwakowych	<i>Ile powstało placów zabaw?</i>	
Przedsięwzięcie 1.2.3. Rozwój i rozbudowa infrastruktury technicznej w tym centrów miejscowości	<i>Ile centrów miejscowości podlegało renowacji?</i>	
Cel ogólny II. ROZWÓJ WIEDZY, INNOWACYJNOŚCI I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI		
	<i>Wskaźniki</i>	<i>Wartość</i>
Cel szczegółowy 2.1. Wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie szerzenia wiedzy	<i>Ile zrealizowano projektów, mających na celu wykorzystanie Internetu do szerzenia wiedzy?</i>	

Przedsięwzięcie 2.1.1. Działania wspierające organizacje pozarządowe m.in. w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania	<i>Ilu członków organizacji pozarządowej wzięło udział w szkoleniach podnoszących ich kompetencje?</i>	
	<i>Ile zrealizowano cykli szkoleń dla NGO?</i>	
Przedsięwzięcie 2.1.2. Działania wspierające podnoszenie kwalifikacji mieszkańców obszaru LGD	<i>Ile osób uczestniczyło w szkoleniach mających na celu podniesienie kwalifikacji?</i>	
	<i>Ile zrealizowano cykli szkoleń dla mieszkańców obszaru LGD?</i>	
Przedsięwzięcie 2.1.3. Rozwój nowoczesnych metod kształcenia przez Internet	<i>Ile osób w ciągu roku skorzystało z nowoczesnych metod kształcenia?</i>	
	<i>Ile powstało stron edukacyjnych o różnej tematyce?</i>	
Cel szczegółowy 2.2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	<i>Ile przedsiębiorstw zostało doposażonych?</i>	
Przedsięwzięcie 2.2.1. Szkolenia, przekazywanie wiedzy pomagającej w rozwoju przedsiębiorczości	<i>Ile osób poszerzyło swoją wiedzę nt. rozwoju działalności gospodarczej?</i>	
	<i>Ile realizowano cykli szkoleń skierowanych do przedsiębiorców?</i>	
Przedsięwzięcie 2.2.2. Tworzenie centrum innowacyjności, wspierających rozwój przedsiębiorstw	<i>Ile utworzono nowych miejsc pracy?</i>	
	<i>Ile zrealizowano projektów o charakterze innowacyjnym?</i>	
Cel szczegółowy 2.3. Rozwój systemów komunikacji na obszarze LGD	<i>Ile powstało źródeł informacji o obszarze LGD?</i>	
Przedsięwzięcie 2.3.1. Inicjatywy lokalne samorządów, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych wykorzystujących nowoczesne metody komunikacji	<i>Ile utworzono portali internetowych ułatwiających pozyskiwanie informacji o inicjatywach lokalnych?</i>	
Przedsięwzięcie 2.3.2. Współpraca samorządów, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych w zakresie upowszechniania informacji o obszarze LGD	<i>Ilu usługodawców zareklamowało swoją działalność za pomocą publikacji wydawanych na obszarze LGD?</i>	
	<i>Jaki był nakład jednego numeru informatora o obszarze LGD ?</i>	
Cel ogólny III. WZBOGACENIE OFERTY TURYSTYCZNEJ I KULTURALNEJ JAKO ELEMENT PROMOCJI LOKALNEJ		
	<i>Wskaźniki</i>	<i>Wartość</i>
Cel szczegółowy 3.1. Wspieranie inicjatyw w	<i>Ile imprez kulturalno- oświatowych zorganizowano na terenie odnowionego</i>	

zakresie tworzenia produktów turystycznych w oparciu o walory historyczne, architektoniczne i przyrodnicze	<i>obiekty zabytkowe?</i>	
Przedsięwzięcie 3.1.1. Odnawianie, oznakowanie i konserwacja lokalnych pomników historycznych i przyrodniczych	<i>Ile obiektów zabytkowych wyremontowano?</i>	
Przedsięwzięcie 3.1.2. Wspieranie rozwoju i wyposażenia gospodarstw agroturystycznych	<i>Ile gospodarstw agroturystycznych doposażono?</i>	
Przedsięwzięcie 3.1.3. Wspierania działań w zakresie tworzenia skansenu kultury lokalnej oraz produktów regionalnych	<i>Ile osób wzięło udział w warsztatach promujących kulturę ludową?</i>	
	<i>Ile stworzono produktów lokalnych?</i>	
Cel szczegółowy 3.2. Upowszechnienia oraz uatrakcyjnienia inicjatyw lokalnych instytucji, samorządów, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych	<i>Ile zrealizowano inicjatyw artystyczno-edukacyjnych dla mieszkańców obszaru LGD?</i>	
Przedsięwzięcie 3.2.1. Inicjatywy lokalne w zakresie ekspozycji, publikacji i promocji walorów lokalnych obszaru LGD	<i>Ile ekspozycji archeologicznych zrealizowano?</i>	
	<i>Ile wydano publikacji o miejscowościach z obszaru LGD?</i>	
Przedsięwzięcie 3.2.2. Wspieranie rozwoju technicznego i materialnego organizacji ukierunkowanych na upowszechnianie kultury lokalnej	<i>Ile grup kultywujących tradycje lokalne zakupiło stroje?</i>	
	<i>Ile sztuk mundurów zakupiono?</i>	
	<i>Dla ilu orkiestr lokalnych zakupiono wyposażenie instrumentalne?</i>	
Przedsięwzięcie 3.2.3. Realizacja działań kulturalno-wychowawczych oraz rozrywkowych na obszarze LGD	<i>Ile spotkań autorskich z artystami różnych dziedzin sztuki zorganizowano?</i>	
	<i>Ile osób uczestniczyło w spotkaniach o charakterze kulturalnym?</i>	
Cel szczegółowy 3.3. Rozszerzanie oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu	<i>Ile zrealizowano akcji promujących walory lokalne obszaru LGD ?</i>	
Przedsięwzięcie 3.3.1.	<i>Ile osób wzięło udział w imprezach</i>	

Inicjatywy lokalne promujące walory lokalne oraz poszerzających formy rekreacji na obszarze LGD w szczególności imprezy kulturalne	<i>związanych z kultywowaniem tradycji i obrzędów obszaru LGD?</i>	
Przedsięwzięcie 3.3.2. Inicjatywy wspierające program aktywności sportowej w szczególności imprezy oraz zawody sportowe	<i>Ile zrealizowano imprez promujących aktywność sportową?</i>	
	<i>Ile osób uczestniczyło w wydarzeniach o charakterze sportowy?</i>	
Przedsięwzięcie 3.3.3. Wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz integracji społeczności poprzez organizację wycieczek tematycznych, wyjazdów i wizyt studyjnych	<i>Ile zrealizowano wyjazdów na spotkania kulturalne dla mieszkańców o członków organizacji?</i>	
	<i>Ile osób uczestniczyło w wyjazdach integracyjnych?</i>	

3. Proszę określić, czy w ramach realizacji operacji powstała wartość dodana projektu, która wynika z przebiegu i realizacji operacji i jest związana z osiągnięciem dodatkowych rezultatów, nie wynikających bezpośrednio z celów projektu i z jego działań np. dostarczenie nowych usług, zwiększenie liczby osób mających dostęp do szkoleń?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(pieczęć, czytelny podpis wypełniającego ankietę)

Dane zebrane przy pomocy tego typu narzędzi, choć będą niewątpliwie miały przede wszystkim charakter informacyjny, pozwolą jednak na ilościowe śledzenie zaawansowania prac w zakresie poszczególnych zadań, co umożliwi podjęcie interwencji (udzielenie pomocy) w przypadku braku postępów bądź wystąpienia trudności w trakcie realizacji zadań.

Przedstawione powyżej założenia monitoringu realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju kładą nacisk na oceny ilościowe. Dla pełnego monitoringu konieczne jest uzupełnienie ich o prowadzenie obserwacji zmian jakościowych.

Dla takich obserwacji najlepszą metodą będzie zastosowanie badań ankietowych różnych grup społecznych. Celowym jest więc opracowanie formularza ankiety, która pozwoli na: sprawdzanie postrzegania przez środowiska opiniotwórcze i reprezentatywne grupy mieszkańców zarówno wdrażanego Lokalnej Strategii Rozwoju, jak i zmian zachodzących w LGD oraz ciągłe badanie ich postaw i preferencji. Badania takie planuje się przeprowadzać raz do roku. Wyniki tych badań będą kolejnym elementem rocznych sprawozdań Zarządu LGD.

Całościowy zakres działań monitorujących przedstawia zamieszczona tabela:

Lp.	Krok	Zadania do wykonania	Rezultaty (wyniki)	Odpowiedzialna realizację
1	Zbieranie danych i informacji	zbieranie danych liczbowych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych – rozumiane jako ciągły proces terminowe przekazywanie zebranego materiału do referatu analiz i monitoringu	rzetelny materiał empiryczny stanowiący podstawę dla analiz i ocen	zespół monitoringu
2	Analiza danych i informacji	uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych empirycznych oraz ich archiwizacja – zgodnie z przyjętymi zasadami i kryteriami	materiał służący przygotowaniu raportów powstanie ciągłego, wartościowego zasobu informacji	zespół monitoringu
3	Przygotowywanie raportów	zestawienie otrzymanych informacji (wskaźników) w czytelne raporty (przygotowane dla poszczególnych odbiorców), zawierające ich interpretację	raporty przekazywane poszczególnym grupom odbiorców materiały (zestawienia) do wykorzystania w procesie informowania społeczności lokalnej	zespół monitoringu
4	Ocena wyników (porównanie z normami)	analiza porównawcza osiągniętych rezultatów z założeniami prezentacja rezultatów na forum Rad LGDy przekazanie informacji pozostałym odbiorcom, w tym również mieszkańcom	określenie stopnia wykonania przyjętych założeń oraz tempa ich osiągnięcia zapoznanie organów wykonawczych i stanowiących oraz konsultacyjnych z bieżącą sytuacją w zakresie monitorowanych obszarów	Zarząd LGD Rada LGD Zespół monitoringu

			upowszechnienie informacji o sytuacji w zakresie monitorowanych obszarów	
<p>W przypadku uzyskania oceny: Pozytywnej – proces jest kontynuowany od kroku 1 Negatywnej – należy przejść do kroku 5</p>				
5	Identyfikacja odchyleń	ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a osiągniętymi rezultatami	przygotowanie materiału wyjściowego dla dalszych działań	zespół monitoringu
6	Analiza przyczyn odchyleń	poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji	identyfikacja obszarów i zjawisk wymagających podjęcia działań interwencyjnych	Rada LGD/ Zarząd LGD
7	Planowanie korekty	określenie sposobu i instrumentów interwencji prezentacja rezultatów na forum Rady i Burmistrza Miasta podjęcie decyzji	określenie i akceptacja działań naprawczych	Rada LGD Zarząd LGD Rada LGD
8	Wdrożenie korekty	Przeprowadzenie zaplanowanych działań naprawczych	eliminacja bądź marginalizacja odchyleń	Zarząd LGD
Kontynuacja monitoringu od kroku 1				

13. Zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej.

Założenia dla konstrukcji systemu ewaluacji *Lokalne Strategie Rozwoju* odnoszą się do zbioru elementów umożliwiających pomiar, kontrolę, interpretację efektów realizowanych działań oraz uaktualnienia *LSR*. Tak rozumiane, obejmują:

- **roczne raporty implementacyjne** – przygotowywane przez Zespół lub osobę ds. Wdrażania *LSR* odnoszące się do postępów prac implementacyjnych oraz obejmujące swym zasięgiem zagadnienia oceny mid-term (okresowej), ex-post (regresywnej) *LSR*, a także bazujące na wskaźnikach monitoringu i ewaluacji;
- **system gromadzenia, przetwarzania i analizy informacji** związanych z efektami *LSR*, bazujący na wartościach wskaźników monitoringu i ewaluacji. Biorąc pod uwagę kompleksowość aktywności proponowanych w ramach *LSR*, a także wieloaspektowość jej efektów proponuje się wykorzystanie elektronicznych form gromadzenia i przetwarzania danych. Zadania tego rodzaju powinny zostać powierzone jednej z osób działającej w ramach Zespołu ds. Wdrażania Strategii;
- **badania opinii społeczności lokalnej** oceniające *LSR*. Badani będą: mieszkańcy, podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe z wyróżnieniem układu z podziałem na gminy. Zakłada się, że badania winny odbywać się corocznie. Ich celem będzie ocena *LSR* przez mieszkańców i wskazanie niezbędnego zakresu jej uaktualnienia na poziomie kierunków strategicznych oraz przedsięwzięć rozwojowych;
- **cykliczne spotkania Zespołu ds. Wdrażania Strategii** z członkami Lokalnej Grupy Działania, odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych działań, celem koordynacji prac oraz przekazywania syntetycznej informacji dotyczącej efektów wdrażania *LSR* w ramach poszczególnych jej priorytetów rozwoju, celów strategicznych i przedsięwzięć rozwojowych wraz z ewentualnymi wnioskami dotyczącymi usprawniania tego procesu;
- **aktualizacja Strategii** związana ze zmianą uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, odnosząca się do zakresu tematycznego priorytetów rozwoju, celów strategicznych i przedsięwzięć rozwojowych.

Monitoring i ewaluacja Lokalnej Strategii Rozwoju jest niezbędnym elementem skutecznego procesu jej wdrożenia, zapewniającym pozyskanie informacji na temat postępów działań implementacyjnych, szczególnie w kontekście oczekiwanych efektów. Stanowi równocześnie narzędzie kontrolne umożliwiające wprowadzenie niezbędnych korekt, modyfikacji i uaktualnień w zakresie realizowanych przedsięwzięć, zdefiniowanych celów i priorytetów rozwoju.

Ewaluacja *LSR* powinna bazować na wskaźnikach ewaluacji zidentyfikowanych dla każdego z celów strategicznych, stanowiących ich kwantyfikację ilościową, rozumianą w kategoriach oczekiwanych efektów rozwoju obszaru LGD.

Dane gromadzone na podstawie wskaźników ewaluacji stanowią podstawę dla formułowania szerszej oceny *LSR*, sporządzanej m.in. na podstawie rocznych

raportów ewaluacyjnych. W okresowej ocenie LSR poza danymi o charakterze ilościowym, identyfikowanymi na podstawie wskaźników monitoringu i ewaluacji należy także uwzględnić dane jakościowe, pochodzące m.in. z badań opinii mieszkańców oraz ewaluacji poszczególnych przedsięwzięć rozwojowych dokonywanych na etapie sporządzania koncepcji projektów, studiów wykonalności projektów, raportów post-implementacyjnych. Istotny wkład w całościową ocenę LSR powinny także stanowić raporty ewaluacyjne tworzone m.in. na potrzeby programu operacyjnego rozwoju LGD, a także programów finansowania zewnętrznego.

14. Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR

14.1. Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015

Lokalna Strategia Rozwoju obszaru LGD „Brynica nie granica” **i dni** jest ściśle powiązana ze Strategią Rozwoju Kraju. Przede wszystkim dotyczy to następujących priorytetów:

PRIORYTET 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki

Będzie on wdrażany poprzez realizację następujących działań:

a) Rozwój przedsiębiorczości

Wspomaganie konkurencyjności gospodarki, wzrostu gospodarczego oraz zmian struktury gospodarczej wymaga m.in. wspierania przedsiębiorstw w zakresie tworzenia i wdrażania innowacji produktowych, procesowych i organizacyjnych.

b) Zwiększanie dostępu do zewnętrznego finansowania inwestycji

Dostęp do kapitału stanowi dla polskich przedsiębiorców, w szczególności małych i średnich, główną barierę prowadzenia działalności inwestycyjnej. Ze względu na wysokie koszty i trudne warunki pozyskania kredytu przez małe i średnie przedsiębiorstwa, szczególnego znaczenia nabiera rozwój systemu gwarancji, poręczeń kredytowych i funduszy pożyczkowych. Dotyczyć to powinno w szczególności przedsięwzięć innowacyjnych, głównie MŚP, przede wszystkim we wczesnej fazie rozwoju. Kluczowe znaczenie ma lepsze wykorzystanie potencjału rodzimych instytucji finansowych. Wspierany będzie także rozwój alternatywnych instrumentów finansowania działalności gospodarczej i inwestycyjnej (fundusze kapitału podwyższonego ryzyka, finansowanie w ramach wierzytelności i inne). Przedsiębiorcy rozpoczynający działalność gospodarczą będą mieli możliwość uzyskania dokapitalizowania z funduszy kapitału zaangażowanego. Realizowana powinna być zasada, że wydatkowane środki publiczne służą aktywizacji środków prywatnych, a nie ich zastępowaniu.

c) Podniesienie poziomu technologicznego gospodarki przez wzrost nakładów na badania i rozwój oraz innowacje

Zakłada się rozwój inicjatyw sprzyjających innowacyjności, która odgrywa podstawową rolę nie tylko w walce konkurencyjnej produktów i usług (zarówno na rynku wewnętrznym, jak i

międzynarodowym), ale także wpływa na podniesienie poziomu i jakości życia oraz stanu środowiska. Znaczące zwiększenie innowacyjności będzie obejmować sektor usług, jak i rolnictwo.

d) Rozwój sektora usług

O przewadze ekonomicznej współczesnych gospodarek decyduje sektor usług. Reformy strukturalne zmierzające do zwiększenia konkurencji na unijnym i międzynarodowym rynku usług pozwolą firmom wykorzystać efekt skali, a także powinny podnieść efektywność gospodarowania. Przyczyni się to do poprawy dynamiki całej gospodarki oraz powstania większej liczby miejsc pracy.

PRIORYTET 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej

W tym priorytecie realizowane będą następujące działania:

a) Infrastruktura ochrony środowiska

W zakresie ochrony środowiska wspierane będą przedsięwzięcia związane z oczyszczaniem ścieków, zapewnieniem wody pitnej wysokiej jakości, zagospodarowaniem odpadów i rekultywacją terenów zdegradowanych, ochroną powietrza, ochroną przed hałasem, drganiami i wibracjami. Wspierana będzie zatem budowa oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacyjnych, a także podjęte zostaną działania ograniczające odprowadzanie do wód szkodliwych substancji, w tym z rolnictwa. Wdrażane będą też działania zmniejszające emisje CO₂, SO₂, NO_x i pyłów pochodzących z sektora komunalno-bytowego oraz przemysłu, zwłaszcza energetyki, jak również przedsięwzięcia termomodernizacyjne.

Pożądanym jest przygotowanie i wdrożenie wieloletnich programów rozwoju branż, przy zapewnieniu utrzymania lub redukcji emisji CO₂ na poziomie

b) Infrastruktura kultury, turystyki i sportu

Wspierana będzie budowa i modernizacja obiektów kultury na poziomie lokalnym i regionalnym (w tym dla dzieci i młodzieży), które pozwalają upowszechniać dobrą kulturę oraz umacniać tożsamość narodową, a także więzi w ramach społeczności lokalnych przez pielęgnowanie i promocję ich dziedzictwa. Posłużą integracji i wymianie międzynarodowej, a ponadto przyczynią się do uzupełnienia oferty turystycznej i zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców.

PRIORYTET 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości

Efektywne wykorzystanie zasobów pracy powinno wspierać wzrost gospodarczy oraz zmniejszanie dysproporcji w rozwoju regionalnym. Będą w tym zakresie realizowane następujące działania:

a) Inicjatywy na rzecz równości szans na rynku pracy

Ważnym zadaniem jest opracowanie i realizacja długookresowych programów przywracania na rynek pracy osób pozostających poza nim (w tym zwłaszcza długotrwale bezrobotnych), ze szczególnym uwzględnieniem programów aktywizacji osób z grup znajdujących się w trudniejszej sytuacji na rynku pracy, tj. młodzieży-absolwentów, kobiet, osób powyżej 50. roku życia, osób niepełnosprawnych.

Szczególne znaczenie ma wzrost możliwości zatrudniania kobiet, zwłaszcza na rynku usług, co - biorąc pod uwagę ich przeciętnie wyższy poziom wykształcenia - powinno być korzystne dla podmiotów gospodarczych.

b) Wzrost efektywności instytucjonalnej obsługi rynku pracy

W celu wzrostu efektywności instytucjonalnej obsługi rynku pracy, istotne jest zwiększenie współpracy pomiędzy publicznymi służbami zatrudnienia, służbami społecznymi oraz przedsiębiorcami, a także zwiększenie roli i zadań służb społecznych w aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem. Zwiększeniu efektywności funkcjonowania usług zatrudnieniowych sprzyjać będzie wprowadzenie nowego modelu instytucjonalnej obsługi rynku pracy, tak by mogła być ona w szerszym zakresie podejmowana przez podmioty komercyjne, jak i organizacje pozarządowe działające na lokalnych rynkach pracy.

PRIORYTET 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa

Priorytet będzie realizowany przez następujące działania:

a) Wspieranie samoorganizacji społeczności lokalnych

Jednym z elementów Strategii jest budowanie zintegrowanych i obywatelsko świadomych wspólnot przede wszystkim na poziomie lokalnym. Ważne jest wspieranie inicjatyw w zakresie lokalnego rozwoju gospodarczego, tworzenia miejsc pracy, edukacji, troski o środowisko, dobroczynności, itp.

PRIORYTET 5. Rozwój obszarów wiejskich

Prowadzona od lat polityka wobec wsi i obszarów wiejskich nie doprowadziła do zmniejszenia różnic w poziomie rozwoju i życia między miastem a wsią. Rozwój skupi się na następujących działaniach w ramach priorytetu:

a) Rozwój przedsiębiorczości i aktywności pozarolniczej

Ożywienie gospodarcze obszarów wiejskich jest możliwe głównie dzięki małym przedsiębiorstwom. Z uwagi jednak na ograniczony dostęp do środków finansowych, pozarolnicza aktywność gospodarcza na obszarach wiejskich jest wciąż słabo rozwinięta.

Należy pamiętać, że obszary wiejskie to także miejsce, gdzie prowadzona jest działalność przetwórcza, zarówno w makro, jak i mikro skali. Jednym z istotnych elementów wspierania tego sektora, a w szczególności w obszarze rolnictwa oraz żywnościowym, będzie realizacja projektów związanych z modernizacją zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego, sprzyjających poprawie konkurencyjności sektora rolnego i leśnego oraz handlu hurtowego artykułami rolnymi.

b) Wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych

Biorąc pod uwagę niski stopień specjalizacji gospodarstw rolnych, niedoinwestowanie w zakresie infrastruktury produkcji rolnej i rozdrobnienie struktury obszarowej, które przekłada się na mniejszą efektywność produkcji, konieczne jest zapewnienie odpowiednich instrumentów wsparcia i podniesienie nakładów finansowych na pokrycie kosztów dostosowujących gospodarstwa rolne do rosnących wymagań wspólnotowych oraz wzmożonej presji konkurencyjnej.

W celu poprawy konkurencyjności gospodarstw rolnych wspierana będzie m.in. techniczna i organizacyjna modernizacja gospodarstw rolnych, inwestycje w nowe technologie, wysokowydajny sprzęt, a także budowa urządzeń melioracyjnych nawadniających i odwadniających, wpływających na rezultaty produkcji rolnej.

c) Rozwój i poprawa infrastruktury technicznej i społecznej na obszarach wiejskich

Niedostateczny stopień rozwoju infrastruktury na wsi nie tylko obniża standard życia i gospodarowania, lecz także decyduje o jego słabszej efektywności i mniejszej atrakcyjności obszarów wiejskich dla potencjalnych inwestorów. Dlatego też niezbędne są znaczące inwestycje mające na celu wyrównywanie dysproporcji rozwojowych między obszarami wiejskimi i miejskimi, co przyczyni się do zwiększenia spójności gospodarczej, społecznej oraz przestrzennej.

d) Wzrost jakości kapitału ludzkiego oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi

W sytuacji słabo wykształconego rynku pracy i wysokiego bezrobocia strukturalnego występującego na obszarach wiejskich, niezbędna jest realizacja projektów w zakresie: tworzenia nowych miejsc pracy, kształcenia ustawicznego i zawodowego osób pracujących w rolnictwie i poza nim, szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe mieszkańców obszarów wiejskich oraz innych inicjatyw służących rozwojowi kapitału ludzkiego.

14.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego

Strategia jest spójna z następującymi zapisami:

Priorytet I. Badania i rozwój technologiczny (B+R), innowacje i przedsiębiorczość

Celem głównym priorytetu jest wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki opartej na wiedzy. W ramach Priorytetu I. wspierane będą działania w zakresie infrastruktury rozwoju gospodarczego, promocji inwestycyjnej oraz rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje bezpośrednie i doradztwo oraz transfer technologii i innowacji. W ramach infrastruktury rozwoju gospodarczego wspierane będą parki przemysłowe i technologiczne, kompleksowe uzbrojenia terenów inwestycyjnych, centra wsparcia przedsiębiorczości oraz instytucje otoczenia biznesu typu „one-stop-shop”. Wspierany będzie również rozwój instrumentów zewnętrznego finansowania przedsiębiorczości.

W ramach priorytetu spójna jest LSR z następującymi poddziałaniami:

Poddziałanie 1.1.1. Infrastruktura rozwoju gospodarczego

Poddziałanie 1.1.2. Promocja inwestycyjna

Poddziałanie 1.2.1. Mikroprzedsiębiorstwa

Poddziałanie 1.2.2. Małe i Średnie Przedsiębiorstwa

Poddziałanie 1.2.3. Innowacje w mikroprzedsiębiorstwach i MŚP

Priorytet II. Społeczeństwo Informacyjne Celem głównym priorytetu jest stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie. Cel ten będzie realizowany przez następujące cele szczegółowe:

- zapewnienie powszechnego, szerokopasmowego i bezpiecznego dostępu do Internetu
- wzrost liczby usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną

W ramach priorytetu preferowane będą projekty o charakterze ponadlokalnym ze szczególnym uwzględnieniem terenów wiejskich i małych miast. W ramach działania 2.1. wspierane są projekty w zakresie tworzenia szybkiego, bezpiecznego i szerokopasmowego dostępu do Internetu. Zadania te należy realizować poprzez wyposażenie regionu w sprawną i gęstą sieć teleinformatyczną oraz urządzenia dostępowe, a także w publiczne punkty dostępu do Internetu i infrastrukturę „centrów zarządzania sieciami”, w tym jednostek monitorujących stan sieci, urządzeń oraz łączny teleinformatycznych warunkujących ich sprawniejsze działanie i utrzymanie właściwych parametrów transmisji. Wspieranie rozwoju infrastruktury teleinformatycznej przyczynia się do tworzenia konkurencyjnej gospodarki elektronicznej, pobudza tworzenie nowych miejsc pracy oraz jest bodźcem dla rozwoju nowoczesnego wizerunku województwa. Inwestycje wspierane w ramach tego działania muszą być nakierowane na projekty zgodne z zasadą neutralności technologicznej oraz nieograniczonego dostępu.

LSR jest zgodna z następującymi działaniami w zakresie priorytetu:

Działanie 2.1. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego

Priorytet III. Turystyka

Celem głównym priorytetu jest wzrost konkurencyjności turystycznej regionu. Będzie on realizowany przez następujące cele szczegółowe priorytetu:

- Poprawa jakości infrastruktury turystycznej regionu,
- Tworzenie i rozwój regionalnych produktów turystycznych,
- Zwiększenie dostępu do informacji turystycznej,
- Wzrost rozpoznawalności regionalnej oferty turystycznej.

Inwestycje w zakresie turystyki mają na celu zwiększenie zainteresowania regionem turystów z innych województw kraju, turystów zagranicznych, jak również mieszkańców pozostałych

subregionów. Zgodnie z powyższym, w ramach priorytetu wspierane są projekty w ramach następujących działań:

- Infrastruktura zaplecza turystycznego,
- Infrastruktura okołoturystyczna,
- Systemy informacji turystycznej,
- Promocja turystyki.

W ramach priorytetu preferowane są projekty kompleksowe, o zasięgu ponadlokalnym, przyczyniające się do wzrostu gospodarczego województwa, tworzące nowe produkty turystyczne, uwarunkowane wykorzystaniem elementów regionalnego i lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz realizujące założenia wynikające ze Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Śląskim na lata 2004 – 2013. Ponadto, w ramach priorytetu preferowane będą projekty uwzględniające w swym zakresie przystosowanie infrastruktury turystycznej oraz okołoturystycznej do potrzeb osób niepełnosprawnych, między innymi poprzez usuwanie barier architektonicznych.

LSR jest zgodna z następującymi działaniami w zakresie priorytetu:

Działanie 3.1. Infrastruktura zaplecza turystycznego

Działanie 3.2. Infrastruktura okołoturystyczna

Działania 3.3. Systemy informacji turystycznej

Działanie 3.4. Promocja turystyki

Priorytet IV. Kultura

Celem głównym priorytetu jest wzrost znaczenia kultury jako czynnika rozwoju społeczno – gospodarczego, który będzie osiągnięty poprzez następujące cele szczegółowe priorytetu:

- zachowanie dla przyszłych pokoleń dziedzictwa kulturowego,
- zwiększenie dostępu do informacji o zasobach i wydarzeniach kulturalnych w regionie,
- wzrost rozpoznawalności oferty kulturalnej regionu.

W ramach priorytetu będą wspierane działania z zakresu infrastruktury kultury, systemu informacji kulturalnej i promocji kultury. Dofinansowanie będzie obejmować projekty wpływające na wzbogacenie i podniesienie jakości oferty kulturalnej, a przez to również turystycznej województwa m.in. poprzez inwestycje na rzecz poprawy stanu historycznych i zabytkowych obiektów, utworzenia i modernizacji szlaków dziedzictwa kulturowego, inwestycje w nową oraz istniejącą infrastrukturę służącą kulturze.

LSR jest zgodna z następującymi działaniami w zakresie priorytetu:

Działanie 4.1. Infrastruktura kultury

Działanie 4.2. Systemy informacji kulturalnej

Działanie 4.3. Promocja kultury

Priorytet V. Środowisko

Głównym celem Priorytetu V. Środowisko jest ochrona oraz poprawa jakości środowiska. Realizacja celu głównego będzie się odbywać poprzez następujące cele szczegółowe:

- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- ograniczenie ilości odpadów deponowanych i zdeponowanych w środowisku,
- poprawa jakości powietrza,
- doskonalenie systemu zarządzania środowiskiem,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa.

Inwestycje w zakresie środowiska wspierane będą w ramach następujących działań:

- Gospodarka wodno-ściekowa,
- Gospodarka odpadami,
- Czyste powietrze i odnawialne źródła energii,
- Zarządzanie środowiskiem,
- Dziedzictwo przyrodnicze.

LSR jest zgodna z następującymi działaniami w zakresie priorytetu:

Działanie 5.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Działanie 5.2. Gospodarka odpadami

Działanie 5.3. Czyste powietrze i odnawialne źródła energii

Działanie 5.4. Zarządzanie środowiskiem

Działanie 5.5. Dziedzictwo przyrodnicze

Priorytet VII. Transport

Celem realizacji priorytetu jest ukształtowanie efektywnego i zintegrowanego systemu transportowego poprzez wsparcie skierowane na rozwój infrastruktury drogowej oraz transportu publicznego. W ramach priorytetu możliwe do realizacji projekty obejmują poprawę jakości infrastruktury drogowej, ze szczególnym uwzględnieniem kluczowej sieci drogowej, stanowiącej połączenia z drogami wyższej kategorii, zmniejszenie zagrożeń dla uczestników ruchu drogowego oraz wprowadzanie nowoczesnych systemów sterowania ruchem drogowym. Poprawa transportu publicznego nastąpi we wszystkich wymiarach tego systemu, począwszy od inwestycji w infrastrukturę liniową, poprzez inwestycje taborowe, skończywszy na wdrażaniu zintegrowanych systemów elektronicznej obsługi w transporcie publicznym. Oddziaływanie priorytetu obejmuje szerokie spektrum życia społeczno-gospodarczego i pozostaje komplementarne do projektów realizowanych w ramach innych priorytetów RPO WSL na lata 2007-2013 oraz innych programów operacyjnych.

LSR jest zgodna z następującymi działaniami w zakresie priorytetu:

Działanie 7.1. Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej

Priorytet VIII. Infrastruktura edukacyjna

Celem głównym priorytetu jest stworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa o wysokich kwalifikacjach zawodowych, poszukiwanych na rynku pracy, który będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

- wzrost dostępności i poprawa warunków kształcenia na poziomie wyższym,
- wzrost dostępności i poprawa warunków kształcenia na poziomie przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym,
- wzrost dostępności i poprawa warunków kształcenia ustawicznego.

W ramach priorytetu będą wspierane działania w zakresie szkolnictwa wyższego, infrastruktury oświatowej i infrastruktury kształcenia ustawicznego. Ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia roli edukacji wszystkich szczebli w regionie, wykreowania społeczeństwa opartego na wiedzy oraz stworzenia konkurencyjnej gospodarki regionalnej.

LSR jest zgodna z następującymi działaniami w zakresie priorytetu:

Działanie 8.3. Infrastruktura kształcenia ustawicznego

14.3. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Strategia jest spójna z następującymi zapisami:

Oś I Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego

Działanie Zwiększenie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej

Oś III: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej,

Działanie: Odnowa i Rozwój wsi;

Oś III: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej,

Działanie: Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,

Oś III: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej,

Działanie: Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

15. Planowane działania / przedsięwzięcia / operacje realizowane przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze LSR

Ideą środków pochodzących z osi IV Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich jest wszechstronny rozwój obszar objętego Lokalną Strategią Rozwoju. Dzięki tym funduszom obszary wiejskie mają szansę stać się konkurencyjnymi i atrakcyjnymi regionami, w którym wysoki będzie poziom życia ich mieszkańców.

Aby tak się jednak stało Lokalna Grupa Działania nie może skupić się jedynie na poprawnym wydatkowaniu pieniędzy, które jej niejako „przysługują” z LEADERA.

Środki te, bowiem mają jedynie wspierać działalność LGD i dać podstawy do innych przedsięwzięć, które będą uzupełniały i wpisywały się w te – zaplanowane w Lokalnej Strategii Rozwoju - taki zintegrowany charakter działań ma na celu zapewnienie bardziej wszechstronnego, przez to, skutecznego rozwoju terenu LGD.

W związku z powyższym Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” planuje szereg operacji, które będą realizowane w ramach innych niż LEADER programów na obszarze opisywanej Lokalnej Strategii Rozwoju. Ponieważ jednak może tutaj zaistnieć niebezpieczeństwo podwójnego finansowania działań (nakładania się pomocy), należy na początek określić rodzaj zabezpieczeń przed taką sytuacją.

Związek planuje powołanie, do realizacji działań pochodzących z innych programów, oddzielnych koordynatorów. Każdy z nich będzie się zajmował pracą tylko na rzecz swojego, konkretnego programu, monitorując go i określając działania, w których LGD może partycypować. Również czas wykonywania przez niego pracy będzie związany tylko z działaniami na rzecz programu, do pomocy, przy którym został powołany. Dodatkowo zostaną utworzone oddzielne konta bankowe dla każdego z programów, z których LGD może pozyskać środki. Taka sytuacja zapobiegnie finansowaniu działań z innych źródeł niż tylko te z których zostały pozyskane środki. Każdy z koordynatorów będzie składał ze swojej pracy cykliczne raporty Dyrektorowi Biura, który będzie monitorował i nadzorował ich pracę – pomoże to w szybkim wykryciu ewentualnych błędów i wyjaśnieniu wątpliwości. Koordynatorzy będą odpowiedzialni za całość działań związanych z konkretnym programem. W razie konieczności istnieje również możliwość zatrudnienia dodatkowych pracowników do konkretnych programów.

Działania, które LGD planuje podjąć w ramach innych programów mają za zadanie przede wszystkim wspierać zapisy LSR, ale również ogólnie pojęty rozwój obszaru nią objętego. Trudno jednak w tym momencie wskazać konkretnie, jakie działania będzie podejmował Związek, gdyż zależy to np. od harmonogramu ogłaszanych w ramach innych programów konkursów, czy kryteriów naboru. Analizując jednak profil działalności Związku i jego formę prawną można jednak ogólnie wskazać, że będą to działania wpisujące się w:

Program Operacyjny Kapitał Ludzki:

- Priorytet VI: "Rynek pracy otwarty dla wszystkich"

- Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie
- Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samo zatrudnienia
- Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich

Projekty będą nakierowane na tworzenie warunków sprzyjających podnoszeniu zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych, obejmujące m.in. działania na rzecz dalszego doskonalenia, bądź zmiany kwalifikacji zawodowych w formie szkoleń, kursów i praktyk oraz możliwości zdobycia doświadczeń zawodowych w miejscu pracy. Pomoc będzie koncentrowała się również na rozwoju przedsiębiorczości i samozatrudnienia, obejmując m.in. doradztwo, szkolenia oraz usługi finansowo – prawne adresowane do osób pragnących rozpocząć własną działalność gospodarczą.

Priorytet VII: "Promocja integracji społecznej"

- 7.1 – Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji
- 7.3 – Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji

Projekty przeznaczone będą nie tylko dla podmiotów ekonomii społecznej, ale również dla instytucji powołanych do jej wspierania, które poprzez dostarczanie niezbędnej wiedzy i doświadczenia w zakresie zasad prowadzenia działalności gospodarczej, zarządzania zasobami ludzkimi czy stosowania przepisów prawnych, umożliwiają rozwój i funkcjonowanie gospodarki społecznej. Dodatkowo Związek postara się pozyskać małe granty finansowe, za pomocą których wspierane będą inicjatywy ukierunkowane na podnoszenie zdolności do zatrudnienia, zwiększenie mobilności i aktywności społecznej mieszkańców i rozwój lokalnych inicjatyw na obszarach wiejskich, w celu zmniejszenia różnicowań pomiędzy tymi obszarami a ośrodkami miejskimi.

Priorytet VIII: "Regionalne kadry gospodarki"

- 8.1 – Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie

Planowane projekty mają stymulować podnoszenie i aktualizację umiejętności zawodowych przez osoby pracujące, zwłaszcza starsze i o niskich kwalifikacjach, co jest kluczowe dla utrzymania ich aktywności na rynku pracy.

Priorytet IX: "Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach"

- 9.5 – Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich

Wsparcie przewidziane w projektach nakierowane będzie na rzecz tworzenia i funkcjonowania oddolnych, lokalnych inicjatyw powoływanych przez mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz rozwoju edukacji i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców wsi.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka:

- Oś priorytetowa 3 - Kapitał dla innowacji

Projekty mające na celu aktywizację rynku inwestorów prywatnych poprzez tworzenie dogodnych warunków inicjowania współpracy inwestorów prywatnych z przedsiębiorcami MSP poszukującymi środków finansowych na realizację innowacyjnych przedsięwzięć.

- Oś priorytetowa 4 - Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia

Projekty obejmujące szkolenia, doradztwo i inwestycje przedsiębiorstw niezbędne do opracowania i wdrożenia wzorów użytkowych i przemysłowych.

- Oś priorytetowa 6 - Polska gospodarka na rynku międzynarodowym

Działania nastawione na promocję turystycznych walorów Polski, w tym tworzenie nowych, innowacyjnych typów produktów i usług turystycznych, tworzenie systemu informacji turystycznej. Projekty inwestycyjne w zakresie produktów turystycznych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym inwestycje przyczyniające się do poprawy jakości usług turystycznych,

- Oś priorytetowa 8 - Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki

Projekty obejmujące wsparcie dla nowo tworzonych mikro, małych i średnich przedsiębiorstw świadczących E-usługi.

Podstawową zasadą, która będzie warunkowała wybór działania będzie jego komplementarność w stosunku do zapisów umieszczonych w Lokalnej Strategii Rozwoju.

16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich

Prawidłowa realizacja LSR powinna mieć pozytywny wpływ na otoczenie. Cele zostały tak przygotowane by wspomagały w sposób wielotorowy zrównoważony i zintegrowany rozwój regionu z wykorzystaniem jego potencjału.

Realizacja LSR powinna przyczynić się do:

Wzrostu integracji i aktywności społecznej mieszkańców poprzez realizację wspólnych działań, wymianę doświadczeń, wspólne cykliczne wydarzenia kulturalne, itp.

Wzrostu jakości życia mieszkańców regionu poprzez min: tworzenie i rozbudowę infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, budowę i doposażenie świetlic środowiskowych, domów kultury, zwiększanie oferty w zakresie spędzania wolnego czasu, rozwój propozycji w zakresie turystyki.

Wzrostu atrakcyjności gospodarczej obszaru poprzez wspieranie działalności gospodarczej w sferze turystyki, budowę i rozwój infrastruktury turystycznej, tworzenie atrakcji i szlaków turystycznych.

Podniesienie wartości dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego poprzez promowanie i oznakowywanie atrakcji przyrodniczych i kulturowych, ochronę zasobów przyrodniczych nie chronionych z mocy prawa, kultywowanie tradycji, itd.

Rozwój aktywności gospodarczej poprzez wspieranie działalności gospodarczej ukierunkowanej na produkty lokalne, odnawialne źródła energii, wspieranie działalności gospodarczej osób młodych (w wieku 18-35 lat).

Realizacja LSR zgodnie z przyjętymi w naszym kraju zasadami ma warunkować rozwój wyżej wymienionych dziedzin na obszarach wiejskich i wpisuje się w założenia programu LEADER.

17. Informacja o dołączanych do LSR załącznikach

Załącznik nr 1 – Statut Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica”

Załącznik nr 2 – Uchwała Nr I/11/2008 Walnego Zebrania Członków Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” z dnia 3 września 2008r. w sprawie wyboru Rady Związku.

Załącznik nr 3 – Regulamin Organizacyjny Rady Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica”

Załącznik nr 4 – Regulamin Walnego Zebrania Członków Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica”

Załącznik nr 5 – Regulamin Zarządu Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica”

Załącznik nr 6 – Regulamin Komisji Rewizyjnej Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica”

Załącznik nr 7 – Regulamin Biura Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica”

Załącznik nr 8 – Opis warunków technicznych i lokalowych Biura Związku.

Załącznik nr 9 – Procedura naboru pracowników Biura Związku

Załącznik nr 10 – Opis stanowisk Biura Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica”

Załącznik nr 11 – Dane wszystkich członków organu decyzyjnego LGD.

Załącznik nr 12 – Opis doświadczeń członków albo partnerów LGD w zakresie realizacji projektów.

Załącznik nr 13 – Uchwała Nr IV/17/2009 Walnego Zebrania Członków Związku Stowarzyszeń Lokalna Grupa Działania „Brynica to nie granica” z dnia 16.02.2009r. w sprawie odwołania członków Rady Związku.